PĂMÎNTUL VĂZUT DIN COSMOS

Prima fotografie color a Pământului, realizată de la 37.000 de kilometri înălțime.

număr special
1 ianuarie
1968

lumea

XX

Din noul peisaj bucureștean : cartierul Drumul Taberei

Galați. Furnalul de 700 m.c. al marelui Combinat siderurgic

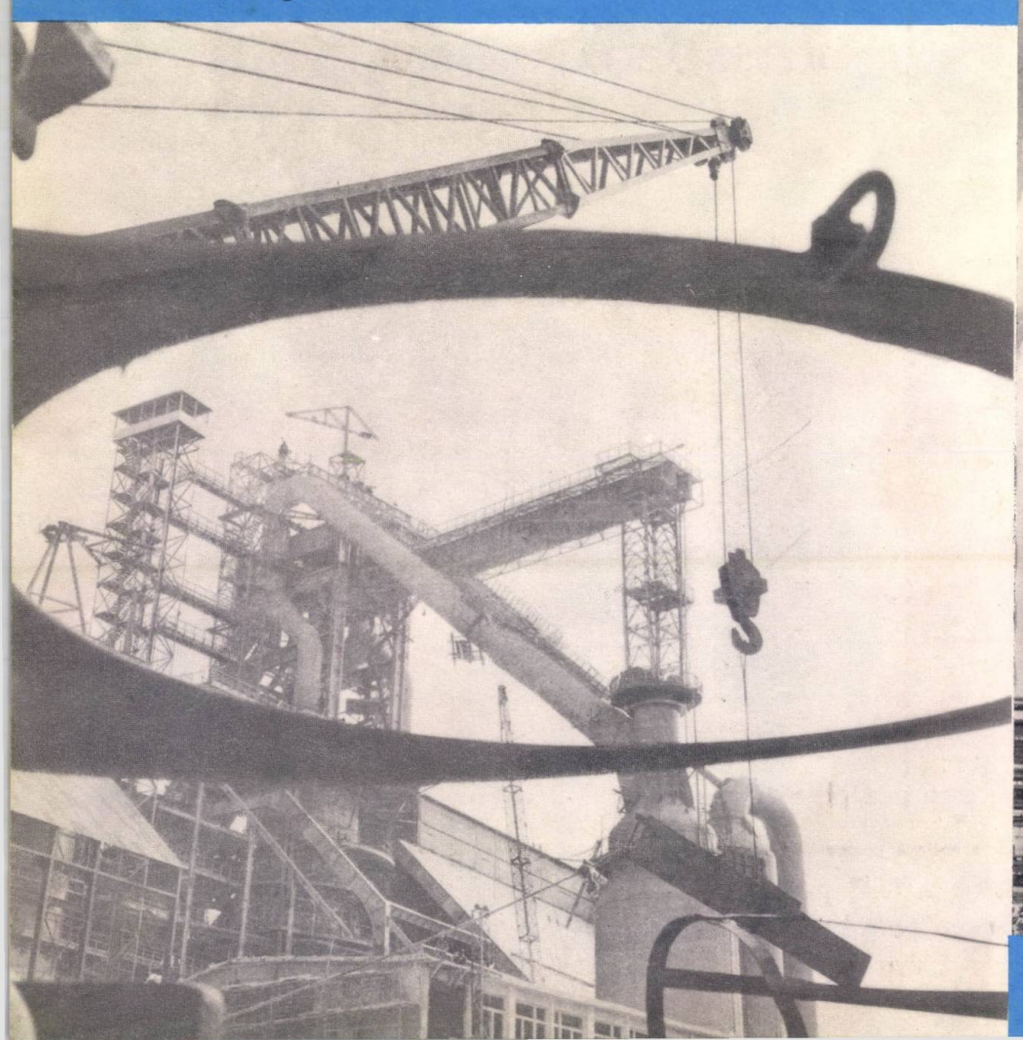

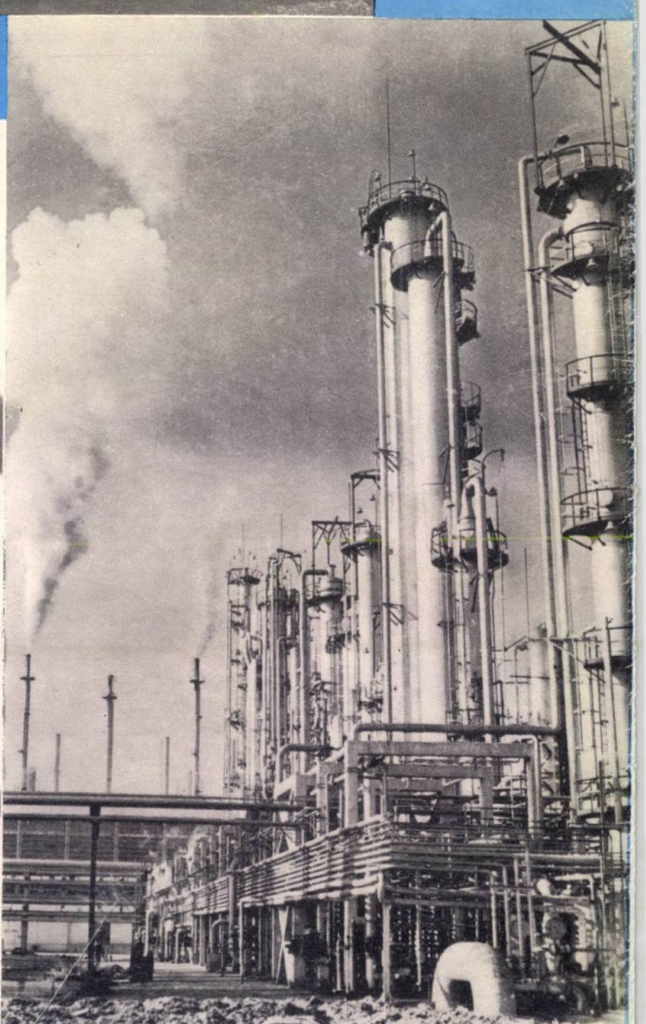

Fabrica de acetilenă din cadrul Combinatului chimic Craiova

Lumea

Nr. 1 (218) — 1 IANUARIE 1968

sumar

articole, reportaje

2 Politică activă de pace și cooperare internațională. *Prof. univ.* GEORGE MACOVESCU

10 Prof. univ. STANCIU STOIAN : Prietenie și solidaritate cu popoarele afro-asiatice.

14 O.N.U. : post-scriptum la o cronică a sesiunii. *C. Radu*

30 În pragul marii astronautici. *Articol scris pentru „Lumea" de* ALBERT DUCROCQ

editorial

5 La ultima filă a calendarului. Al. Ivan Ghilia

ancheta noastră

6 Puncte de reper în evoluția relațiilor bilaterale. — *Răspund șefi ai misiunilor diplomatice române (I)*

9 AMIR ABBAS HOVEIDA, *primul ministru al Iranului :* Omagiu colaborării iraniano-române

reportaj pe glob

11 Meleaguri românești. MIGUEL ANGEL ASTURIAS, *laureat al Premiului Nobel*

de la trimișii noștri

ANUL 1967 VĂZUT DE PE 8 MERIDIANE

18 **COPENHAGA** — Să vorbim despre Europa. *George Serafin*

20 **LONDRA** — Anglia și adevărata Europă. *Mihai Matei*

MOSCOVA — Spirala științei. *Cristian Popișteanu.*

22 **WASHINGTON** — Ne vorbesc senatorii Edward Kennedy și Mark O. Hatfield. *Cornel Răducanu*

24 **PEKIN** — Roadele pământului. *Felicia Antip*

25 **CARACAS** — America Latină : Adevărate și false probleme comune. *Eugen Pop.*

26 **PARIS** — Dileme economice vest-europene. *Dr. N. S. Stănescu*

28 **BAMAKO**— Africa pe orbita dezvoltării. *Rodica Georgescu*

contrapunct

32 Emoția anului : Detroit. *Ion Jercan*

36 Alabama în campanie prezidențială. *Art Buchwald*

34 Din cronica secundară a anului 1967. Jurnal de actualități *montat de Radu Cosașu*

37 H. MONTGOMERY HYDE : Camera 3603

POȘTA REDACȚIEI (39—40)

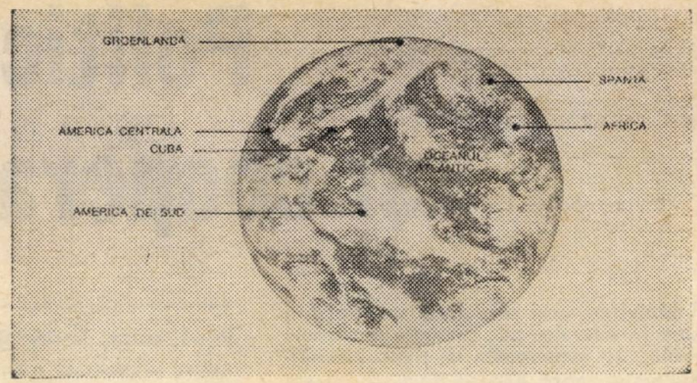

PĂMÎNTUL VĂZUT DIN COSMOS

Pe coperta numărului de față reproducem cea dintîi fotografie în culori a planetei noastre, realizată la 10 noiembrie 1967 de satelitul-fotograf AST-III, lansat de la Cap Kennedy. Sfera terestră a putut fi cuprinsă într-o singură imagine, cu ajutorul unui obiectiv special, foarte puternic, de la înălțimea de 37 000 de kilometri. Fotografia a fost apoi tele-transmisă de satelit unei baze de recepție din Carolina de nord (S.U.A.). În centrul imaginii se află Oceanul Atlantic. În partea de sus, o porțiune din Groenlanda. În stînga, America de Nord și America de Sud. În partea dreaptă a fotografiei se distinge conturul peninsulei iberice, Gibraltarul și coasta de apus a continentului african. Petele albe sînt aglomerări de nori.

În acest număr semnează:

AMIR ABBAS HOVEIDA
primul ministru al Iranului

MIGUEL ANGEL ASTURIAS
laureat al Premiului Nobel

GEORGE MACOVESCU
prim-adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România

Ancheta noastră

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR BILATERALE

Ne răspund șefii misiunilor diplomatice ale României acreditați la Moscova, Paris, Pekin, Sofia, Rio de Janeiro, Budapesta, Londra

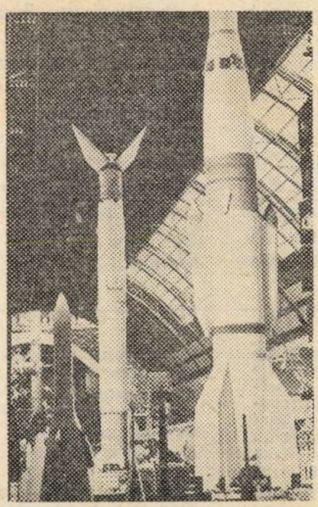

ALBERT DUCROCQ,

cunoscut specialist în probleme spațiale prezintă

PREMIERELE VIITOAREI STAGIUNI COSMICE

Cu prilejul aniversării Republicii și al Anului Nou, urăm tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri spor la muncă, fericire, împlinirea tuturor năzuințelor spre mai bine.

Politică activă de pace și cooperare internațională

Prof. univ. George Macovescu
prim-adjunct al ministrului afacerilor externe

Înlănțuirea unei pluralități de fapte în istoria popoarelor este marcată de puncte nodale, de evenimente a căror semnificație sintetizează experiența unor întregi epoci și se răsfrînge profund asupra istoriei ulterioare, generînd o etapă calitativ nouă în procesul dezvoltării sociale.

Prin transformarea în realități a celor mai adînci și nobile aspirații ale poporului român, prin crearea premiselor pentru succesele care s-au obținut în avansarea țării noastre pe trepte tot mai înalte ale civilizației, insurecția armată, actul eliberării de la 23 August 1944 și crearea Republicii Populare Române la 30 Decembrie 1947 se impun printre cele mai proeminente puncte nodale ale istoriei multiseculare a poporului român.

Deși de-a lungul istoriei sale a avut numeroși voevozi și domnitori care, inspirați de cele mai înalte simțăminte patriotice, au jucat un rol important în închegarea și prezervarea ființei noastre naționale, poporul român a trăit, totodată, amărăciunea de a vedea „țara scoasă la mezat" de monarhi străini de interesele sale vitale și a înțeles că „de-ar fi monarhia cît de bună, cu vremea se mută în despoție", după cum sugestiv se exprimă un erou al lui Ion Budai-Deleanu.

Cei mai de seamă democrați și revoluționari români au exprimat cu o deosebită vigoare aspirația poporului nostru spre o formă de stat națională, democratică și au militat pentru crearea unei Republici Române. „Voim o Republică Română — scria răspicat C. A. Rosetti în anii frămîntărilor revoluționare din secolul trecut, în publicația care purta chiar acest titlu — și o s-o dobîndim îndată ce ne vom uni cu noi înșine și cu celelalte popoare revoluționare, mai ales acum, cînd se va deschide lupta cea mare între tiranie și libertate, între privilegiați și popoare, între lumină și întuneric..."

Nicolae Bălcescu vedea în „Republica democratică" forma de stat ideală în care „poporul e suveran". „Cuvîntul Republică explica el în «Manualul bunului român» — este o vorbă veche, care va să zică *lucru al tuturor*. Republica este un stat în care oamenii adunați îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea și drept țintă frăția".

Împotriva aspirațiilor autentice ale poporului spre o formă de stat democratică-republicană, moșierimea și burghezia au adus în fruntea statului român modern, creat prin lupta maselor și a democraților luminați, o monarhie străină de țară și de interesele poporului. „După 40 de ani de domnie — scria Arghezi, încheind un bilanț al monarhiei — avem o corupție acută... Lume mai căzută nu poate fi decît este aceea în care prestigiul adevărat îl are banul, încoronat într-o zi de 10 mai, o dată cu creștetul Hohenzollernului de la gurile Dunării".

Năzuința poporului român spre o formă de stat democratică avea să se împlinească la 30 Decembrie 1947, cînd masele, sub conducerea partidului, au alungat de la putere pe ultimul reprezentant al Hohenzollernilor. „Democratizarea țării, mersul ei înainte — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — întîmpinau rezistența partidelor claselor exploatatoare, a regelui și a camarilei sale. A devenit imperios necesară răsturnarea monarhiei, care constituia o piedică în calea progresului social. Proclamarea Republicii Populare Române a însemnat începutul puterii democrat-populare, trecerea României într-o nouă etapă a dezvoltării sociale — etapa revoluției socialiste".

Proclamarea Republicii a însemnat instaurarea primului stat cu adevărat democratic din istoria poporului român, singura formă statală capabilă să creeze cadrul participării directe a poporului la rezolvarea problemelor sale și să descătușeze energiile, experiența și inițiativa maselor pentru construirea unei societăți drepte, sub conducerea și pe baza programului elaborat de Partidul Comunist Român.

Este cît se poate de firesc deci faptul că poporul nostru întîmpină cu un bilanț bogat a XX-a aniversare a proclamării Republicii, ca pe o mare sărbătoare a sa. În anii care au trecut de la eliberarea țării de sub jugul fascist și după proclamarea Republicii, socialismul a învins definitiv atît la orașe cît și la sate, s-a dezvoltat potențialul economic al țării, s-au îmbunătățit continuu condițiile de viață materială și spirituală a tuturor categoriilor populației.

■

În condițiile istorice noi de după eliberarea țării și proclamarea Republicii, politica externă a României slujește fidel interesele și aspirațiile poporului nostru de pace și cooperare cu toate popoarele. În această perioadă, România și-a afirmat tot mai mult personalitatea în concertul națiunilor, printr-o politică externă principială, care se bucură de atenție și considerație pe plan mondial.

Pornind de la premisa că între politica internă de construcție a societății socialiste, de înflorire multilaterală a patriei și politica noastră externă de pace există o legătură indisolubilă, o unitate dialectică inseparabilă, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România manifestă un înalt spirit de răspundere pentru cauza socialismului și a progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri.

Angajată într-o intensă activitate de construcție pașnică, ilustrată prin atingerea unor indici economici de dezvoltare care se situează printre cei mai înalți din lume, România este interesată fundamental pe planul relațiilor sale externe în asigurarea unor condiții de pace și cooperare atît în zona geografică din care face parte, cît și în întreaga lume.

România pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor de prietenie cu toate țările socialiste și militează consecvent pentru continua întărire a unității sistemului mondial socialist. Partidul Comunist Român consideră că dezvoltarea legăturilor prietenești în toate domeniile cu țările socialiste corespunde atît intereselor poporului nostru, cît și intereselor celorlalte popoare și reprezintă un factor important pentru întărirea forței socialismului mondial și pentru creșterea influenței sale în lume.

Relațiile dintre țările socialiste exercită o puternică atracție și influență asupra raporturilor interstatale și a desfășurării vieții internaționale contemporane prin așezarea lor pe baza principiilor marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, ale respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne.

În promovarea continuă a relațiilor sale politice, economice și cultural-știin-

---

Prezent în publicistica românească de peste trei decenii, numele lui George Macovescu a putut fi întîlnit la rubricile rezervate comentariului politic, cronicii militare, poeziei, eseisticii, analizei literare, reportajului. George Macovescu a colaborat de-a lungul anilor în presa de orientare democrată, patriotică, progresistă, la ziare și reviste ale Partidului Comunist Român. După eliberare, a continuat să se numere printre publiciștii noștri de prestigiu.

Activînd în diplomația românească din 1947, George Macovescu a fost însărcinat cu afaceri al României la Londra, apoi ministru plenipotențiar la Washington ; din anul 1961 deține funcția de adjunct al ministrului afacerilor externe, iar din 1967 este prim-adjunct al ministrului. George Macovescu a participat la dezbaterile Națiunilor Unite în calitate de membru al delegației române, a condus delegații guvernamentale peste hotare în repetate ocazii, a reprezentat țara noastră la importante tratative internaționale, de pildă la lucrările Comitetului de la Geneva în problema dezarmării.

De mulți ani, George Macovescu se consacră de asemenea preocupărilor științifice, fiind profesor de teoria literaturii la Facultatea de limbă și literatură română a Universității București.

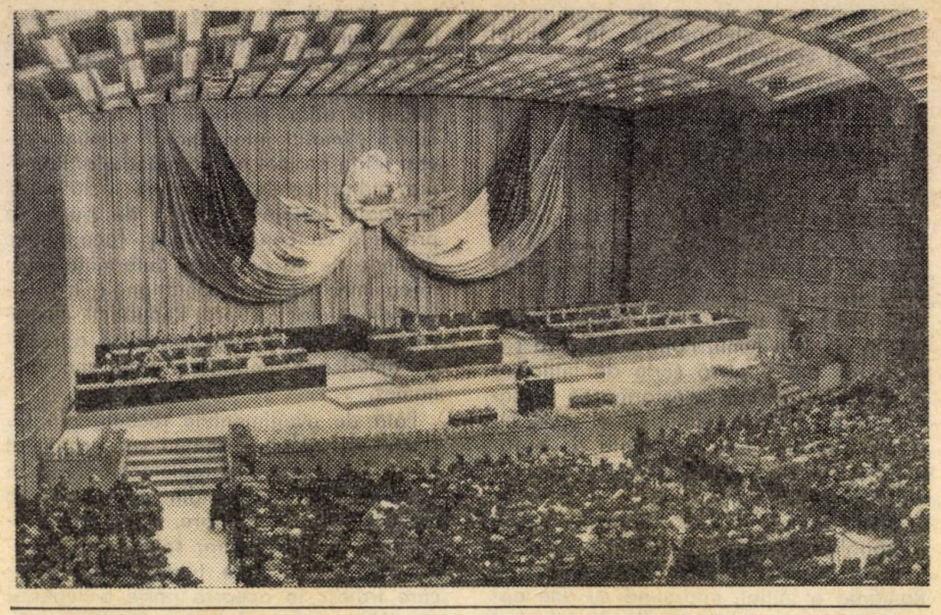

Iulie 1967. Marea Adunare Națională dezbate politica externă a României socialiste

țifice cu celelalte țări socialiste, România pornește de la convingerea că unitatea țelurilor și aspirațiilor fundamentale, comunitatea orînduirii sociale și interesele comune ale luptei contra imperialismului și reacțiunii sînt incomparabil mai importante decît deosebirile de păreri care pot apărea în mod firesc de la o țară socialistă la alta.

Partidul comunist și guvernul român apreciază națiunea ca o forță motrice de seamă a dezvoltării social-politice, care are de jucat încă un rol deosebit de important în istoria societății omenești pentru o lungă perioadă de timp. Tabloul lumii contemporane cuprinde națiuni aflate în diferite stadii ale dezvoltării lor, precum și popoare care luptă încă pentru închegarea națiunilor, pentru afirmarea lor de sine stătătoare în viața politică internațională. În aceste condiții, este evident că, în abordarea problemelor internaționale, punctele de plecare pot fi diferite, ele fiind determinate de locul ocupat de fiecare țară pe harta geo-politică a lumii, de dezvoltarea sa internă, de experiența și de tradițiile ei istorice, de interesul pe care îl acordă unor probleme specifice.

■

Considerînd că dezvoltarea multilaterală a colaborării internaționale are ca premise interesul general pentru salvgardarea păcii și posibilitatea ca fiecare națiune să-și afirme ființa și personalitatea, să se bucure nestingherit de toate condițiile necesare progresului său economic și spiritual, România desfășoară o intensă activitate de extindere a relațiilor cu toate țările de pe toate continentele, indiferent de orînduirea lor socială.

În procesul relațiilor multiple care se stabilesc între națiuni, fiecare țară, pornind de la fizionomia proprie, poate schimba rezultatele producției sale materiale și spirituale cu cele ale altor popoare, în cadrul unui circuit internațional neîntrerupt, în scopul dezvoltării sociale și economice proprii, al cunoașterii și al întăririi încrederii reciproce. Numai în acest cadru activ este posibilă promovarea coexistenței pașnice între state, pe baza principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, pe baza avantajului reciproc și a respectării dreptului fiecărui popor de a rezolva independent, fără nici un amestec străin, problemele țării sale.

În condițiile dezvoltării și perfecționării continue a arsenalelor rachetonucleare, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state și așezarea raporturilor dintre națiuni pe baza principiilor coexistenței pașnice, în cadrul unui proces activ de cooperare internațională, reprezintă astăzi unica alternativă a războiului nuclear, pustiitor. Numeroasele transformări economice, sociale și naționale, apariția și acțiunea unor forțe motrice înnoitoare și, în primul rînd, a socialismului pe arena mondială, împing în afara legii concepțiile perimate, care pun forța înaintea dreptului și promovează inegalitatea pe plan internațional. Se creează condiții necunoscute în trecut pentru așezarea relațiilor între națiuni pe principiile legalității și eticii internaționale.

Dedicarea sinceră a politicii externe a Republicii Socialiste România cauzei destinderii, a înțelegerii și a cooperării internaționale în toate domeniile și între toate statele, pe baza respectării cu strictețe a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta și a-și organiza viața conform voinței și aspirațiilor sale vitale, nu este un element de conjunctură, ci o doctrină politică adînc ancorată în tradițiile istoriei noastre naționale și ale gîndirii politice progresiste românești, caracterizate de o viguroasă afirmare a dragostei și a voinței de libertate a poporului român, a idealurilor sale de independență, a dorinței de pace și înțelegere deplină cu toate popoarele. Dezvoltarea relațiilor de cooperare ale României cu toate țările dă continuitate acestor tradiții de conviețuire și cooperare pașnică cu celelalte popoare și servește, totodată, interesele construirii societății socialiste în țara noastră, precum și cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

■

Republica Socialistă România promovează în relațiile sale internaționale metode și forme variate, care i-au asigurat o extindere fără precedent a ansamblului legăturilor externe, o participare activă la procesul elaborării politicii internaționale și un prestigiu binemeritat pe plan internațional.

Cei douăzeci de ani care s-au scurs de la proclamarea Republicii au fost martori ai mersului ascendent al relațiilor bilaterale ale țării noastre cu un număr din ce în ce mai mare de state de pe toate continentele și în cele mai variate domenii. În activitatea noastră externă, pornim de la rezultatele verificate de istorie și experiența internațională, potrivit cărora fiecare stat își asigură el însuși locul pe care îl ocupă în rîndul comunității internaționale.

Republica Socialistă România întreține relații diplomatice cu 77 de state, număr care marchează o creștere substanțială față de situația existentă la crearea Republicii. Trebuie să avem în vedere faptul că în 1955 țara noastră avea relații diplomatice numai cu 32 de state. În ultimii șapte ani, 23 de legații au fost ridicate la nivel de ambasadă. Numărul statelor cu care România are legături comerciale, economice și tehnico-științifice depășește cifra de o sută. O expresie edificatoare a amploarei relațiilor internaționale ale țării noastre este numărul mare de vizite și întîlniri la nivel de șefi de stat, de guvern, miniștri de externe și alte personalități oficiale, care s-au realizat în ultimii ani, între România și diferite țări ale lumii și care, invariabil, au evidențiat noi posibilități de dezvoltare a relațiilor țării noastre cu aceste state, reprezentînd astfel o contribuție de valoare la cauza cooperării internaționale și a întăririi încrederii între popoare. O cifră semnificativă care atestă continua diversificare și extindere a relațiilor internaționale ale țării noastre este, de exemplu, încheierea — în primele 11 luni ale acestui an — a 140 de acorduri și convenții bilaterale în domeniul politic, economic, cultural, turistic.

Amploarea legăturilor internaționale multilaterale ale României evidențiază constanta orientare a politicii noastre externe spre cooperare și înțelegere deplină cu celelalte popoare și națiuni și reflectă, în același timp, sensul activ pe care România îl atribuie noțiunii de coexistență pașnică. Situată la confluența unor drumuri cardinale ale Europei, națiunea română a învățat, de-a lungul istoriei și cunoscînd adversitățile internaționale, să caute relații bune cu toate celelalte popoare și națiuni, să-i respecte și să ceară a fi respectată de parteneri. Aspirațiile poporului nostru de a-și trăi propria viață, pe bază de egalitate, în marea familie a națiunilor, au devenit astăzi, la două decenii de cînd el își conduce în deplinătate destinele, împliniri certe.

Pornind de la concepția că dezvoltarea multilaterală a colaborării internaționale implică necesitatea ca fiecare popor, mare sau mic, să-și afirme ființa și personalitatea și să depună eforturi pentru salvgardarea păcii și edificarea legalității internaționale, România se pronunță și acționează pentru găsirea de so-

→

luții problemelor majore ale relațiilor internaționale contemporane în spiritul justiției și echității.

Menținerea păcii și cooperarea internațională nu pot fi realizate decît prin lichidarea surselor de tensiune între state și a cauzelor care pot genera conflicte, prin dezvoltarea înțelegerii reciproce și a relațiilor multilaterale.

Așezarea geografică a României în Balcani ne-a determinat, cum este și firesc, să acordăm în ansamblul relațiilor noastre externe, atenția cuvenită dezvoltării relațiilor noastre cu țările din această parte a lumii. Politica noastră s-a exprimat atît printr-o serie de inițiative și propuneri vizînd transformarea Balcanilor într-o zonă a înțelegerii și păcii, cît și printr-o activitate constantă de apropiere și colaborare cu statele din această regiune.

Ținînd seama de importanța înțelegerii regionale ca mijloc de stabilizare și promovare a păcii și securității europene, România a inițiat, împreună cu alte opt state europene, o rezoluție a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, adoptată în unanimitate în 1965, care cheamă guvernele statelor europene, aparținînd unor sisteme politice diferite, să-și intensifice eforturile îndreptate spre îmbunătățirea relațiilor în domeniul politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, în vederea creării unui climat de încredere favorabil unei colaborări eficiente și eliminării treptate a problemelor care frînează în prezent destinderea în Europa și în lume. Inițiativa română — care și-a găsit dezvoltări și la sesiunea O.N.U. din acest an — are la bază concepția că întărirea păcii și realizarea securității în Europa poate și trebuie realizată printr-un proces de destindere și cooperare, care să creeze premisele găsirii unor soluții pentru problemele europene aflate în suspensie.

Problemele securității în Europa și pretutindeni sînt direct legate de cele privind dezarmarea. Nu se poate vorbi de o securitate reală a statelor în condițiile existenței unor uriașe stocuri de arme nucleare, ale acumulării mijloacelor de distrugere în masă, ale primejdiei folosirii lor împotriva omului și a valorilor umane. De aceea, în cadrul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare din care țara noastră face parte, România militează cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea procesului dezarmării, care să ducă la înlăturarea pericolului războiului și la accelerarea normalizării vieții internaționale. În contextul măsurilor de dezarmare, țara noastră, ca membru al acestui comitet, a prezentat propuneri menite să contribuie la realizarea unui acord echitabil de nerăspîndire a armelor nucleare, să stabilească un echilibru reciproc acceptabil al responsabilităților și obligațiilor între puterile nucleare și nenucleare, în așa fel încît să ofere garanții sigure pentru securitatea tuturor țărilor, mari și mici, deschizînd posibilitatea unei adeziuni cît mai largi.

Întreaga desfășurare a vieții internaționale atestă că relațiile normale între state, un climat internațional care să favorizeze cooperarea autentică între popoare și națiuni pot fi realizate numai prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur propria-i soartă și de a-și rezolva treburile potrivit voinței sale. Această concepție se concretizează în eforturile constante ale țării noastre de a contribui la eliminarea tuturor situațiilor care au la origine imixtiunile în treburile altor popoare și care înveninează climatul internațional și pun în acest fel în pericol pacea mondială. România, alături de celelalte state socialiste și de toate forțele iubitoare de pace, se pronunță cu consecvență și face tot ce depinde de ea pentru a determina încetarea imediată și necondiționată a bombardamentelor asupra Republicii Democrate Vietnam, pentru curmarea agresiunii americane împotriva poporului vietnamez.

Față de evenimentele recente din Orientul Apropiat, România s-a pronunțat de la început pentru reglementarea diferendelor dintre țările din regiune nu pe calea ciocnirilor militare, ci pe calea înțelegerii și găsirii unor soluții în conformitate cu interesele tuturor popoarelor care trăiesc în această parte a lumii și a păcii generale. Întreaga evoluție a situației din Orientul Apropiat a confirmat că soluțiile politice negociate sînt singurele capabile să indice o cale pentru rezolvarea litigiilor îndelung acumulate în această zonă.

Prin activitatea sa la Organizația Națiunilor Unite și alte organisme internaționale, țara noastră demonstrează viabilitatea principiului conform căruia toate statele, mari sau mici, sînt chemate să-și aducă contribuția la rezolvarea problemelor internaționale.

România militează pentru transformarea O.N.U. într-un instrument real al cooperării internaționale și promovării cauzei păcii, care să reflecte cu fidelitate vocația sa universală, realitățile și schimbările din lumea contemporană și să ofere cadrul propice formulării și respectării principiilor conviețuirii internaționale. Delegațiile române la adunările generale ale O.N.U. au avut numeroase inițiative în domeniul politic, economic și social, care exprimă concepția de pace și colaborare internațională promovată de statul nostru. România a fost aleasă, în mai multe rînduri, în organe importante ale O.N.U. și ale agențiilor sale specializate, iar reprezentanți ai țării noastre au ocupat diferite posturi de conducere în aceste organizații. Alegerea ministrului de externe al României, Corneliu Mănescu, ca președinte al celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., a reprezentat într-un înalt grad recunoașterea contribuției pe care țara noastră o aduce la realizarea obiectivelor înscrise în Carta Organizației Națiunilor Unite, la transformarea acestei organizații într-un for de armonizare a eforturilor statelor în direcția păcii și înțelegerii internaționale.

Douăzeci de ani de Republică și construcție socialistă, sub conducerea înțeleaptă a partidului, au ridicat țara noastră pe noi trepte ale progresului și civilizației și i-au asigurat un loc demn în marea familie a națiunilor.

Sărbătorirea celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii găsește țara noastră prezentă multilateral în arena internațională, militînd activ pentru promovarea înțelegerii și cooperării între toate statele, pentru așezarea relațiilor internaționale pe baza principiilor justiției și eticii internaționale.

reflector

ÎNCONJURUL LUMII ÎN 112 ORE

Recenta călătorie a președintelui Johnson s-a dovedit a fi un adevărat tur de forță : 40 000 km în patru zile și jumătate ; șase țări vizitate în 112 ore, vreme în care președintele american a conferit cu opt șefi de state sau guverne și — în ultima etapă a voiajului — a fost primit de papa Paul al VI-lea. Funeraliile vechiului său prieten politic, premierul Harold Holt, i-au oferit prilejul să se întîlnească la Canberra cu președintele sud-vietnamez Thieu, să viziteze apoi baza americană de la Korat (în Tailanda), pe cea de la Cam Ranh (din Vietnamul de sud), să facă o scurtă escală la Caraci, unde s-a întîlnit cu președintele Pakistanului, Ayub Khan. Din declarațiile sale asiatice reiese că orice eventuală încetare a bombardamentelor americane asupra R. D. Vietnam este exclusă ; mai mult, sînt tot mai insistente știrile în legătură cu extinderea escaladei în Cambodgia și Laos. De altfel, pătrunderea forțelor americane pe teritoriul regatului Khmer era mai de mult plănuită de șefii statului major. Ea a determinat însă recent guvernul cambodgian să denunțe o astfel de „atitudine extrem de gravă".

CALENDARUL REGELUI ȘI CALENDARUL GUVERNULUI

A trecut mai bine de o săptămînă de cînd regele Constantin declara la Roma că ar fi de acord să se întoarcă în țară, cu condiția ca „guvernul să anunțe un calendar al restabilirii unui regim democratic". De atunci, tratativele între guvern și rege au continuat. Monarhul se va întoarce totuși ? După ultima sa întrevedere cu regele, Haralambos Potamianos, emisarul neoficial al guvernului, a declarat : „sînt sigur sută la sută că regele se va întoarce la Atena în următoarele zile". Între timp, guvernul a luat unele inițiative. Principalii trei membri ai cabinetului — generalul Pattakos, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, colonelul Papadopoulos, primul ministru, colonelul Nikolas Makarezos, ministru al coordonării economice — au intrat în rezervă ; au fost amnistiate persoanele acuzate de activitate împotriva loviturii militare de stat de la 21 aprilie (printre beneficiari : compozitorul Mikis Theodorakis, Andreas Papandreu și cei implicați în „complotul Aspida"). Amnistia nu privește decît persoane aparținînd dreptei și centrului. A fost definitivat și textul noii constituții. Acesta va fi supus spre aprobare unui referendum la 21 aprilie 1968 — deci o dată cu împlinirea unui an de la instalarea guvernului ; dacă nu se va putea atunci — mai tîrziu : la 15 septembrie 1968. Se vor organiza și noi alegeri : după referendum, dar numai dacă scopurile propuse de guvern vor fi atinse, a dat a înțelege premierul grec. Acesta e „calendarul" anunțat de guvern. Va corespunde celui solicitat de rege ?

NOUL PREȘEDINTE AL DAHOMEYULUI

Locotenent-colonelul Alphonse Alley a fost desemnat ca șef al statului. Autoritatea de care se bucură în rîndurile armatei, ca și atitudinea sa rezervată în timpul loviturii de stat, au fost două atuuri care par să fi contat în ochii noilor guvernanți militari. Numirea lui Alley se explică însă și prin alte rațiuni. Fost ofițer francez, Alley a întreținut întotdeauna bune relații cu Parisul, pe care — e de presupus — nici actualii conducători nu vor să le compromită. Înlesnirile financiare obținute de fostul președinte Soglo, cu prilejul ultimei vizite la Paris, sînt considerate în continuare de mare importanță pentru economia dahomeyană. Chabi Kao, actualul ministru de finanțe, singurul civil din cabinet, declara : „În trezoreria statului nu au rămas decît 50 milioane de franci, în timp ce pentru a plăti salariile funcționarilor e nevoie de 350 milioane".

La ultima filă a calendarului

Al. Ivan Ghilia

Pentru individ, gestul simplu al ruperii ultimei file a calendarului — ireversibilitate a timpului — poate fi încărcat de nostalgii și regrete. Pentru o națiune, ca entitate colectivă plasată pe orbita istoriei, timpul este valul care poartă înainte, vehiculul încărcat de fiorul, pregnanța și strălucirea epocii. Bun sau rău, în sens afectiv, egal cu sine însuși în măsurarea tuturor lucrurilor, orice an încheiat îndeamnă la meditații. „Timpul este destul de lung pentru cine știe să profite de el — scria Voltaire ; cine muncește și cine gîndește îi întinde limita".

În definirea drumului ei de dezvoltare, de soluționare creatoare a problemelor fundamentale ale activității sale, fiecare țară își are momentele de examinare a drumului străbătut, de adîncă meditație, cînd toate forțele materiale, morale și spirituale sînt regrupate, activizate și intră în acțiune cu o energie nouă în direcția idealului preconizat. Un astfel de moment matur, de analiză a eforturilor depuse în toate sectoarele vieții economice și sociale și de privire convergentă aruncată viitorului, dezvoltării ample, multilaterale și complexe a României moderne, a cunoscut poporul nostru la sfîrșitul acestui an (atît de bogat în evenimente și fapte care vor fi consemnate de istoria progresului și dezvoltării ființei noastre naționale) prin dezbaterile și hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Prin importanța sa excepțională pentru direcțiile de dezvoltare a vieții sociale și economice, Conferința va intra în istoria poporului român ca o dată definitorie. Întregul an 1967, care a culminat în final cu această prestigioasă consultare a întregului popor, a constituit pentru România un an de mari și revelatoare succese : de la venitul național, care este în acest an cu 7,5 la sută mai mare decît în 1966, pînă la producția industrială, care a înregistrat un ritm mediu de creștere de 13,3 la sută, superior celui prevăzut în planul cincinal ; de la ritmul sporit de creștere a producției agricole globale, care în ultimii doi ani a realizat recoltele cele mai mari din istoria țării, pînă la cucerirea de noi trepte în avîntul științei și culturii ; de la sporirea veniturilor bănești ale populației, care au fost cu aproape 9 miliarde de lei mai mari decît anul trecut, la numeroasele noi construcții de locuințe și de edificii cu caracter social-cultural. Realizările acestui an ilustrează cu o nouă vigoare dinamismul economiei și culturii noastre socialiste, capacitatea și forța creatoare a poporului român.

Rupînd ultima filă a calendarului, nu vom uita că anul 1967 a fost anul intrării parțiale în funcțiune a gigantului metalurg de la Galați și a hidrocentralei de pe Argeș ; anul intenselor lucrări la hidrocentralele de pe Dunăre și Lotru și al pregătirii pentru producerea în serie a automobilului românesc ; anul realizării la Institutul de fizică atomică, după o concepție originală, a laserului românesc, și al dezvoltării creației literare și artistice, anul Festivalului internațional „George Enescu" ; anul în care bucuria cuceririi atîtor premii internaționale în domeniile artei și științei, anul cînd, definind noi trepte în ascensiunea țării, ne-am cunoscut mai bine pe noi înșine, potențele noastre și devoțiunea cu care ne realizăm țelurile.

Privind cum alunecă pe fluviul lui Cronos, strălucind din catargele ei înalte, nava anului 1967, nu putem să nu ne amintim (ca un corolar al dorinței dintotdeauna a poporului nostru de pace și bună înțelegere între popoare) satisfacția încercată în zilele dezbaterilor de la sesiunea Marii Adunări Naționale consacrate politicii externe a României. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu ținută la acea sesiune definea cu pregnanță direcțiile principale, de orientare și de acțiune ale politicii externe a țării noastre în problemele majore ale păcii și cooperării internaționale, contribuția ei la însănătoșirea atmosferei internaționale, sublinia adevărul potrivit căruia toate statele mari sau mici își pot aduce — și au datoria să-și aducă — aportul lor incontestabil și prețios la cauza generală a păcii și progresului uman. Politica externă a României, politică dinamică și activă — se concretizează în numeroase inițiative și propuneri constructive, în contacte reciproc avantajoase cu toate țările lumii, în vizite și schimburi politice, economice și culturale, într-o largă gamă de preocupări vizînd rezolvarea pozitivă a problemelor majore ale contemporaneității în interesul popoarelor, al păcii și progresului.

La acest bilanț de sfîrșit de an, care încheie cele două decenii de existență a Republicii noastre, ne amintim omagiul prietenilor care ne-au urmărit succesele, munca pașnică și năzuințele de autodepășire. Ecourile tot mai elocvente ale prestigiului Republicii Socialiste România în întreaga lume ne bucură și ne umple de legitimă mîndrie.

Rupînd, deci, ultima filă a calendarului anului 1967, avem tot dreptul să fim mulțumiți de succesele țării noastre, de evenimentele trăite și să privim cu încredere și entuziasm viitorul.

Ancheta noastră

Teodor Marinescu

Victor Dimitriu

Intensa activitate desfășurată pentru extinderea continuă a relațiilor sale internaționale constituie o trăsătură fundamentală a politicii externe a Republicii Socialiste România. Dezvoltarea colaborării politice, economice, culturale a României cu numeroase state din lumea întreagă a devenit, în cele două decenii de la proclamarea Republicii, o realitate predominantă a relațiilor internaționale active ale țării noastre. Amploarea fără precedent a acestor relații reprezintă o elocventă ilustrare a justeței politicii externe promovată de Partidul Comunist Român și de guvernul țării noastre, o confirmare a stimei și considerației de care se bucură realizările economice și sociale ale României, a prestigiului ei în lumea contemporană. Așezate pe temelia trainică a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, relațiile internaționale ale țării noastre cunosc o multilaterală intensificare și diversificare.

În mod firesc, amplificarea relațiilor bilaterale ale țării noastre este însoțită de manifestarea unui interes mereu mai viu al opiniei publice din țările respective față de România, de înmulțirea prezențelor românești pe plan politic, economic, cultural în aceste țări, de o creștere substanțială a ceea ce se numește cunoaștere și prețuire reciprocă.

Cititorii revistei „Lumea" au avut posibilitatea să urmărească în paginile noastre manifestările cele mai semnificative ale politicii externe și diplomației românești, dinamica relațiilor bilaterale ale țării noastre, activitatea României în organizațiile internaționale. Deseori, șefi de state și de guverne, miniștri, personalități ale vieții publice de peste hotare, precum și ambasadori acreditați în Republica Socialistă România și-au exprimat opiniile cu privire la evoluția relațiilor cu țara noastră. Dorind să prezinte cititorilor aspecte actuale ale relațiilor bilaterale ale țării noastre, reliefate într-o serie de manifestări politice, economice, culturale, de interes reciproc, „Lumea" a solicitat scurte interviuri șefilor cîtorva misiuni diplomatice ale României în diferite țări din Europa, Asia, Africa, America de Sud, America de Nord. Fără a-și propune să fie exhaustive, răspunsurile diplomaților români au pus în lumină cîteva din punctele de reper ale interesului manifestat în țările respective față de realitățile României, față de politica ei externă.

RĂSPUND ȘEFI AI MISIUNILOR DIPLOMATICE ROMÂNE

Puncte de reper în evoluția relațiilor bilaterale

Tovarășul TEODOR MARINESCU, ambasadorul Republicii Socialiste România la Moscova, a început prin a ne declara :

Relațiile bilaterale dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică se bizuie pe o prietenie tradițională, solidaritate internaționalistă și colaborare frățească. Aceste relații cu adînci rădăcini în istoria celor două popoare s-au cimentat prin sîngele vărsat împreună de ostașii români și sovietici în luptele pentru eliberarea teritoriului României de cotropitorii hitleriști și dincolo de hotarele ei pînă la victoria finală în războiul antifascist. În condițiile socialismului, relațiile româno-sovietice au căpătat un conținut nou avînd ca bază trainică și de neclintit idealurile comune în lupta pentru construirea socialismului și a comunismului.

Este cu totul firesc — ne-a spus tovarășul Teodor Marinescu — ca popoarele român și sovietic să manifeste un interes reciproc crescînd pentru munca pe care ele o desfășoară în edificarea societății socialiste și comuniste, să urmărească cu simpatie și satisfacție succesele obținute de fiecare din cele două țări atît pe planul construcției interne — dezvoltării economiei naționale, a științei și culturii, ridicării nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii — cît și în activitatea externă, în eforturile pentru triumful cauzei păcii, securității și progresului în lume.

Recenta vizită oficială, prietenească, în U.R.S.S. a delegației de partid și guvernamentale condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, convorbirile desfășurate într-o atmosferă sinceră, prietenească dintre conducătorii de partid și de stat din România și U.R.S.S. constituie o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor româno-sovietice, la întărirea prieteniei și colaborării frățești dintre partidele și țările noastre.

Sărbătorind în acest an prin numeroase și ample acțiuni organizate în întreaga țară, ca și prin participarea reprezentanților români la manifestările ce au avut loc în U.R.S.S. în anul jubiliar, cea de-a 50-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — poporul român și-a exprimat și cu acest prilej sentimentele sale de prietenie și stimă față de poporul sovietic și partidul său comunist creat de Lenin, făuritorul primului stat socialist din lume.

Dînd expresie acestor sentimente, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la ședința solemnă de la Moscova cu prilejul semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a spus : „Avem ferma convingere că și în viitor relațiile de prietenie și colaborare tovărășească dintre România și Uniunea Sovietică, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice vor cunoaște o dezvoltare continuă, în interesul popoarelor noastre, al întăririi sistemului socialist mondial, în interesul păcii în întreaga lume."

La fel ca și în anii trecuți — ne-a spus tovarășul ambasador T. Marinescu — în opinia publică sovietică au trezit ecou și interes aniversările unor momente și date importante din istoria patriei noastre — a 23-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, a 90-a aniversare a cuceririi independenței de stat a României, aniversarea unor figuri de seamă ale culturii și științei românești, iar în aceste zile sărbătorirea împlinirii a două decenii de la proclamarea Republicii. Cu o caldă simpatie au fost primite turneele din acest an în U.R.S.S. ale unor formații artistice românești de prestigiu ca Filarmonica „George Enescu", Ansamblul „Rapsodia Română", expozițiile de pictură și arhitectură, Festivalul filmului românesc în cadrul zilelor culturii românești în U.R.S.S., spectacolele date în Uniunea Sovietică de cunoscuți artiști români. Aș adăuga de asemenea interesul sporit al oamenilor sovietici pentru călătoriile turistice în România.

În anul 1967 s-au deplasat în U.R.S.S. numeroase delegații și personalități românești din cele mai diferite domenii de activitate, oameni de cultură și artă, frun-

Gheorghe Matei

Aurel Duma

Nicolae Blejan

taşi ai ştiinţei şi şcolii româneşti, reprezentanţi ai instituţiilor de stat şi organizaţiilor obşteşti etc.

Amploarea relaţiilor economice dintre România şi U.R.S.S. — ne spune tovarăşul Teodor Marinescu — se oglindeşte înainte de toate în faptul că acestea reprezintă mai mult de o treime din totalul comerţului nostru extern. În ultimii şase ani volumul comerţului dintre România şi U.R.S.S. a crescut de 1,5 ori. Dezvoltarea şi diversificarea economiilor noastre creează posibilităţi largi pentru o permanentă intensificare a schimburilor reciproce. Posibilităţi mari există şi pentru dezvoltarea cooperării în producţie şi tehnico-ştiinţifică. Potrivit hotărîrilor Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică, grupe de specialişti ai celor două ţări au trecut la examinarea unui număr de acţiuni de cooperare în domenii ca industria chimiei, extracţiei de ţiţei şi utilaj petrolier, construcţia de maşini, siderurgie, energetică, industrie alimentară ş.a.m.d.

În concluzie, se poate spune că în prezent colaborarea româno-sovietică cuprinde o sferă extrem de largă de domenii ale vieţii politice, economice, tehnico-ştiinţifice, culturale şi militare din cele două ţări.

— Tradiţionalele legături de prietenie româno-franceze nu mai necesită o recomandare specială — **ne spune tovarăşul dr. VICTOR DIMITRIU, ambasadorul ţării noastre la Paris.** În prezent, relaţiile politice, economice, culturale şi tehnico-ştiinţifice dintre cele două ţări sînt proiectate pe o traiectorie de continuă dezvoltare.

Prezenţa activă a ţării noastre în arena internaţională ca şi eforturile constructive şi realizările poporului român se bucură de un interes şi o atenţie crescîndă din partea cercurilor cele mai diferite şi a opiniei publice din Franţa. Voi căuta să indic cititorilor „Lumii" cîteva puncte specifice ale acestui interes.

Între contactele de larg ecou în opinia publică franceză se situează întrevederea pe care preşedintele Consiliului de Miniştri, Ion Gheorghe Maurer, a avut-o cu preşedintele de Gaulle la întoarcerea de la Sesiunea extraordinară a O.N.U. din vara acestui an.

Între alte prezenţe semnificative pentru dialogul cooperării franco-române citez vizitele făcute în Franţa în acest an de ministrul comerţului exterior, Gheorghe Cioară, ministrul sănătăţii, acad. Aurel Moga, ministrul căilor ferate, Florian Dănălache.

Cercurile de tineret din cluburi şi şcoli se adresează deseori Ambasadei române din Paris solicitînd materiale, conferinţe, expuneri cu privire la politica externă a ţării noastre. Recent am fost solicitat să ţin o expunere pe această temă la Institutul de ştiinţe economice din Paris.

În cercurile economice se manifestă, de asemenea, un interes sporit pentru dezvoltarea schimburilor comerciale şi a cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice cu ţara noastră. Grupul de prietenie Franţa-România din Senat a organizat o dezbatere pe această temă, cu participarea unor oameni de afaceri.

Cooperarea economică oferă cadrul pentru intensificarea şi lărgirea relaţiilor economice româno-franceze. Sînt tot mai numeroase vizitele făcute în acest scop în România de reprezentanţi ai diferitelor firme industriale franceze. Pe de altă parte, România a fost reprezentată la o serie de tîrguri şi expoziţii organizate anul acesta în Franţa (industria lemnului, industria uşoară, Foire de Paris, Les grands magasins Louvre).

Am putut constata cu satisfacţie faptul că, în ultimii ani, pe baza îndeplinirii prevederilor acordului comercial de lungă durată, s-au lărgit schimburile dintre cele două ţări ; au fost, de asemenea, încheiate o serie de contracte de cooperare economică între firme franceze şi întreprinderi româneşti în producţia de agregate energetice, de automobile, de maşini şi aparataj electronic.

Amintesc, de asemenea, că au fost organizate manifestări prilejuite de comemorarea luptelor de la Mărăşeşti, de deceniul scurs de la moartea sculptorului Brâncuşi, de cei 450 de ani de la întemeierea mînăstirii Argeş. O serie de personalităţi din domeniul culturii şi ştiinţei româneşti s-au aflat, în acest an, în Franţa.

Relaţiile româno-franceze au bune perspective de dezvoltare, atît în domeniul schimburilor politico-diplomatice, cît şi al relaţiilor economice, culturale şi în alte domenii.

În decursul anilor, între Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză, între poporul român şi poporul chinez s-au stabilit şi s-au dezvoltat relaţii frăţeşti de prietenie şi colaborare — **ne-a spus AUREL DUMA, ambasadorul ţării noastre la Pekin.** Poporul nostru nutreşte sentimente de stimă şi profund respect faţă de poporul chinez, faţă de lupta eroică desfăşurată sub conducerea Partidului Comunist Chinez pentru înfrîngerea dominaţiei imperialiste, pentru răsturnarea vechiului regim şi instaurarea puterii populare, pentru construirea societăţii socialiste. Deşi ţările noastre se află la mari distanţe geografice una de alta, între poporul român şi poporul chinez se desfăşoară relaţii de colaborare în toate domeniile de activitate. Se extind relaţiile economice, politice, culturale, tehnico-ştiinţifice între cele două ţări, se dezvoltă relaţiile tovarăşeşti între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez.

„Partidul şi guvernul — arăta la sesiunea Marii Adunări Naţionale din vara acestui an tovarăşul Nicolae Ceauşescu — consideră că dezvoltarea multilaterală a prieteniei şi colaborării româno-chineze, pe măsura progresului economic şi cultural obţinut de ţările noastre, corespunde interesului ambelor noastre ţări, cauzei socialismului şi păcii în lume".

Relaţiile de prietenie şi colaborare româno-chineze, bazate pe principiile marxism-leninismului şi internaţionalismului socialist îşi găsesc astăzi expresia în numeroase şi diverse forme — politice, economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale, în vizitele reciproce ale delegaţiilor de partid şi de stat — care aduc o contribuţie importantă la dezvoltarea acestor relaţii.

O expresie a relaţiilor de prietenie şi colaborare româno-chineză a constituit-o vizita în România, în iunie 1966, a tovarăşului Ciu En-lai, premier al Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, în fruntea unei delegaţii de partid şi guvernamentale chineze.

Dezvoltarea legăturilor frăţeşti dintre cele două ţări îşi găseşte, de asemenea, expresia în vizitele reciproce ale unor delegaţii din diferite domenii ale vieţii politice, economice, culturale şi ştiinţifice, în circulaţia, în ambele sensuri, de documentaţii tehnico-ştiinţifice şi de grupuri de specialişti, în cunoaşterea reciprocă, din ce în ce mai largă, a realizărilor multilaterale dobîndite de cele două popoare.

Schimburile comerciale dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză cunosc o continuă extindere şi diversificare. Din 1964, de cînd între cele două ţări s-au încheiat contracte comerciale de lungă durată, volumul schimburilor în ambele sensuri între România şi R. P. Chineză a crescut de 2,2 ori.

Trezesc un mare interes — ne-a spus tovarăşul Aurel Duma — manifestările închinate unei mai bune cunoaşteri reciproce, strîngerii legăturilor frăţeşti de prietenie şi colaborare dintre popoarele român şi chinez. Pot fi amintite, pe acest plan, cîteva recente prezenţe româneşti în Republica Populară Chineză : turneul ansamblului de cîntece şi dansuri al Ministerului Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România, în decembrie 1966 — ianuarie 1967 ; expoziţia de artă plastică contemporană la Pekin (august — septembrie 1966) ; expoziţia de arhitectură (septembrie 1966, la Tientzin) ; vizita în Republica Populară Chineză a delegaţiilor Uniunii Ziariştilor, Uniunii Scriitorilor, Institutului român pentru relaţiile culturale cu străinătatea etc.

→

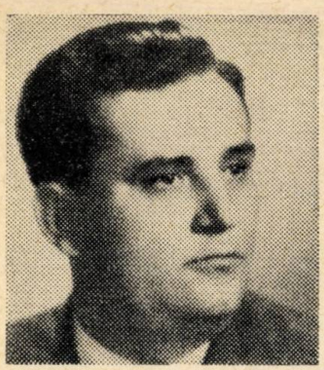

Vasile Pungan

Dumitru Turcuș

Documente oficiale consemnează dorința și hotărîrea celor două părți de a dezvolta, în continuare, relațiile în domeniul politic, economic, tehnico-științific și cultural.

Dînd o înaltă prețuire relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, poporul nostru își exprimă convingerea că aceste relații vor cunoaște o dezvoltare continuă în folosul reciproc, în interesul cauzei socialismului și păcii în lume.

Este cunoscut faptul că relațiile de prietenie și colaborare multilaterală româno-bulgare — **ne-a spus tovarășul NICOLAE BLEJAN, ambasadorul Republicii Socialiste România în R. P. Bulgaria** — s-au intensificat și diversificat continuu. La aceasta au contribuit în mod esențial vizitele reciproce la nivel înalt, numeroasele întîlniri dintre conducătorii de partid și de stat români și bulgari, personal dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Aceste întîlniri constituie expresia hotărîrii și dorinței celor două partide și țări de a adînci continuu raporturile de colaborare multilaterală, reciproc avantajoase, corespunzător intereselor popoarelor noastre, cauzei socialismului și păcii.

Se poate spune, cu adîncă satisfacție și bucurie, că aceste vizite și întîlniri au fost primite cu simpatie caldă și entuziasm de cele două popoare, acțiunile organizate cu aceste prilejuri transformîndu-se în adevărate manifestări de masă ale tradiționalei prietenii româno-bulgare.

Relațiile frățești statornicite între țările noastre au creat o atmosferă propice realizării unor vizite de delegații de activiști ai celor două partide, a unor vizite și întîlniri fructuoase între conducători de ministere și delegații de specialiști din domeniile economiei, științei, culturii și artei, care s-au soldat cu rezultate valoroase, pe linia lărgirii și diversificării colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice româno-bulgare. Menționăm vizita în Republica Socialistă România a delegației guvernamentale bulgare și a unor delegații ale organelor locale de partid și de stat care au participat la manifestările prilejuite de aniversarea a 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României ; vizita în R. P. Bulgaria a delegației oficiale române conduse de generalul de armată Iacob Teclu, membru al Consiliului de Stat, cu ocazia aniversării a 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României ; vizite reciproce pentru documentare și schimb de experiență conduse de miniștrii industriei construcțiilor de mașini, chimiei, energiei electrice, agriculturii, alimentare, ușoare etc.

Este, de asemenea, edificator că volumul schimburilor comerciale bilaterale româno-bulgare în 1967 este de 2,5 ori mai mare față de volumul realizat în 1965 și ajunge la nivelul prevăzut în Acordul de lungă durată pentru tranșa anului 1970.

În cadrul colaborării cultural-științifice dintre România și Bulgaria, în 1967 a fost organizată, la Sofia, o expoziție românească de artă grafică, iar Filarmonica de Stat din Timișoara a prezentat concerte în cîteva orașe mari ale Bulgariei. La o serie de manifestări sociale, științifice și culturale din R. P. Bulgaria, au luat parte delegații și personalități de frunte ale științei, artei și culturii românești. Menționăm, de exemplu, delegațiile române la Congresul Culturii Bulgare, la Congresul Frontului Patriei, la Congresul gospodăriilor agricole cooperative de muncă.

O expresie a perspectivelor largi de colaborare româno-bulgară o va constitui construirea în comun, în viitorul apropiat, a hidrocentralei de la Izlaz-Somovit care va permite valorificarea potențialului energetic al Dunării în folosul ambelor noastre popoare. Este întrutotul evident că progresele economice și sociale ale celor două țări creează noi posibilități pentru intensificarea colaborării bilaterale pe toate planurile, pentru întărirea continuă a prieteniei frățești româno-bulgare.

Este un fapt cunoscut că, în ultimii ani, au luat extindere relațiile României cu o serie de țări din America Latină, printre care și Brazilia. În legătură cu relațiile româno-braziliene, ministrul României la Rio de Janeiro, GHEORGHE MATEI, ne-a spus :

— Reluate în martie 1961, relațiile dintre cele două țări au înregistrat o evoluție ascendentă. Legăturile economice și comerciale româno-braziliene se desfășoară pe baza unui acord de lungă durată. În cadrul evoluției favorabile a relațiilor economice, în decembrie 1963 s-a semnat acordul dintre țara noastră și întreprinderea „Petrobras". Țara noastră a livrat în Brazilia 16 instalații de foraj, în valoare de circa 7 milioane de dolari. De asemenea, partea română a acordat asistență tehnică pentru montarea și darea în exploatare a acestor instalații. Calitatea utilajelor românești și rezultatele bune pe care le-au dat au fost subliniate de multe ori de către oamenii de afaceri, de personalități braziliene.

De asemenea, în luna mai anul acesta, s-au încheiat protocoale comerciale cu statele Matto Grosso și Minas Gerais care prevăd livrarea pe credit, de către România, de echipament industrial, tractoare și diverse utilaje, plătibile în mărfuri braziliene (minereu de fier, bumbac, sisal, cafea etc.). După vizita pe care am întreprins-o în statul Amazonia, se întrevăd posibilități de a se încheia acorduri comerciale și de cooperare cu acest stat îndepărtat al Braziliei.

În ultimii ani, două delegații de arhitecți, o delegație de ziariști și una de cineaști au vizitat Brazilia. De asemenea, academicienii Iorgu Iordan și Ștefan Milcu, criticul de artă Mircea Deac și o serie de ziariști, au întreprins vizite în această țară.

Se poate aminti și faptul că legația română a organizat expoziții pe diferite teme iar la posturile de televiziune au fost prezentate filme românești de scurt metraj. La unele posturi de televiziune și radio din orașele Rio de Janeiro, Sao Paolo, Bello Horizonte, Brasilia, au fost prezentate programe muzicale dedicate României.

Se poate considera — ne-a spus în încheiere ministrul Gheorghe Matei — că există condiții pentru lărgirea și intensificarea colaborării româno-braziliene în diferite domenii, în interesul reciproc al celor două popoare și al dezvoltării cooperării internaționale.

— Anul 1967 a marcat, în relațiile de prietenie frățească și colaborare multilaterală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară, o etapă de realizări fructuoase — **ne-a relevat ambasadorul țării noastre la Budapesta, DUMITRU TURCUȘ.** Vizita în Ungaria a delegației conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primită cu deosebit interes și satisfacție. Rezultatul vizitei și al convorbirilor conducerilor de partid și de stat ale celor două țări s-a concretizat și continuă să se concretizeze în numeroase fapte. Au avut loc multiple contacte, convorbiri și tratative între conducerile unor ministere și instituții centrale, cu care prilej s-au încheiat noi instrumente comune de colaborare. Menționez în acest sens Protocolul Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică româno-ungară ; Convenția sanitar-veterinară ; Convenția privind colaborarea româno-ungară în domeniul turismului ; Convenția privind desființarea vizelor de intrare-ieșire pentru călătoriile oficiale și în scop particular, precum și a vizelor de tranzit între cele două țări ; Planul de colaborare științifică între Academiile de știință ale celor două țări pe perioada 1967—1970 ; Protocolul adițional la Planul de colaborare cultural-științifică pe anii 1967—1968 ; Protocolul privind schimbul de documentații tehnico-științifice pe anul 1968 ; înțelegerile de colaborare între Comitetele de radio și televiziune.

Schimburile economice dintre România și Ungaria cunosc o evoluție ascendentă. În anii 1960—1966, volumul comerțului în ambele sensuri între cele două țări a crescut de 1,6 ori. Dezvoltarea potențialului economic al celor două țări creează condiții pentru sporirea, în continuare, a schimburilor comerciale în interesul ambelor popoare.

Interesul crescînd al opiniei publice ungare față de realizările țării noastre s-a manifestat, printre altele, cu ocazia participării României la o serie de manifestări, organizate în R. P. Ungară, ca Tîrgul internațional de la Budapesta ; Festivalul de la Szeged ; Expoziția cărții românești ; sărbătorirea a 100 de ani de la nașterea lui Brâncuși ; Săptămîna culturii românești etc.

S-ar putea înscrie, pe această linie, și faptul că în Ungaria au fost traduse lucrările unor scriitori, dramaturgi, poeți români. Au apărut, de pildă, una din cele mai complete ediții din versurile lui M. Eminescu (pe hîrtie bibliofilă cu un studiu introductiv de Kopeczi Béla),

„Dramaturgia contemporană românească", „Versuri alese", de M. Beniuc, și altele. De un succes însemnat s-au bucurat concertele lui Ion Voicu și Nicolae Herlea la Festivalul „Jocurilor de vară" de la Szeged, precum și o serie de filme românești. În cadrul Zilelor culturii românești (august-septembrie 1967) au fost organizate gale de film la Budapesta și Szeged, o expoziție a cărții românești (octombrie-noiembrie).

Aspirațiile și lupta comună pentru o viață mai bună, pentru socialism și pace, creează o bază trainică pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de stimă, bună vecinătate și înțelegere reciprocă între cele două popoare. Partidul și guvernul țării noastre vor milita și în viitor pentru intensificarea colaborării dintre cele două țări și partide, pentru întărirea continuă a prieteniei româno-maghiare.

— Realizările importante obținute de poporul român în dezvoltarea economiei naționale, ritmul înalt de creștere a producției materiale, politica externă activă de promovare a colaborării și înțelegerii între toate popoarele, au determinat și în Marea Britanie creșterea interesului opiniei publice față de România — **ne-a spus tovarășul VASILE PUNGAN, ambasadorul României în Marea Britanie.** Cu mult interes sînt urmărite inițiativele și acțiunile guvernului român în domeniul relațiilor internaționale. La sporirea acestui interes a contribuit în mare măsură intensificarea contactelor între oamenii de stat ai celor două țări, schimburile tot mai variate de valori cultural-științifice, vizitele reciproce între personalități de frunte ale vietii științifice, culturale și artistice, creșterea continuă a colaborării tehnico-economice.

În ultimii ani, au vizitat Anglia două delegații guvernamentale române : una — în februarie 1966 condusă de tovarășul Alexandru Bîrlădeanu, cealaltă — în martie 1967, condusă de tovarășul Roman Moldovan. Aceste vizite au contribuit la crearea unui cadru favorabil dezvoltării multilaterale a relațiilor româno-engleze, la o mai bună cunoaștere a României în Marea Britanie. Pe aceeași linie se înscriu, de asemenea, și alte vizite în Anglia.

Între cele două guverne au fost semnate aranjamente oficiale de colaborare tehnico-științifică, comercială, culturală, care se realizează cu succes.

Un succes deosebit a repurtat în Anglia Ansamblul „Ciocîrlia" ; spectacolele date de ansamblu în 13 orașe din Marea Britanie, timp de trei luni, au făcut cunoscută unui numeros public arta poporului român. În același cadru de aprecieri elogioase pentru arta noastră, s-a situat și recentul turneu al corului „Madrigal". În cursul anului 1967, România a participat la mai multe expoziții în Marea Britanie.

Cu fiecare an, relațiile bilaterale româno-engleze au crescut și s-au diversificat. O evoluție favorabilă au cunoscut schimburile comerciale, Anglia situîndu-se printre principalii parteneri europeni ai țării noastre în comerțul exterior. S-au pus, de asemenea, bazele unei colaborări rodnice în domeniul tehnico-științific. Colaborarea româno-engleză în domeniul construcțiilor navale, al utilajelor pentru industria chimică, industria textilă demonstrează că există domenii numeroase în care interesele celor două părți se pot întîlni.

Trebuie subliniat însă că nu au fost epuizate toate posibilitățile de colaborare. Există încă multe resurse pentru a intensifica relațiile dintre România și Marea Britanie, în interesul ambelor noastre popoare, al cauzei păcii.

(Va urma)

AMIR ABBAS HOVEIDA

primul ministru al Iranului

aduce,
prin revista „Lumea", un

Omagiu colaborării iraniano – române

Cu prilejul Anului Nou, țin să transmit nobilului popor român, din partea poporului iranian și în numele meu personal, felicitările cele mai călduroase. Doresc ca 1968 să fie pentru poporul român un an prosper și un an de pace și de progres pentru întreaga lume.

Colaborarea prietenească și reciproc fructuoasă dintre Iran și România se bazează pe principiile independenței și suveranității, deplinei egalități în drepturi și neamestecului în treburile interne ale celeilalte țări, precum și pe respectul față de interesele reciproce. Cu toată distanța care desparte Iranul și România, imperativele solidarității internaționale și necesitățile colaborării, ca și îndatoririle membrilor marii familii mondiale pentru salvgardarea păcii și depunerea de eforturi în vederea îmbunătățirii condiției sociale și economice a popoarelor, angajează diferitele țări să-și întărească legăturile de prietenie, indiferent de distanța care le desparte.

Iranul, sub înalta conducere a Maiestății Sale Imperiale Sahinșahul Aryamehr, continuîndu-și politica națională de independență, se străduiește să aibă cele mai bune relații cu toate țările lumii. Vizita oficială pe care Maiestatea Sa Imperială Sahinșahul Aryamehr a efectuat-o în România în 1966, călătoria oficială în Iran a Excelenței Sale Domnul Președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, precum și întîlnirea primilor miniștri ai celor două state, au deschis calea pentru extinderea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, în special în ce privește încheierea unor acorduri de colaborare tehnico-economică și culturală.

Dezvoltarea multilaterală a relațiilor Iranului cu alte state este o dovadă care ilustrează odată mai mult că țări cu orînduiri sociale și politice diferite nu numai că pot coexista în mod pașnic dar, dezvoltîndu-și schimburile comerciale și alte practici folosite în general în relațiile internaționale, pot îmbunătăți condițiile de existență ale popoarelor lor, contribuind astfel la instaurarea unei lumi mai bune.

Din fericire, perspectivele relațiilor economice și comerciale dintre Iran și România sînt cît se poate de promițătoare iar între cele două țări există o identitate de păreri cu privire la problemele internaționale acute.

În încheiere, profit de acest prilej pentru a ura poporului român fericire și prosperitate sub îndrumarea clarvăzătoare a conducătorilor săi.

Prietenie și solidaritate cu popoarele afro-asiatice

Pentru a prezenta cititorilor revistei „Lumea" obiectivele și principalele acțiuni ale Ligii române de prietenie cu popoarele din Asia și Africa, de la a cărei înființare se împlinesc zece ani, redactorul nostru Ileana Nicolaescu s-a adresat Secretarului General al Ligii, prof. univ. STANCIU STOIAN.

Înscrisă de mult în tradiția înaintașilor noștri pogresiști, manifestarea caldei simpatii față de cauza eliberării tuturor popoarelor de sub jugul colonial este, în zilele noastre, exprimată cu deosebită vigoare, ne-a declarat interlocutorul. Opinia publică din țara noastră își exprimă puternica adeziune față de lupta popoarelor din Asia și Africa împotriva imperialismului și colonialismului, pentru independență și progres social. În decembrie 1957, în preajma Conferinței de solidaritate a popoarelor afro-asiatice de la Cairo, un grup de personalități din diferite domenii de activitate au luat inițiativa creării Ligii române de prietenie cu popoarele din Africa și Asia. Au fost prevăzute atunci în statutul Ligii, ca obiective principale : întărirea relațiilor de prietenie și înțelegere reciprocă între poporul nostru și popoarele din Asia și Africa ; lărgirea posibilităților de cunoaștere reciprocă și popularizarea cunoștințelor privind diferite aspecte ale vieții politice și culturale din țările respective ; manifestarea solidarității și sprijinului poporului român față de lupta popoarelor din Asia și Africa pentru independența națională, suveranitatea de stat, pentru dezvoltarea lor economică.

Liga — a continuat prof. Stanciu Stoian — și-a făcut cunoscută poziția încă la Conferința de solidaritate a popoarelor afro-asiatice, aducîndu-și o primă contribuție prin intermediul reprezentanților noștri la Cairo în calitate de observatori. Am menținut, de altfel, o legătură permanentă atît cu secretariatul permanent al Conferinței cît și cu numeroase comitete de solidaritate din țările Africii și Asiei. Menționez că reprezentanți ai Ligii noastre au participat și la Conferința afro-asiatică de la Addis-Abeba (1963), la Conferința internațională de solidaritate cu poporul vietnamez de la Hanoi (decembrie 1964), la Conferința Consiliului de solidaritate cu țările afro-asiatice de la Accra (aprilie 1965).

Liga română de prietenie și-a manifestat întotdeauna solidaritatea sa fermă cu lupta de eliberare a popoarelor care se mai află încă sub dominația colonială, cu popoarele care se ridică pentru a respinge amestecul puterilor imperialiste în treburile lor interne. Pe această linie ne-am aflat alături de poporul congolez în frămîntatul an al obținerii independenței sale, cerînd încetarea imediată a amestecului străin în treburile interne ale țării, ne-am manifestat solidaritatea cu lupta de eliberare a popoarelor africane din Republica Sud-Africană, condamnînd acțiunile de discriminare rasială și încălcarea drepturilor omului ale guvernului de la Pretoria.

Cu profundă îngrijorare și indignare, în declarația sa din 31 martie 1965, Liga a condamnat energic acțiunile agresive ale Statelor Unite în Vietnam. Liga se pronunță cu hotărîre pentru respectarea dreptului legitim al poporului vietnamez de a dispune liber de soarta sa, de a-și construi viața potrivit aspirațiilor și intereselor sale naționale, aceasta fiind o condiție indispensabilă pentru reglementarea problemei vietnameze. Prin mitinguri organizate în colaborare cu Comitetul român de solidaritate cu poporul vietnamez, prin mesaje de solidaritate, cuvîntul nostru a fost răspicat și fără echivoc. Poporul român sprijină lupta bravului popor vietnamez. Împreună cu întreaga națiune română, Liga își exprimă deplina solidaritate frățească cu Republica Democrată Vietnam, consideră necesar să ceară hotărît încetarea imediată și necondiționată a bombardamentelor americane asupra teritoriului Republicii Democrate Vietnam, oprirea agresiunii.

În scopul lărgirii posibilităților de cunoaștere reciprocă, Liga română de prietenie a organizat numeroase conferințe și simpozioane publice de prezentare a vieții politice și culturale a popoarelor din Africa și Asia. O altă formă a constituit-o invitarea în țara noastră a unor personalități din țările afro-asiatice ca oaspeți ai Ligii. Aceste vizite ca și cele făcute de reprezentanți ai Ligii în Republica Arabă Unită, Algeria, Etiopia, Indonezia, India, Birmania, Japonia, Irak, Togo, Tanzania și în alte țări, organizarea cu aceste prilejuri a unor expoziții prezentînd realitățile din țara noastră au contribuit la cunoașterea și stabilirea unor legături reciproce mai strînse.

Țin să subliniez încă o dată că existența și activitatea Ligii române de prietenie cu popoarele afro-asiatice este reflectarea interesului manifest al opiniei publice românești față de viața acestor popoare, a solidarității noastre cu lupta lor pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, pentru pace și progres social.

reflector

CU SAU FĂRĂ „E" FINAL ?

Spectaculosul avion realizat în comun de constructorii francezi și britanici a fost botezat „Concorde". „Concorde" — adică înțelegere, armonie. Optimiștilor le plăcea să spere că simbolul și însăși muzicalitatea cuvîntului vor putea exercita o influență binefăcătoare asupra climatului relațiilor dintre cele două țări, marcat în momentul de față de soarta candidaturii britanice la Piața comună. Se pare însă că pînă și această blîndă denumire a iscat furtuni. „Concorde" e pe franțuzește. Pe englezește, cuvîntul e același dar fără „e"-ul final. S-ar fi părut că nu există motiv de tulburare a... concordiei. Dar, după sesiunea recentă a „celor 6", o parte din presa britanică a protestat zgomotos împotriva „e"-ului final de la „Concorde", considerîndu-l ca... o jignire suplimentară adusă Angliei.

SPANIA ȘI N.A.T.O.

Principalul capitol al recent apărutei „Cărți Roșii", în care guvernul spaniol definește liniile mari ale politicii sale externe, este cel care tratează despre relațiile Spaniei cu „alianțele militare occidentale", adică în primul rînd cu N.A.T.O. Se știe că, multă vreme, guvernul madrilen a solicitat cu insistență admiterea sa în coaliția atlantică, al cărei membri însă nu s-au putut pune de acord asupra acestei chestiuni.

În condițiile actualelor dificultăți ale alianței, situația a suferit schimbări. Datorită retragerii Franței, datorită recentelor evenimente din Cipru, care au afectat flancul de sud-est al sistemului militar N.A.T.O., valoarea strategică a Spaniei a crescut. Madridul preferă însă acum să folosească avantajele acestei conjuncturi, care nu e lipsită de riscuri (dovadă, cele întîmplate la Palomares...) fără a mai asuma și obligațiile unei apartenențe propriu-zise la alianța atlantică. Semn al timpurilor...

CONFLICTUL FRIGIDERELOR

Toate proiectoarele fiind concentrate asupra controverselor privitoare la intrarea Marii Britanii în Piața comună, ceea ce se petrece pe marginile scenei scapă în mare măsură atenției generale. Totuși, nici în această zonă mai puțin luminată existența nu e lipsită de ceea ce se numește în termeni de cancelarie „dosare dificile". Unul dintre ele : cererea franceză ca, pentru un timp, să poată limita intrarea pe piața ei internă a frigiderelor, mașinilor de gătit și de spălat provenind din celelalte țări ale Pieței comune, în primul rînd din Italia. Într-adevăr, numărul frigiderelor italiene vîndute în Franța a crescut în ultimul an cu 63 la sută, simptom cu atît mai alarmant cu cît, în perioada 1960—1966, producția franceză a scăzut cu 20 la sută.

În 1963, Franța obținuse pentru șase luni aprobarea unei cereri asemănătoare. Împotriva celei noi partea italiană invocă un argument de principiu — dreptul pentru întreprinderile cele mai „competitive" din țările Pieței comune de a-și desface fără opreliști produsele pe întregul teritoriu al „celor șase" — și evocă posibilitatea unor represalii, adică a îngrădirii propriilor ei importuri din Franța. Pledoaria italiană e cu atît mai vehementă cu cît, dacă cererea Franței ar avea succes, ea ar putea suscita și imitatori : utilajul electrocasnic produs în Italia cîștigă de asemenea teren pe piața vest-germană, iar în Belgia și Olanda a eliminat aproape pe producătorii locali.

Acest „dosar dificil" ar urma să fie rezolvat, într-un sens sau în altul (sau printr-o formulă de compromis) pînă la sfîrșitul anului.

Mîinile construiesc, clădesc, seamănă. Și aceasta se vede dintr-o singură privire de-a lungul și de-a latul pămîntului românesc.

Miguel Angel Asturias s-a născut la 19 octombrie 1899 în orașul Guatemala, unde a absolvit și facultatea de drept. Între 1924 și 1928 a studiat la Sorbona civilizațiile indiene precolumbiene ale Americii Centrale. Asturias și-a cucerit o întinsă notorietate ca romancier, poet și eseist. În paginile cărților sale — „Legendele Guatemalei", „Domnul Președinte", „Vînt puternic", „Ochii celor îngropați", „O oarecare mulatră" etc. — își găsesc o puternică expresie viața și lupta indienilor exploatați de pe continentul de la sud de Río Grande. („Problema socială a indienilor" constituie de altfel și tema lucrării sale de doctorat). După cum se știe, strălucita activitate literară a lui Miguel Angel Asturias a fost încununată anul acesta cu Premiul Nobel. Diplomat de carieră, Asturias este actualmente ambasador al Guatemalei la Paris.

Marele scriitor guatemalez nutrește o profundă prietenie față de țara noastră, pe care a vizitat-o în mai multe rînduri.

Miguel Angel Asturias

laureat al Premiului Nobel

MELEAGURI ROMÂNEȘTI

În exclusivitate pentru „Lumea"

Să pătrunzi în această lume în care omul nu se risipește, ci se întregește cu toate darurile culturii, înseamnă a cunoaște o societate nouă... Merg pe străzile Bucureștiului, ale acestui București al trandafirilor, al palatelor, al uzinelor, al șantierelor. București, grădină a pămîntului de aur. Trandafiri, versuri, melodii, construcții... Mîinile construiesc, clădesc, seamănă. Și aceasta se vede dintr-o singură privire de-a lungul și de-a latul pămîntului românesc.

Fier, cărămidă, ciment, tractoare, combine, mașini, edificii...

Forjorii și poeții, arhitecții și scriitorii, muzicienii și cei ce calculează greutatea noilor edificii se completează, se echilibrează, își sînt necesari unii altora.

Piine și marmură, grădini și fabrici, școli și copii.

Între partizanii adjectivelor și cei ai substantivelor, eu mă declar printre cei dintîi... Și cum aș putea renunța la adjectivele pasionate de care am nevoie ca să evoc această piață bucureșteană numită a Palatului, înconjurată de clădiri noi, cu o arhitectură din cele mai interesante ?

Și cum aș putea descrie în cuvinte această arhitectură care dă senzația de sunet, de muzică, cu palatele ce se înalță în diferite planuri care le dau mișcare, cu intrările care lucesc asemenea unor șerpuiri de marmură albă printre trandafirii roșii și gazonul verde ?...

Petrolul

Într-adevăr, acesta este petrolul : tatăl bogățiilor cînd se află în mîinile poporului și tată vitreg, în mîinile monopolurilor.

România a cunoscut cele două modalități. Petrolul în mîinile monopolurilor străine și petrolul în mîinile poporului. Simpla comparație în cifre a ceea ce a fost și ceea ce este exploatarea zăcămintelor ei petroliere și a derivatelor petrolului ar fi suficientă, dar faptele sînt mai elocvente ; ele vorbesc de la sine. Petrolul extras din pămînt și răspîndit sub formă de bunuri în însăși țara de unde se extrage reprezintă o mare bogăție pentru un popor... România constituie un exemplu. A semănat bogăția petrolieră extrasă din pămîntul ei în uzine ce înstelează întregul teritoriu. A semănat bogăția aceasta și în agricultura ei, în întregime socialistă și mecanizată. Dar cel mai concludent apare această semănare a propriei bogății pe pămîntul propriu în sfera construcțiilor. Pe oriunde treci, în orice parte îți îndrepți privirea, întîlnești un oraș alb, un oraș nou care se înalță, cartiere întregi ridicate în alte orașe, nenumărate clădiri noi, fermecătoare stațiuni de odihnă pe țărmul mării, zeci de hoteluri, blocuri cu multe etaje, palate ale culturii. Și Bucureștiul, care devine una din cele mai frumoase capitale ale Europei. Pretutindeni se clădesc școli, spitale, stadioane, case de cultură, cinematografe, teatre.

Ce înseamnă toate acestea ? Înseamnă că bogățiile se află în mîinile poporului. Și dacă revoluția în extracția petrolului a fost totală, începînd cu naționalizarea, în ce privește industria rafinării petrolului, ea a însemnat și mai mult. Rafinăriile de la Ploiești, Teleajen, Onești constituie un exemplu al stăruinței de a se folosi toate produsele ce pot fi ex-

→

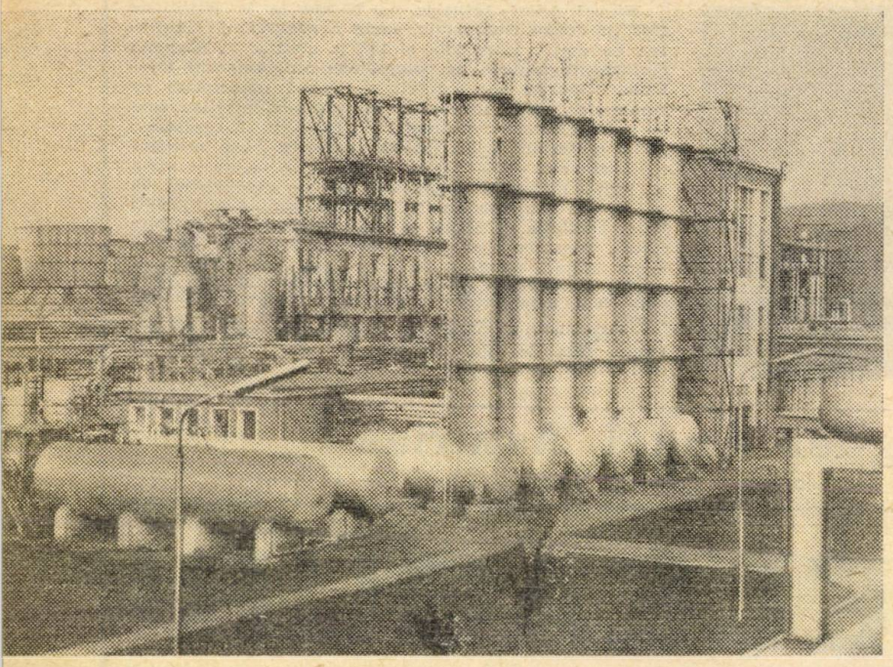

„...am văzut fabrici și combinate în atmosfera înaltelor temperaturi".

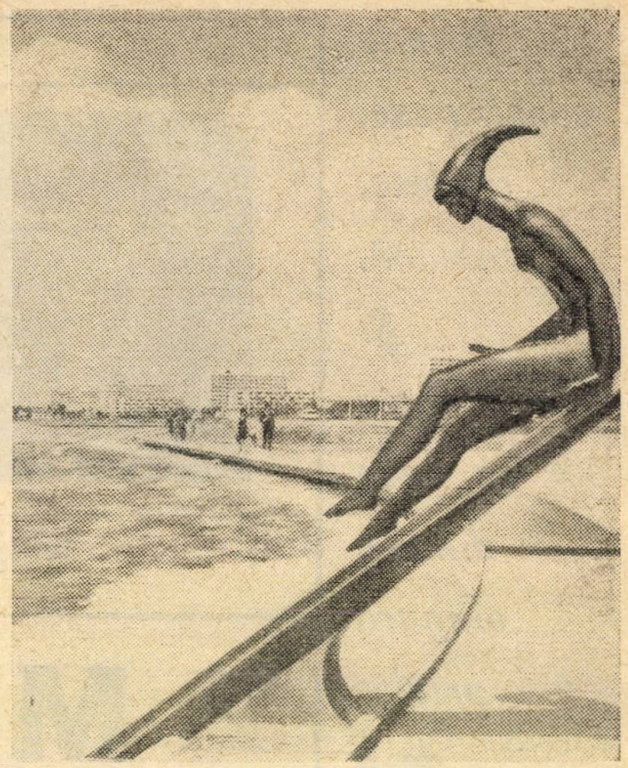

trase din petrolul brut. În acest scop, uzinele românești produc mașini și utilaj petrolier cu excelente rezultate, nu numai în țară ci și peste hotare.

Psihologie

Rolul petrochimiei în România, țară bogată în petrol și gaze naturale, este atît de important încît aproape că nu există fabrici, dintre cele pe care le-am vizitat, în care să nu fie prezentă. În elaborarea a numeroase produse indispensabile vieții moderne, chimia sintetică a luat un mare avînt.

Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din apropiere de Borzești... Îmi amintesc de siguranța cu care vorbeau tinerii ingineri aflați în fruntea acestei mari industrii, cu vaste instalații. Vorbeau fără îngîmfare. Vorbeau simplu, ca și cum ar fi povestit un fapt oarecare. Erau mîndri doar pentru că făceau parte din echipa căreia îi reușise o anumită inovație sau care atinsese un record de producție în fabrică. Nu era o mîndrie individuală, ci colectivă.

Aceste detalii ale unei psihologii bogate în nuanțe noi, acest fel de a fi al tinerilor muncitori, pentru care succesul unui membru al echipei înseamnă succesul tuturor, m-a atras de la bun început și poate, prin simpatie, m-a ajutat să-i înțeleg mai bine. Pătrunzînd în lumea lor, mă simțeam ca atunci cînd, tînăr fiind, făceam parte dintr-o echipă sportivă. Conta nu atît soarta fiecăruia. Conta echipa. Eram alții atunci, așa cum sînt acești muncitori acum, în viață, în muncă ; și cum vor fi mereu... Sînt întocmai cum eram noi ca sportivi, cînd tot ce făceam pentru echipa noastră ni se părea prea puțin. Am regăsit imaginea acelor vremuri de tinerețe întîlnindu-i pe acești tineri muncitori solidari, generoși. Mulțumită lumii din care fac parte, vor păstra întotdeauna spiritul de solidaritate socială ce însuflețește omul și societatea. La drept vorbind, în fața acestor tineri specialiști, tehnicieni și ingineri, am impresia că vin dintr-o lume dezumanizată, tristă și goală. Prospețimea în gîndire a acestei generații mă descumpănește. Simplitatea lor mă tulbură. Ca și setea lor de cunoștințe, dorința de a se face utili. Pe ei nu ți-i poți imagina izolați. Comportarea lor este aceea a colectivului. Comportare de sportivi. Să mi se ierte insistența și impresia de superficialitate care se poate ivi din comparația cu sportivii, dar ea îmi pare singura cale pentru a-i înțelege. Vor fi existînd și alte căi, mai filozofice, dar ceea ce mă interesează pe mine este să înțeleg aici, imediat, ca într-o luptă corp la corp, ceea ce este cu putință... ceea ce această lume poate transmite din experiența, din concepțiile ei.

Vizitînd România, am văzut fabrici și combinate în iureșul vitezelor, în atmosfera înaltelor temperaturi ; am văzut o lume dinamică, activă, și am privit-o fără grabă, încetinind pașii, zăbovind în fiece fabrică ore îndelungate, pentru că nu mașinile ci oamenii erau cei cu care stăteam de vorbă, cei care-mi dădeau senzația că alcătuiesc părțile componente ale unui angrenaj integrat într-un vast univers.

Orașele albe

Da, într-adevăr, în România putem spune, parodiindu-l pe Le Corbusier, nu „cînd catedralele erau albe", ci „cînd orașele sînt albe". Ne aflăm la Onești (azi orașul Gheorghiu-Dej). Orașul acela pe care l-am zărit din avion printre coline, într-una din depresiunile Carpaților care-și aruncă poalele verzi deasupra văilor.

Străbătînd orașul acesta alb, în virstă de numai cîțiva ani, vlăstar al altor orașe, în întregime proaspăt construit, îmi dădeam seama că o lume nouă începea în scurgerea timpului, că o lume înainta cu pași de uriaș, o lume ce generează vitalitate în cadrul unei organizări sociale care permite ca însușirile omului să înflorească, să se dezvolte armonios. O lume care, dacă cunoaște nereușite, le depășește ; dacă săvîrșește greșeli, le îndreaptă. Oamenii progresează văzînd cu ochii, aspiră să fie cei mai buni în munca lor, se pasionează de toate temele culturii și își dovedesc entuziasmul în viață, metamorfozați — îngăduiți-mi cuvîntul — de un nou umanism, care face din țăranii și muncitorii de ieri, tehnicienii, oamenii de știință, artiștii de azi.

De unde izvorăște această bogăție umană ? Nu este ea oare produsul claselor sociale neantrenate odinioară la viața societății ? Acum omul vine de la cîmp, ca pe vremea marilor fapte de glorie românești, și își fructifică întregul său potențial fără a se limita doar la munca sa ; dimpotrivă, el se simte în stare să cuprindă, să înțeleagă tot ce aparține omului, tot ce omul e capabil să înfăptuiască.

Iar aceste orașe, de numai cîțiva ani, nu sînt un sfîrșit, ci un început în toate sensurile. Un început, un prim pas al omului, al aceluiași om care nu poate fi numit pur și simplu omul nou pentru că nu este nou, este același dintotdeauna, numai că într-o altă conjunctură istorică, grandioasă, cînd nu se mai îndoiește de viață.

Marea

Aici nu se strigă „marea, marea !", cum strigau soldații lui Xenofonte, ci „Mamaia ! Mamaia !" cînd, îndreptîndu-te de la aeroport spre Constanța, după vreo 20 de minute străbătute pe o șosea mărginită de tei umbroși și parfumați, se ivește în depărtare ceva ce pare a fi o nălucire de oglinzi albastre : un oraș alb, ridicat pe țărmul Mării Negre. Alb, alb, alb... Brazilienii au motive să se simtă foarte mîndri cînd se spune că este o nouă Copacabana.

Mașina se apropie acum de o termocentrală ale cărei coșuri lansează coloane negre de fum. Ca o șerpuire de umbre, fumul acoperă cerul, dar în zare deslușești albeața edificiilor ce continuă să pară o viziune de basm oriental, ceva care se va destrăma ca un vis pe măsură ce te apropii, în timp ce stăruie încă

„...această piață bucureșteană numită a Palatului, cu clădiri noi, cu o arhitectură din cele mai interesante".

„...în orice parte îți îndrepți privirea, întîlnești un oraș alb, un oraș nou care se înalță..."

exclamația cu care toți au salutat noua apariție : Mamaia ! Mamaia !...

Și, jucîndu-mă cu cuvintele, îmi exteriorizez bucuria, încîntarea pe care mi-o stîrnește aerul marin. Iar versul lui Paul Valéry : „Marea... marea, mereu reîncepută", ar putea deveni aici : „Mamaia, Mamaia, mereu reîncepută", pentru că de fiecare dată i se mai adaugă noi edificii cu linii îndrăznețe, edificii care, cu puține luni în urmă, nu existau și care par rupte din nori. Înalte, înalte, înalte...

...Albastrul pe care-l priveam nu era marea. De pe șoseaua dinspre Constanța, ceea ce se vede în depărtare e lacul Siutghiol. Mamaia se așterne între lacul acesta brăzdat de ambarcațiuni cu pînze și Marea Neagră, cu nisipul extrem de fin al plajei.

Aici, în România — și la Constanța mai ales — călătorul se află mereu în fața aceleiași dileme : trecutul îndepărtat, prezentul grandios. Atît de pasionante sînt comorile de pe vremea grecilor și romanilor pe care le ascunde acest pămînt, și atît de prodigioase construcțiile din oțel și sticlă, aproape aeriene, încît nu știi dacă să-ți întorci privirile spre trecut sau să te lași desfătat de aceste blocuri mișcătoare, jucăușe, aș putea spune, prin magia controlată a perspectivelor.

Dar între atîtea minunate vestigii ale altor epoci și atîta frumusețe nouă ne hotărîm, firește, pentru lumea care renaște, dat fiind rolul pe care-l joacă în realizarea fericirii umane. Ceea ce nu apărăm niciodată și ar trebui să apărăm totdeauna este veselia omului. Acel fior de bucurie devenit ocean în inima mamei care-și contemplă micuțul ce de-abia se ține pe piciorușele durdulii și se joacă pe malul mării. Ori privirea calmă și mulțumită a bătrînului muncitor sau țăran care niciodată n-ar fi avut bani să meargă la mare, care poate nici nu văzuse vreodată marea și care acum își poate îngădui o vacanță pe țărmul Mării Negre.

De aceea par aceste edificii și mai luminoase... De aceea se înalță cu și mai multă eleganță spre cer ; pentru că, în interiorul lor, ființe ce nu cunoșteau rîsul, această respirație necesară vieții, petrec clipe de bucurie. Iar veselia acestor oameni, această veselie nouă impregnează atmosfera umană ce înconjoară hotelurile cu linii zvelte, cu o arhitectură ce capătă un aer monumental prin confruntarea ei cu marea. Mamaia rivalizează cu orice stațiune de pe Coasta de Azur, de pe Riviera italiană sau de pe plajele Floridei. De asta sînt sigur.

Ni se înfățișează la Mamaia o arhitectură strălucitoare. S-a vorbit de orașele radiante. Acesta este unul din ele. A țîșnit în puțini ani, mai puțini decît degetele unei mîini. Pe locuri unde nu exista nimic afară de plajă, nisip, bălării, vînt și pustiu. Dar dincolo de ceea ce s-a construit pe litoralul românesc al Mării Negre și de toate celelalte construcții, puterea creatoare a acestui popor, a tehnicienilor și artiștilor săi este atît de mare încît se poate afirma că a dat naștere unei arhitecturi cu un stil propriu... Cum să treci sub tăcere ivirea noilor orașe, a orașelor albe, a palatelor artei și culturii, a uzinelor cu hale înalte și spațioase, înzestrate cu tot ceea ce este necesar muncitorului ?

Și, călătorind prin România, nu ți se pare ciudat să auzi zgomotul buldozerelor și excavatoarelor, să constați repeziciunea cu care — acolo unde ieri nu era decît un teren viran sau un șir de căsuțe mizere — se înalță azi din prefabricate, din mase plastice tot mai multe construcții moderne.

...Căutăm o explicație detunăturilor continue care se auzeau pe plajă, la Mamaia. E o bătălie a construcției. Nesătioasele fabrici de ciment. Se dinamitează. Dobrogea pietroasă se preschimbă în ciment. Acum, cînd soarele se afundă în apele dulci ale lacului Siutghiol înroșind cerul după-amiezii, șiraguri de lumini electrice fac să strălucească orizontul. E o perspectivă feerică. Plaja cu nisipul ei catifelat radiază la căderea nopții o ceață fosforescentă prin care, pentru ultima oară, se ivesc contururile monumentale ale hotelurilor din Mamaia.

Ne îndreptăm spre portul Tulcea, spre meleaguri în care măruntaiele pietrei sînt îmbucătățite. Rocile se trezesc parcă din somnul lor secular pentru a participa, s-ar putea spune, la construirea țării. Toată Dobrogea e în mișcare. Oamenii transformă cărbunele în lumină, dar nu în lumina roșiatică a vreascurilor, ci în această sclipitoare, albă și clară lumină produsă de termocentralele electrice.

Cartea

În România nu numai că a dispărut analfabetismul, fapt de mult cunoscut. Important este că nu există acel soi de analfabetism al țărilor în care lumea știe să citească dar nu citește : oameni care nu cumpără niciodată o carte, nici măcar o lucrare de tehnică ; oameni care ignorează cu totul literatura propriului lor popor ca și pe a altor popoare ; și care ridică disprețuitor din umeri cînd dau peste un volum de versuri.

Înainte de a intra în librăriile românești, un cuvînt despre cărțile pentru copii. În România se publică pentru ei ediții splendide, ilustrate de cei mai buni desenatori. Toată suita personajelor celebre, de la Scufița Roșie la Pinocchio, trece prin mîinile copiilor ; și cu toții le pot avea, deoarece prețurile, cu toată frumusețea edițiilor, sînt foarte scăzute. Aici se consideră că nu trebuie să existe cărți pe care să nu le poată cumpăra un muncitor, un țăran, un student.

Iar acum să intrăm în librării. Sînt întotdeauna pline ; nu cu un public „ales", ci cu tot felul de oameni, adevărate mase umane. Nu par librării ci magazine alimentare. E un indiciu al locului privilegiat pe care îl ocupă cartea în viața românească. Cartea devenită o hrană cotidiană, ca pîinea sau sarea.

În librăriile din București, Cluj, Brașov, Iași sau din alte orașe sînt expuse cărți cu o variată tematică : literatură politică, filozofie, știință, artă, tehnică, istorie, romane, poezie etc. Prin fața lor trec nenumărați oameni. Animația din librării, mai ales în centrul Bucureștiului, este intensă. Sînt librării pentru mase, repet.

Cartea e și ea un motor al acestei lumi noi.

se va întîmpla în 1968

Nu numai autorii unor opere de ficțiune ci și ziariștii, despre care e de presupus că operează cu datele exacte ale celei mai complete informări politice, păşesc pe un teren alunecos atunci cînd încearcă să emită supoziții despre ceea ce va aduce ziua de mîine pe planul evenimentelor internaționale. Dar, după cum spune Walter Lippmann într-un articol în care încearcă să descifreze de pe acum tainele anului electoral american 1968, „un ziarist ar face mai bine să renunțe la meserie dacă vrea să nu se poată spune niciodată că a greșit".

Nu trăim totuși în bezna imprevizibilului absolut. Viața internațională are o anume structură și organizare, coordonate cunoscute, un calendar. Nu accidentele — în sensul mai larg al crizelor care izbucnesc subit, nu în cel îngust, ilustrat de pildă de tragica dispariție a premierului Australiei Harold Holt — sînt cele care dau tonul. Există deci posibilitatea de a anunța cu anticipație cîteva dintre momentele care vor puncta anul politic 1968. Evident, pot surveni altele care, prin amploarea și repercusiunile lor să le lase pe planul al doilea.

Să ne limităm deci la ceea ce este omenește posibil să se enunțe.

O.N.U. : SESIUNILE ADUNĂRII GENERALE

Sesiunile, nu sesiunea, întrucît cea de-a XXII-a nu s-a încheiat încă. După 15 martie, ea va fi reluată pentru a examina raportul în problema neproliferării armelor nucleare, pe care urmează să-l pregătească pînă atunci Comitetul celor 18 state. Iată, așadar, în perspectivă foarte apropiată, altă reuniune internațională : o nouă conferință a comitetului cu sediul la Geneva. Spre sfîrșitul toamnei — sesiunea a XXIII-a, care va începe, probabil, mai tîrziu decît de obicei, așa cum se întîmplă din patru în patru ani cînd în Statele Unite au loc alegeri prezidențiale. Gest de curtoazie față de țara gazdă sau măsură dictată de dorința de a lucra într-o atmosferă de calm — cert este că Organizația Națiunilor Unite așteaptă de fiecare dată ca americanii să-și aleagă viitorul președinte al țării și abia după aceea își deschide sesiunea anuală.

O.N.U.

post-scriptum la o

O săptămînă după încheierea celor 100 de zile ale primei părți a sesiunii, în clădirea O.N.U. furnicarul și agitația au cedat locul unei atmosfere aparte. În sălile de ședință domnește o liniște deplină, tulburată doar de grupurile de vizitatori cărora li se explică destinația fiecărei încăperi. Cu excepția schimburilor de păreri dintre diplomații acreditați permanent la O.N.U., care mai populează coridoarele și saloanele de discuții, totul se concentrează acum mai ales în clădirea Secretariatului, chemat să urmărească aplicarea hotărîrilor luate și să pregătească faza următoare a lucrărilor.

S-au aflat cîteva date de interes :

Sesiunea a XXII-a — în prima ei parte — a ținut în total 557 ședințe, în plenară și în cele 7 comitete. Aceasta a însumat 1 097 ore de lucru. S-au adoptat 113 rezoluții.

Programul de conferințe internaționale stabilit de sesiune (9 pentru anul 1968) este cel mai bogat din întreaga istorie a O.N.U. Au fost tipărite 27 370 pagini originale de text care, după multiplicările necesare, ating un total de 572 073 729 pagini, dintre care 22 de milioane pentru presă. Ce reprezintă însă aceste date în substanța lor ?

Firesc și explicabil, ținînd seama de importanța dezbaterilor actualei sesiuni, discuțiile dintre delegați și ziariști continuă încă, comentarea rezultatelor sesiunii fiind departe de a se fi epuizat.

Ne simțim îndreptățiți să relatăm cititorilor noștri cîteva dintre aceste ecouri prelungite, cu atît mai mult cu cît simultaneitatea apariției numărului trecut al revistei cu însuși momentul închiderii sesiunii ne-a împiedicat să ne referim la ele. Ideile esențiale care apar în aceste convorbiri, ca și în comentariile de bilanț ale unor ziare americane, se referă cu deosebire la atmosfera de lucru a sesiunii și la realizările ei.

Pentru „Christian Science Monitor", „elementul de cooperare care a caracterizat lucrările a fost remarcabil și el reprezintă în parte un rezultat al relațiilor Est-Vest, îmbunătățite în interiorul Europei". Ziarul semnalează, în suita logică a acestei observații, că „sesiunea a fost condusă de primul președinte socialist, ministrul de externe Corneliu Mănescu, și a reușit stabilirea unor noi domenii de acord. Au fost mai multe ca oricînd rezoluțiile propuse în comun de Est și Vest... Dezbaterile au avut un caracter de lucru și negocieri. În unanimitate au fost rezolvate multe probleme". Ziarul apreciază în concluzie că „dacă O.N.U. și-a demonstrat capacitatea de a păstra pacea, cu ajutorul părților direct interesate trebuie să-și arate și competența în a construi pacea".

Pentru „New York Times", „sentimentul general cu care pleacă delegații este acela al rezultatelor pozitive", iar „Washington Post" constată că „precedentele unei asemenea sesiuni fără manifestări dure ale războiului rece nu pot fi ușor găsite".

În numeroase ocazii, asemenea observații sînt asociate de numele președintelui sesiunii, ceea ce exprimă, în sensul cuvintelor ambasadorului Franței, Bérard, aprecierea „rolului pe care-l joacă astăzi România și pe care îl va juca cu siguranță în viitor" și faptul că această președinție „a constituit în mod cert o contribuție la destinderea internațională". Iar reprezentantul Libanului, Souheil Chammas, referindu-se la tradițiile poporului român, a evocat „credința acestuia în valoarea și demnitatea ființei umane, în cooperarea internațională între state și pacea lumii pe baza justiției".

Dintre capitolele cele mai importante ale discuțiilor și hotărîrilor sesiunii continuă să se remarce, printre altele, problemele dezarmării și cele social-economice. În ceea ce privește dezarmarea, după cum se știe, pe ordinea de zi a sesiunii figura problema neproliferării armelor nucleare. Acest punct nu a fost dezbătut ca atare, Comitetul celor 18 de la Geneva nefiind în măsură, în etapa actuală a lucrărilor, să elaboreze un raport care să poată fi supus Adunării Generale a O.N.U. Sesiunea a exprimat însă năzuința popoarelor către realizarea unei înțelegeri cu privire la dezarmare, năzuință cu atît mai vie cu cît stocurile de arme nucleare cresc cantitativ și calitativ. Reflectare a acestei stări de spirit, rezoluția privind tratatul de neproliferare a armelor nucleare (publicată în precedentul număr al revistei noastre) cere Comitetului celor 18 „să-și continue munca, acordînd atenția corespunzătoare tuturor propunerilor supuse Comitetului, precum și punctelor de vedere exprimate de statele membre în cursul celei de-a 22-a sesiuni a Adunării

cronică a sesiunii

Generale" și să supună Adunării Generale „un raport complet asupra negocierilor", urmînd ca la primirea raportului să se inițieze consultări în vederea reluării celei de-a 22-a sesiuni pentru a-l examina.

Adoptarea acestei rezoluții este considerată ca un moment cu atît mai semnificativ cu cît referirea la punctele de vedere expuse în cadrul sesiunii Adunării Generale exprimă tendința pozitivă de a se ține seamă de interesele tuturor părților într-o problemă care se înscrie în sfera preocupărilor vitale ale fiecărei țări. Căci orice acord cu privire la neproliferare, pentru a fi echitabil și eficient, trebuie să definească un echilibru reciproc acceptabil de răspunderi și obligații între statele nucleare și cele nenucleare, să fie conceput ca un început de drum către interzicerea și desființarea armelor nucleare, să se înscrie, astfel, în contextul dezarmării generale.

Este cunoscut că proiectul de tratat în problema neproliferării armelor nucleare a suscitat, în Comitetul celor 18, numeroase observații, propuneri și recomandări, ce pornesc de la necesitatea soluționării problemei nediseminării pe o bază care să garanteze evoluția pozitivă a procesului de dezarmare și creșterea efectivă a securității internaționale.

În dezbaterile Comitetului celor 18, Republica Socialistă România, împreună cu alte țări, a avut o contribuție activă, formulînd cadrul de principii în care ar trebui concepute micșorarea și înlăturarea pericolului pe care-l prezintă cursa înarmărilor nucleare. Poziția țării noastre exprimă punctul de vedere, manifestat și de alte state, în sensul ca Tratatul de nediseminare să cuprindă explicit angajamentul țărilor participante la tratat, posesoare de arme nucleare, de a acționa pentru interzicerea și distrugerea acestor arme. Pînă a se ajunge la această fază — a distrugerii armelor nucleare — este necesar ca țările fără asemenea arme, care — prin tratat — și-ar lua obligația de a nu le procura, să primească garanții ferme din partea statelor posesoare de arme nucleare de a nu le folosi împotriva lor și de a nu le utiliza ca instrument de presiune sau de amenințare.

Firește, în zilele noastre, cînd energia nucleară reprezintă un mijloc extraordinar al progresului tehnic și economic, este necesar ca tratatul de nediseminare să excludă orice formulare care ar putea îngrădi folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice de către toate statele, să prevină orice încercare de a limita acest drept. În același timp, în ce privește modalitățile de control, țara noastră, ca și alte state, consideră că la baza lor trebuie să stea respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Într-o asemenea concepție, tratatul de nediseminare ar putea duce la întărirea eficientă a securității internaționale, ar putea sluji cauzei păcii și progresului întregii omeniri. În această cuprinzătoare perspectivă, discuțiile despre neproliferarea armelor nucleare se împletesc cu acelea privitoare la mijloacele de dezvoltare economică pe care le-ar reprezenta resursele astfel eliberate.

Am solicitat pentru cititorii noștri două opinii : a președintelui Comitetului Politic, Ismail Fahmy (R.A.U.), și a ambasadorului Iugoslaviei, Anton Vratusa.

Iată ce ne declară primul : „În Comitetul Politic a fost o discuție concentrată dar eficace. Într-un spirit de extremă seriozitate, delegații și-au manifestat îngrijorarea pentru lipsa de progres a lucrărilor de la Geneva și totodată interesul pentru obținerea de rezultate în toate aspectele problemei dezarmării... Trebuie să salutăm competența și autoritatea cu care au tratat delegații unor țări mici și mijlocii această chestiune, după cum este îmbucurător acordul unanim înregistrat în domeniul spațiului cosmic, al întrajutorării în salvarea astronauților și începerea activității de cercetare pașnică a fundului mărilor".

Al doilea interlocutor considera : „Atmosfera propice de discuții este un element de bază în analiza de ansamblu a rezultatului final. Dezbaterea dezarmării a arătat că toate statele membre sînt interesate în discutarea acestei chestiuni în cadrul O.N.U. și consideră un drept și o datorie a lor de a nu lăsa acest privilegiu exclusiv marilor puteri. Acesta este și sensul propunerii privind organizarea conferinței statelor nenucleare. În privința rezultatelor obținute în dezbaterea economică și socială, este de salutat părăsirea tratării lor separate și recunoașterea, în discuții și în rezoluții, a importanței bazei materiale pentru asi-

→

se va întîmpla în 1968

DIN CONFERINȚELE ANULUI

Sub egida Organizației Națiunilor Unite se vor desfășura nouă importante conferințe internaționale. La 1 februarie, 86 de state făcînd parte într-un fel sau altul din categoria celor despre care s-a convenit să fie numite „în curs de dezvoltare" își vor trimite reprezentanții în India, la New Delhi. Timp de șapte săptămîni, cea de-a doua Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare va dezbate, pe baza Cartei de la Alger, adoptată în octombrie 1967, posibilitățile de a accelera ritmul includerii celor 86 de state în circuitul economic mondial. După aprecierile lor, ele nu participă decît la 10 la sută din schimburile comerciale internaționale, procent pe care nu îl pot considera satisfăcător. În pregătirea Conferinței de la New Delhi, șapte misiuni de bunăvoință au vizitat, vizitează acum sau vor vizita pînă în februarie capitalele celor 25 de țări solicitate să-și sporească importurile din țările vizate de „Deceniul dezvoltării".

Un deosebit interes va suscita conferința statelor nenucleare, care va avea loc, probabil, în august. Vor participa majoritatea țărilor lumii, în mod firesc preocupate de problemele specifice asigurării securității lor în era nucleară și de posibilitățile de folosire a energiei nucleare în scopuri pașnice. Tot în august, prima conferință mondială în problemele spațiului cosmic supune atenției generale problematica și perspectivele cuceririi spațiului de către om.

Teheranul va fi în lunile aprilie și mai gazda conferinței internaționale care, în preajma celei de-a 20-a aniversări a proclamării Declarației Drepturilor Omului, va marca festiv Anul Drepturilor Omului. Și aici, accentul va cădea nu pe celebrarea succeselor și a progreselor realizate pînă acum ci pe stabilirea căilor de acțiune pentru grăbirea momentului în care această Declarație va fi respectată pe deplin pretutindeni.

PIAȚA COMUNĂ FĂRĂ CALENDAR

Comunitatea Economică Europeană care a lucrat, încă de la crearea ei, pe baza unui calendar strîns și precis (deși uneori încălcat în practică) nu mai are acum nici un calendar. Singura reuniune prevăzută — 22 ianuarie, miniștrii agriculturii — a fost anulată. Insistențele guvernului britanic de a se fixa data începerii tratativelor în problema aderării Angliei au avut un rezultat contrar celui dorit : Franța a opus formal un veto categoric tentativelor de a se programa negocierile cu Anglia. 1968 nu va fi, după toate aparențele, anul unor progrese către includerea acestei țări în Piața comună.

gurarea drepturilor fundamentale ale omului. Stabilirea unor programe concrete de cooperare industrială și economică în general îndreptățește o mai mare încredere în viitoarea desfășurare a activității O.N.U. în acest domeniu, inclusiv viitorul deceniu al dezvoltării. Asigurarea de către România a președinției acestei sesiuni este un mare succes al forțelor socialiste și progresiste din toată lumea".

Deși nu a fost discutată în plenul sesiunii a XXII-a a Adunării Generale, situația din Orientul Mijlociu a ocupat un loc deosebit în convorbirile oficiale și neoficiale din timpul sesiunii. Numeroase contacte și consultări — la care au participat diferite grupuri de țări, președintele Adunării, secretarul general al O.N.U. — au avut drept scop căutarea unei căi de soluționare care să întrunească o largă adeziune. Consiliul de Securitate a luat în dezbatere mai multe proiecte de rezoluții prezentate de India, Nigeria și Mali, ca și de S.U.A., Anglia și Uniunea Sovietică. În proiectul prezentat de U.R.S.S. se formula ideea retragerii urgente a trupelor izraeliene din teritoriile ocupate și se preconiza, în același timp, dreptul tuturor statelor din această regiune la existență ca state independente, la trecerea pașnică a navelor prin apele internaționale, încetarea stării de război și limitarea cursei înarmărilor în regiune.

În urma unor eforturi comune, Consiliul de Securitate a adoptat în unanimitate proiectul de rezoluție propus de Anglia. Deși, cu anumite limite și imprecizii — rezoluția consemnează principii de bază pentru o reglementare trainică : inadmisibilitatea anexării de teritorii ca urmare a operațiunilor militare ; încetarea stării de beligeranță și asigurarea pentru toate statele din regiune a dreptului de a trăi în pace, în cadrul unei frontiere sigure și recunoscute.

Punctul de vedere al țării noastre, care consideră ca indispensabilă rezolvarea conflictului pe calea înțelegerii și a tratativelor, este considerat ca o poziție călăuzită de respectul pentru interesele legitime ale tuturor popoarelor, ca și de preocuparea pentru restabilirea păcii în această zonă a lumii. Dat fiind faptul că Izraelul a ocupat anumite teritorii arabe, țara noastră consideră că, în prezent, o condiție primordială a reglementării situației este retragerea trupelor din teritoriile respective, renunțarea la orice pretenție de avantaje teritoriale de pe urma operațiunilor militare. Totodată, se impune recunoașterea dreptului fiecărui stat din această regiune de a se bucura de o existență independentă și suverană, de securitate și dezvoltare pașnică nestînjenită. Este necesar ca, în acest spirit, al căutării modalităților de micșorare a încordării, să fie abordate — prin tratative între părțile interesate — toate problemele litigioase, printre care și cea a refugiaților arabi, să fie create condițiile pentru dezvoltarea tuturor popoarelor în regiunea Orientului Mijlociu pe calea democrației, păcii și progresului lor economic și social.

Țara noastră urmărește cu sentimente de simpatie și solidaritate lupta popoarelor arabe împotriva manevrelor imperialiste, pentru consolidarea independenței naționale, pentru prefaceri progresiste în toate domeniile vieții sociale. Fără îndoială, stingerea focarului de încordare din Orientul Mijlociu și așezarea relațiilor dintre statele acestei regiuni pe bazele unei conviețuiri pașnice prezintă o importanță deosebită atît pentru popoarele din această regiune, cît și pentru interesele generale ale păcii și securității internaționale.

Întrucît grupul de probleme legate de aplicarea Declarației O.N.U. privind acordarea dreptului la independență popoarelor din colonii a consacrat, de asemenea, un important număr de documente lichidării rămășițelor coloniale, am solicitat opinia asupra rezultatelor sesiunii la acest capitol președintelui Comitetului Special al celor 24 de state, ambasadorul J. W. Malecela (Tanzania) :

„Dezbaterea din acest an a dat o nouă lovitură pozițiilor colonialismului. S-a făcut un pas mai departe în atragerea atenției asupra situației grave din coloniile portugheze, din Rhodesia de sud și din Africa de sud, inclusiv problema Africii de sud-vest care a rămas pe agenda sesiunii. Consider deosebit de importantă analiza documentată făcută implicațiilor dăunătoare ale intereselor economice ale unor țări occidentale în teritoriile care nu și-au obținut încă independența. Dezbaterea pentru prima dată a aplicării de către diferitele agenții specializate ale O.N.U. a Declarației de independență a clarificat, de asemenea, aspecte esențiale care țin încă în loc procesul decolonizării. Un puternic sentiment de solidaritate cu lupta anticolonialistă s-a manifestat în Adunare — fac o mențiune particulară sprijinului acordat de delegația română — ceea ce dă un sentiment de încredere muncii noastre din Comitetul celor 24, care își va reîncepe activitatea în ianuarie".

În ecourile pe care le înregistrăm și acum după încheierea lucrărilor, se subliniază ideea că rezultatele acestei sesiuni, care au dezmințit în cea mai mare măsură prezicerile pesimiste, ar fi fost totuși și mai mari dacă escaladarea războiului agresiv al S.U.A. împotriva poporului vietnamez și „refuzul de a da ascultare celor 44 miniștri de externe care au cerut în dezbaterea de la O.N.U. încetarea bombardamentelor nu și-ar fi exercitat influența asupra evoluției situației internaționale", scrie pe drept „Christian Science Monitor".

■

Nu am putea încheia această corespondență fără a reaminti încă o dată că actuala sesiune a Adunării Generale a prilejuit numeroase cuvinte de caldă apreciere la adresa țării noastre, a politicii ei de pace și cooperare între popoare.

C. RADU

se va întîmpla în 1968

ANUL PRIMEI DEMISII DIN N.A.T.O. ?

Tratatul nord-atlantic expirînd în august 1969, oricare dintre membri va avea ulterior dreptul statutar de a se retrage din alianță cu condiția unui preaviz de un an. Așadar, prezentarea unor asemenea preavize poate începe în august 1968. Cît timp perspectiva unei asemenea retrageri rămînea teoretică, nimeni n-a pus sub semnul întrebării această interpretare. De cînd, însă, părăsirea de către Franța a structurii militare integrate a Pactului Atlantic a transpus problema din domeniul speculațiilor în cel al probabilităților imediate, unii exegeți de la Washington au început să susțină că termenul preavizului ar putea să curgă abia din august 1969. Rămîne însă de văzut dacă Parisul, din ce în ce mai puțin dispus să accepte interpretări și linii de acțiune impuse din afară, va considera necesar să facă o asemenea concesie. Așadar, 1968 ar putea fi anul care să inaugureze era dezintegrării alianței atlantice pe calea demisiilor.

AL 37-LEA PREȘEDINTE AL STATELOR UNITE

Din patru în patru ani, americanii trăiesc un mare an electoral (spre deosebire de anii electorali intermediari, presărați cu alegeri „la jumătatea termenului", alegeri parțiale, locale, etc.). Complicatul sistem de desemnare a președintelui Statelor Unite extinde perioada electorală propriu-zisă din martie, cînd au loc primele votări preliminare, pînă în noiembrie, trecînd în iulie și august prin febra convențiilor naționale pentru desemnarea candidaților celor două partide. Atît de mult a complicat războiul din Vietnam tabloul politic american, încît ziariștii — chiar și Lippmann care face citata profesiune de credință — sînt foarte prudenți în aprecierea perspectivelor. Cine va fi candidatul republican ? Mister. Ce va face partidul democrat tras spre stînga de McCarthy și împins spre dreapta de George Wallace ? Nu se poate spune. Și, mai ales, cine va fi viitorul președinte al Statelor Unite ? După toate probabilitățile, Lyndon Johnson. Afară de cazul în care nu va fi...

NU SIMPLE JOCURI

Jocurile Olimpice sînt, prin definiție, o activitate apolitică. Dacă le menționăm totuși în acest calendar politic o facem ca un omagiu pentru contribuția pe care o aduc la cauza bunei înțelegeri între popoare. Tinerii sportivi care se vor întruni în februarie la Grenoble, mult mai numeroșii lor colegi așteptați în august la Ciudad de Mexico, sînt purtătorii unei făclii simbolizînd pacea, comprehensiunea, întrecerea prietenească.

ANUL 1967 VAZUT DE PE 8 MERIDIANE

Pe cinci continente — în Europa, America de Nord, America de Sud, Asia și Africa — trimișii revistei „Lumea" Cornel Răducanu, George Serafin, Mihai Matei, Cristian Popișteanu, Felicia Antip, Eugen Pop, N. S. Stănescu, Rodica Georgescu s-au străduit să desprindă cîteva dintre coordonatele majore ale anului 1967. Corespondențele pe care ni le transmit din opt capitale sintetizează observațiile lor.

copenhaga

Într-o țară atît de diversă și de complexă ca Danemarca, atenția gazetarului este atrasă cu prioritate de receptivitatea față de ideea cooperării multilaterale cu toate statele. Dar această țară nordică nu reprezintă în contextul european un caz singular. În 1967, la 23 de ani de la sfîrșitul războiului, relațiile intereuropene evoluează într-o direcție pozitivă. Însănătoșirea climatului politic european este premisa majoră a securității continentului, deziderat împărtășit de toate popoarele europene.

pekin

Cum izbutesc țăranii chinezi să obțină două sau chiar trei recolte pe an în condiții de climă nu totdeauna favorabile unei asemenea performanțe ? Străbătînd cu avionul China centrală și de nord-est, reporterul nostru a avut impresia că zboară tot timpul deasupra unui covor cu complicate motive geometrice lineare. Pe zeci de mii de hectare, semănăturile se întindeau ogor lîngă ogor, despărțite de dungile perfect paralele ale canalelor de irigație. Secretul realizărilor din agricultură : străduința celor ce lucrează pămîntul.

londra

Pentru Anglia, anul politic 1967 a început cu turneul premierului Wilson în cele șase capitale ale Pieței comune și a luat sfîrșit cu reuniunea de la Bruxelles, care a pus capăt speranțelor într-un debut rapid al negocierilor Marea Britanie—C.E.E. Aspiră oare Anglia la un rol european care să nu aibă decît semnificația apartenenței la Piața comună ? RENÉE SHORT, membră a Camerei Comunelor, și LEONARD WILLIAMS, secretarul Comitetului executiv național al partidului laburist, au făcut trimisului nostru declarații din care reiese că în Anglia există un interes real pentru relații cu întreg continentul european, nu numai cu cercul restrîns al membrilor Comunității Economice Europene.

caracas

Călătorind prin trei țări latino-americane, trimisul nostru opinează că America Latină nu trebuie privită ca o entitate, ale cărei probleme pot fi considerate global, întrucît fiecare stat are trăsături economice, politice și sociale proprii. Dar țările latino-americane au și probleme comune, decurgînd mai ales din preocuparea pentru dezvoltare. Ca atare, în 1967, multe state latino-americane și-au propus să caute soluții pentru înlăturarea „deficiențelor de structură". Programele și proiectele reflectă orientarea spre dezvoltarea mai complexă a economiilor naționale.

paris

Implicațiile devalorizării lirei sterline nu se limitează la economia engleză. Între altele, ea va duce la o ascuțire a concurenței comerciale interoccidentale. Dincolo de frămîntările prin care trec în prezent Marea Britanie și membrii Pieței comune, trimisul nostru discerne o tendință puternică, obiectivă, către extinderea schimburilor cu toate țările, către lichidarea barierelor care frînează comerțul internațional.

moscova

Crearea unui model cibernetic al creierului uman, punerea la punct a unor metode de extragere a uraniului din apa mărilor și oceanelor — iată doar două din preocupările actuale ale științei sovietice. Președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., MSTISLAV KELDIȘ, și academicienii EDUARD JAKUBAITIS și A. STARIKOVICI au vorbit trimisului nostru despre munca de creație a celor 700 000 de cercetători care lucrează în cele 20 de academii și 14 650 de institute științifice din Uniunea Sovietică.

washington

Convorbiri ample cu două importante personalități ale vieții politice americane — senatorul democrat EDWARD KENNEDY, mezinul cunoscutei familii care exercită o mare influență în Statele Unite, și MARK O. HATFIELD, unul dintre cei mai tineri membri republicani ai Senatului — i-au înlesnit trimisului nostru cunoașterea directă a unor puncte de vedere cu largă răspîndire în S.U.A. despre problemele actualității : războiul din Vietnam, anul electoral american, relațiile Est-Vest și perspectivele lor de dezvoltare, relațiile dintre Statele Unite și România.

bamako

Personalitățile competente cu care a stat de vorbă trimisul nostru în Republica Mali i-au prezentat problemele dezvoltării cu deplina conștiință a necesității de a evalua realist posibilitățile țării. Majoritatea guvernelor africane au elaborat sau sînt pe cale de a elabora planuri de dezvoltare axate pe aceleași obiective urgente : reforme agrare, folosirea eficientă a resurselor naturale, crearea unei industrii pentru prelucrarea bogățiilor țării, calificarea mîinii de lucru.

copenhaga

Să vorbim despre Europa

Copenhaga, decembrie 1967. Ori de unde ai privi-o, Europa ți se înfățișează aceeași. Nu există pe continent o țară despre care să se fi putut spune vreodată, geograficește vorbind, că este mai europeană decît o alta. Analogia pe plan istoric poate suporta o discuție. Dar politic? Fiindcă ne aflăm în țara lui Hamlet, vom răspunde — aceasta e întrebarea. Anticipînd totuși ceea ce ar fi poate mai potrivit de spus în concluzie, vom adăuga că în Europa lui 1967 pesimismul nefericitului prinț de la Elsinor nu și-ar găsi justificarea. Deoarece, chiar dacă am recunoaște din capul locului că bătrînul nostru continent este încă departe de a fi cea mai bună dintre lumi, el a demonstrat an de an, cu argumente mereu mai convingătoare, că tendințele care acționează în favoarea creării unor condiții propice realizării securității prevalează asupra curentelor ce încearcă să țină în loc sau să orienteze în sens contrar evoluția relațiilor intereuropene.

A vorbi astăzi despre Europa înseamnă a aborda una din problemele de cea mai strictă actualitate. Înseamnă, de asemenea, a încerca să deslușești în numeroasele declarații politice și articole de presă, în literatura politică a anului, nu numai ponderea preocupării față de destinul Europei, ci și direcția principală a soluțiilor luate în considerare.

Copenhaga este un admirabil loc de meditație asupra Europei.

Pentru că ceea ce atrage cu osebire atenția și interesul vizitatorului străin în Danemarca este receptivitatea ei față de ideea cooperării multilaterale cu toate statele, adeziunea repetat declarată la principiile egalității, suveranității și independenței statelor și dorința evidentă a poporului danez de apropiere și cunoaștere a altor popoare. Danemarca este coautoare a numeroase rezoluții adoptate la O.N.U. în vederea promovării colaborării intereuropene, reprezentanții cei mai autorizați ai guvernului său întreprinzînd în același scop frecvente călătorii în alte țări europene.

„În Europa s-au înregistrat semne încurajatoare, spunea primul ministru Jens Otto Krag, într-un interviu acordat revistei «Lumea»... Așa cum apreciază și guvernul român, noi credem că țările mici pot juca un anumit rol pozitiv, dispun de o influență pe care o pot folosi în promovarea cooperării între Estul și Vestul continentului".

Dar poate fi luată Danemarca ca un etalon în aprecierea stării de spirit prevalentă astăzi în Europa occidentală? Este cert că această țară nordică nu reprezintă în contextul european un caz singular. Cum s-ar putea altfel explica declarații ca cele făcute de:

— **Premierul olandez, Piet de Jong,** cu ocazia vizitei în Olanda a președintelui Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer: „Mi se pare deosebit de semnificativ că după ani de rezervă, două țări, una din sud-estul și alta din nord-vestul Europei, își întind mîna. Și aceasta fără să trecem cu vederea deosebirile de sistem politic, dar fiind conștienți de interdependența de pe continentul nostru și de necesitatea de a înlătura obstacolele inutile, pentru a ajunge la o destindere constructivă. Nu trebuie subestimate rolurile pe care națiuni ca ale noastre le pot juca pe eșichierul european și chiar mondial. Posibilitățile sînt reale".

— **Ministrul de externe al Franței, Couve de Murville,** în discursul rostit la O.N.U.: (în legătură cu alegerea ca președinte al sesiunii a ministrului de externe al României) „Vedem în aceasta recunoașterea de către comunitatea internațională a fericitei evoluții care, de la o vreme încoace, se manifestă în Europa și pe care noi, în Franța, o definim deseori ca destindere, înțelegere, cooperare".

— **Cancelarul Austriei, Josef Klaus,** în cadrul unui interviu acordat revistei noastre: „...În fond, la baza noii orientări în Europa stă ideea că recurgerea la forță în întrecerea dintre popoare nu constituie o cale potrivită pentru reglementări durabile. Dacă popoarele europene vor da într-o măsură tot mai mare dovezi ale dorinței lor de colaborare — pe baza unor relații economice mai strînse, a unor contacte culturale mai numeroase, prin ridicarea restricțiilor de călătorie și intensificarea turismului în toate direcțiile, pe calea promovării contactelor umane — este inevitabilă și o ameliorare hotărîtoare a relațiilor politice".

Declarații de acest fel ar putea umple multe pagini fără a mai socoti multiplele opinii de presă și ale unor personalități activînd în domeniul culturii sau științei. Din citatele de mai sus se desprind însă cu claritate ideile care-și fac astăzi loc tot mai larg în mentalitatea ca și în realitatea politică europeană.

O statistică a contactelor bilaterale înregistrate în acest an în Europa ar fi revelatoare. Ne vom mărgini să spunem că practic, între țările din Răsăritul sau Apusul continentului se înregistrează la acest capitol un bilanț bogat. Începînd cu vizitele din prima perioadă a anului — președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Nikolai Podgornîi, în Italia, președintele Finlandei, Urho Kekkonen, în Bulgaria și Iugoslavia, ministrul de externe polonez Adam Rapacki la Paris — fiecare lună a anului a înregistrat una sau mai multe alte vizite. Președintele de Gaulle în Polonia, premierul danez Krag în România, președintele Consiliului de Miniștri român, Ion Gheorghe Maurer, în Olanda, președintele cehoslovac Novotny în Franța, ministrul englez de externe, George Brown, la Moscova etc., etc.

Ce se întîmplă, așadar, în Europa?

Lăsînd mitologia la o parte, despre Europa se vorbește în sens politic de aproximativ 2 000 de ani. Și în răstimpul a două milenii, această peninsulă bizar ramificată și de proporții geografice relativ modeste a marcat profund și constant ascensiunea umanității spre treptele de astăzi ale civilizației. În știință și în tehnică, în artă și în literatură, producția europeană a atins de multă vreme dimensiuni de scară mondială.

Dar toate acestea reprezintă numai o față a medaliei. Pe reversul ei întîlnim obscurantism, colonialism, fascism și două războaie mondiale. De cîte ori s-a înălțat, Europa a atins cerul. De cîte ori a coborît, a dezvăluit infernul. Și într-un caz și în altul, influența pe care a exercitat-o în întreaga lume s-a resimțit profund.

Perioada ulterioară celui de-al doilea război mondial a adus evoluția europeană într-unul din stadiile sale cele mai critice. Pe teritoriul devastat al continentului, o anume politică, străină de interesele comune ale popoarelor europene, a încercat să rupă violent tradițiile ce sudau conviețuirea rodnică a acestora, să impună o cortină de fier în mijlocul Europei, să construiască bariere intitulate N.A.T.O., U.E.O. sau C.E.E., să considere apariția, în răsăritul continentului, a statelor socialiste drept pretext pentru declanșarea războiului rece.

În anul 1967, la 23 de ani de la sfîrșitul războiului, această politică vede conturîndu-se inevitabilul ei sfîrșit. Firește, nu e încă o dispariție totală, dar există simptomele certe ale unei agonii fără scăpare. Pentru că experiența acestei perioade a demonstrat, an de an, cu eficiență sporită, artificialitatea acestei politici, înstrăinarea ei tot mai flagrantă, de aspirațiile firești spre apropiere și cunoaștere, spre progres comun, spre colaborare vital necesară, ale popoarelor europene.

Bineînțeles, N.A.T.O. continuă să existe. Dar cu cîte strădanii se mai încearcă menținerea sa, cu cîtă risipă disperată de argumente se caută „readaptarea" sa la noile condiții. Bineînțeles, nu s-a încheiat nici un tratat de pace cu Germania. Dar cîte breșe s-au produs în modul rigid în care se aborda altădată problema germană, cît de imperios necesară se impune, în contextul politic european, recunoașterea realității existenței celor două state germane, suverane și independente. Bineînțeles, grupările economice închise, de genul Pieței comune, continuă să se mențină. Dar prin cîte avataruri au trecut, cît de insuportabile s-au adeverit îngrădirile impuse, cît de puternică este tendința spre un comerț intereuropean nestingherit. Apoi, prezența americană în apusul continentului rămîne încă o problemă de actualitate. Dar ce mutații, ce deplasări masive s-au produs în luarea în considerare a acestei prezențe, de la acceptarea condiționată și pînă la respingerea ei radicală. Bineînțeles, securitatea europeană constituie în continuare un deziderat și o cerință arzătoare. Dar securitatea europeană nu înseamnă în ultimă instanță altceva decît însănătoșirea climatului politic, amplificarea dialogului și cooperării multilaterale intereuropene, normalizarea raporturilor dintre state în lumina principiilor egalității lor suverane.

■

Evitînd riscurile inerente unui optimism exagerat, pe care multele obstacole încă existente nu l-ar putea justifica, nu se poate totuși trece cu vederea faptul foarte sesizabil că în Europa lucrurile au început și continuă să se schimbe. A nu recunoaște această evidență înseamnă a admite atragerea altor riscuri — nu mai puțin nocive — și anume acelea de a ignora căile ce duc spre această schimbare și — implicit — de a te îndepărta

Președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, și premierul olandez Piet de Jong, la Haga

de ceea ce trebuie să fie în momentul actual preocuparea centrală : dezvoltarea și promovarea căilor și soluțiilor ce pot duce la depoluarea atmosferei politice europene, la consolidarea relațiilor de prietenie și colaborare între toate statele continentului.

Ce mărturisește în fond anul politic european 1967 ? Necesitatea cooperării multilaterale între state, indiferent de orînduirea lor socială, este larg recunoscută, iar statele europene au întreprins pe acest plan o serie de acțiuni concrete, începînd cu numeroasele acorduri economice, științifice sau culturale încheiate și terminînd cu nu mai puținele contacte bilaterale, realizate în multe cazuri la nivelul cel mai înalt. Sub acest raport, anul 1967 a debutat sub auspiciile favorabile create de rezoluția adoptată la O.N.U. în legătură cu colaborarea regională între statele europene cu sisteme social-politice diferite, rezoluție inițiată de România căreia i s-au alăturat în calitate de coautori alte 8 state — și s-a încheiat sub semnul de bun augur pe care îl reprezintă rezoluția adoptată la O.N.U. în preajma închiderii ultimei sale sesiuni, în legătură cu lărgirea colaborării economice intereuropene, rezoluție propusă de 18 state, printre care și România. Poate este îndreptățită opinia că aceste două rezoluții reflectă prin ele însele modificarea survenită în climatul european.

■

Împrospătarea climatului european își găsește explicația în numeroși factori, dintre care mulți se înscriu în rîndul legităților istoriei.

În primul rînd, dezvoltarea internă și orientarea internațională a țărilor socialiste. Operînd transformări profunde pe plan politic, social și economic, dezvoltarea internă a demonstrat forța sistemului socialist ; statele socialiste din Europa ocupă aproximativ 65 la sută din teritoriul continentului și reprezintă aproape 50 la sută din populația acestuia. Ponderea lor în economia europeană crește în permanență, realizările lor stîrnesc interes și admirație, ele devin din ce în ce mai vădit parteneri căutați în schimburile comerciale ale țărilor din apus. Prestigiul lor crește prin consecvența cu care își manifestă, pe tărîmul acțiunilor concrete, atașamentul pentru ideile de pace, colaborare și progres. Numeroase inițiative ale țărilor socialiste au fost însușite, primind consacrarea în documente emanate de la mari foruri internaționale. O.N.U., U.N.E.S.C.O., E.C.O.S.O.C. etc. au fost și în anul acesta martore ale preocupării neabătute a țărilor socialiste de a milita pentru principiile de natură să aducă viața politică europeană la nivelul cerințelor dictate de dezvoltarea istorică și de năzuințele popoarelor. Platforma largă cuprinsă în declarația de la București a țărilor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia și care conține însemnate propuneri constructive s-a bucurat de un larg ecou în opinia publică europeană și continuă să exercite un efect mobilizator asupra forțelor progresiste, asupra cercurilor politice realiste vest-europene.

România a desfășurat o activitate susținută pe plan internațional, pornind de la considerentul că principala direcție în care trebuie îndreptate eforturile pentru promovarea securității europene este îmbunătățirea relațiilor în toate domeniile de activitate ale țărilor continentului, pe baza egalității, încrederii și avantajului reciproc, a respectării independenței și suveranității naționale.

Încredințată ferm de utilitatea contactelor directe bilaterale, de avantajul unor convorbiri sincere, deseori traduse în semnarea de acorduri, nu numai pentru interlocutorii în cauză dar și pentru atmosfera europeană generală, țara noastră a avut în acest an contacte fructuoase cu Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Italia, R. F. a Germaniei, Olanda, Suedia și alte țări.

„Noi am fost de acord că soluții durabile pentru problemele internaționale pot fi obținute numai pe cale pașnică, prin tratative, cu respectarea intereselor tuturor părților — spunea președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, cu prilejul vizitei sale în Olanda. Am convingerea că țărilor mici și mijlocii, vital interesate în menținerea păcii, le revine un rol important în realizarea acestei opere de normalizare a relațiilor dintre state, de respectare a legalității internaționale. România se inspiră în întreaga sa politică din aceste considerente".

Un alt factor care a contribuit la însănătoșirea atmosferei în Europa a fost și continuă să fie înțelegerea în cercuri tot mai largi a faptului că necesitatea colaborării pașnice, prietenești între țările continentului este în primul rînd în interesul acestora. Nevoia adînc resimțită pentru un circuit nestingherit de valori materiale și spirituale ia dimensiuni neîntîlnite în trecut. Și aceasta, cu atît mai mult cu cît dependența multiplă a țărilor occidentale de Statele Unite ale Americii a început să devină o frînă din ce în ce mai puternică în calea afirmării propriei lor personalități. În fond, întreaga lume occidentală s-a convins de mult de netemeinicia totală a argumentului principal care o lega de politica elaborată la Washington și anume acela al unei pretinse amenințări. Pe același plan politic se încadrează și dezaprobarea aventurilor agresive ale imperialismului american în diferite părți ale lumii, și în special în Vietnam, și refuzul de a colabora, într-o formă sau alta, la aceste agresiuni. Apoi, scena economică vest-europeană nu reprezintă astăzi decît încercarea, pe planuri diferite și prin soluții variate, de a se elibera de servituțile și rigorile decurgînd din prelungirea vreme de peste două decenii a acestor relații. Este adevărat că ideile integraționiste continuă să aibă adepți în rîndul unor politicieni sau economiști occidentali, care consideră formula unor instituții supranaționale ca panaceu suprem pentru ieșirea din dilema în care se află. Nu vom insista asupra acesteia. Vom spune doar că ea nu poate constitui un remediu pentru Europa. Însești dificultățile pe care le întîmpină aplicarea unor asemenea idei și formule dovedesc aceasta. Europa este o sumă de state cu tradiții comune dar și cu particularități naționale, cu năzuințe unanim împărtășite dar și cu interese specifice, o sumă de state suverane și independente care își urmează propria cale în respectul reciproc al opțiunii politice și sociale făcute de popoarele respective.

Tradiții comune înseamnă în Europa similitudini în dezvoltarea istorică, trăirea împreună a unor evenimente hotărîtoare. Dar nu au însemnat și nu vor putea însemna renunțarea la suveranitatea și independența de sine stătătoare a popoarelor europene. Calea spre securitatea și progresul Europei trece tocmai prin însușirea convingerii că respectul față de suveranitatea statelor și independența lor deplină reprezintă cheia de boltă a întregului edificiu european de mîine.

Indivizibilitatea păcii este în zilele noastre un adevăr axiomatic. Europa nu poate să nu resimtă ca atare influența negativă pe care o exercită în viața internațională focarele de încordare, sau războaiele din alte părți ale lumii. Agresiunea din Vietnam o dovedește cu prisosință. În virtutea aceleiași axiome însă, construirea pe continentul european a unor rodnice relații de colaborare multilaterală este în măsură să contribuie substanțial la normalizarea situațiilor litigioase din alte continente.

Europa anului 1967 are meritul de a fi realizat noi pași în direcția statornicirii climatului propice progresului pașnic al popoarelor sale. Este aceasta rezultatul unui proces îndelungat și sîăruitor, în care confruntarea de opinii se soldează tot mai frecvent cu întîietatea celor a căror viziune politică se întemeiază pe realitățile în curs de dezvoltare pe continent. Nu anul 1967 a adus revelația acestor realități. Dar în mod cert el a oferit probe elocvente, a îmbogățit substanțial experiența europeană în găsirea soluțiilor pentru o colaborare largă, în condiții de pace și progres general.

George SERAFIN

londra

Anglia și adevărata Europă

Publicistic vorbind, titlul : „Anglia și mica Europă" este epuizat : pentru Anglia, anul politic 1967 a început cu turneul premierului Wilson în cele șase capitale ale C.E.E. și a luat sfîrșit, se poate spune, cu reuniunea de săptămîna trecută, unde „cei șase", datorită obiecțiilor franceze, nu au putut hotărî începerea negocierilor privind adeziunea britanică la Piața comună. Ziarele au urmărit, zi de zi, orice element nou privind demersul pe lîngă C.E.E., reușind să impună această problemă preocupării publicului, și fiecare aspect al politicii engleze a fost, justificat sau nu, studiat în perspectiva „europeană" — adjectiv care se referea aproape invariabil la „mica Europă" și la exigențele ei.

Este oare confuzia între C.E.E. și continentul european atît de răspîndită ? Încetînd să fie un imperiu colonial, Anglia aspiră oare la un rol european care să nu aibă decît semnificația apartenenței la Piața comună ? La Scarborough, în zilele Conferinței naționale laburiste, am avut satisfacția să constat că mă aflu în fața premiselor unui răspuns negativ. Nu este vorba numai despre dezbaterea propriu-zisă, în cadrul conferinței, relatată la vremea aceea și care a dovedit că un important sector al actualului partid guvernamental se pronunță împotriva aderării Angliei la amintita grupare economică. Mă voi referi la opinii culese pe coridoarele conferinței, în cursul unor discuții care nu porneau întotdeauna de la Piața comună, cu interlocutori care aveau opinii diverse privind aderarea la C.E.E., dar care se arătau interesați de perspectivele dezvoltării unor relații în diverse domenii între Est și Vest, între Anglia și toate țările continentului european.

Convorbirea cu d-na Renée Short, membră a parlamentului, a avut loc la sfîrșitul reuniunii în care fusese discutată aderarea la Piața comună, așa că nu a fost necesară nici o introducere. „Europa nu coincide cu cei șase" — a afirmat categoric dna Short. „George Brown a prezentat o falsă dilemă — singuri, sau alături de cei șase. În primul rînd, consider că intrarea în Piața comună ar afecta independența noastră. Conform prevederilor tratatului de la Roma, într-un viitor destul de apropiat, orice inițiativă politică sau economică ar trebui să aibă aprobarea celor șase sau a majorității lor. Pe de altă parte, există consecințe de ordin mai larg : aderarea Angliei — și a altor țări occidentale — ar contribui la permanentizarea împărțirii Europei în grupări opuse". Un alt deputat laburist, dl Griffith, căruia îi relatam, ulterior, aceste argumente, s-a declarat de acord cu ele : „intrarea Angliei în C.E.E. ar ridica dificultăți în relațiile noastre cu răsăritul Europei, cel puțin în problemele comerciale".

Nici sub aspect economic-comercial — spunea dna Short — aderarea la C.E.E. nu este cea mai bună soluție. „Există numeroase alte piețe cărora Anglia nu le acordă suficientă atenție — de pildă, noi lăsăm, pur și simplu, America Latină în grija Statelor Unite. Revenind la continentul nostru, sînt sigură că există posibilități de extindere a comerțului cu Europa răsăriteană. Dacă toate țările din A.E.L.S., din C.E.E. și din Europa răsăriteană și-ar extinde relațiile comerciale și ar coopera, ar exista avantaje pentru toți".

Dna Short își afirma categoric credința în schimburi, în cunoașterea reciprocă. De altfel, își punea în practică afirmațiile : se înapoiase din România cu două săptămîni înainte și o mare parte a convorbirii a constat în relatarea multiplelor impresii pe care i le-a produs țara noastră ; „aș dori ca România să fie vizitată de cît mai mulți englezi".

Despre vizitele cu un caracter mai oficial ne-a vorbit dl Leonard Williams, secretarul comitetului executiv național al partidului laburist. „Există în ultimii ani o dorință crescîndă de a stabili contacte, de a efectua schimburi de vederi cu Europa răsăriteană" — a constatat d-sa, amintind că liderii laburiști Harold Wilson și, înaintea sa, Hugh Gaitskell s-au conformat acestei tendințe. „Organizarea unor contacte bilaterale revine, partial, guvernului. Există însă și alte modalități ; de exemplu, o delegație a sindicatelor noastre a vizitat nu de mult Cehoslovacia. Noi nu ridicăm obiecții la asemenea contacte, dimpotrivă, le promovăm". Dl Williams a ținut să precizeze, de asemenea, că — deși preocupat de aderarea la C.E.E. — guvernul britanic urmărește o extindere generală a relațiilor comerciale, inclusiv cu Europa răsăriteană.

Declarațiile de felul celor culese la Scarborough se adaugă la cele cunoscute din presă, atestînd existența unui interes real pentru relațiile cu continentul european, în adevărata sa accepțiune, care depășește limitele geografice ale celor șase membri ai C.E.E. Alternativa la Piața comună — extinderea relațiilor economice cu toate țările continentului — a fost menționată în Anglia încă din perioada turneului explorator, în ianuarie ; ea a revenit în dezbaterea parlamentară din 20 decembrie (deci după rezultatul negativ — demonstrînd o dată în plus caracterul închis al C.E.E. — de la Bruxelles) și este semnificativ că ea a fost menționată de deputatul laburist Eric Heffer, care, la Scarborough, a fost unul din susținitorii aderării la „mica Europă".

La sfîrșitul unui an în care preocuparea pentru Piața comună a fost, totuși, predominantă, există semne că existența unui orizont european mai larg capătă, și la Londra, o recunoaștere tot mai răspîndită.

Mihai MATEI

moscova

Spirala științei

Turnul televiziunii de la Ostankino, lîngă Moscova (537 de metri), este cel mai înalt din lume. În primele 4 nivele sînt instalate studiouri, care au început să funcționeze

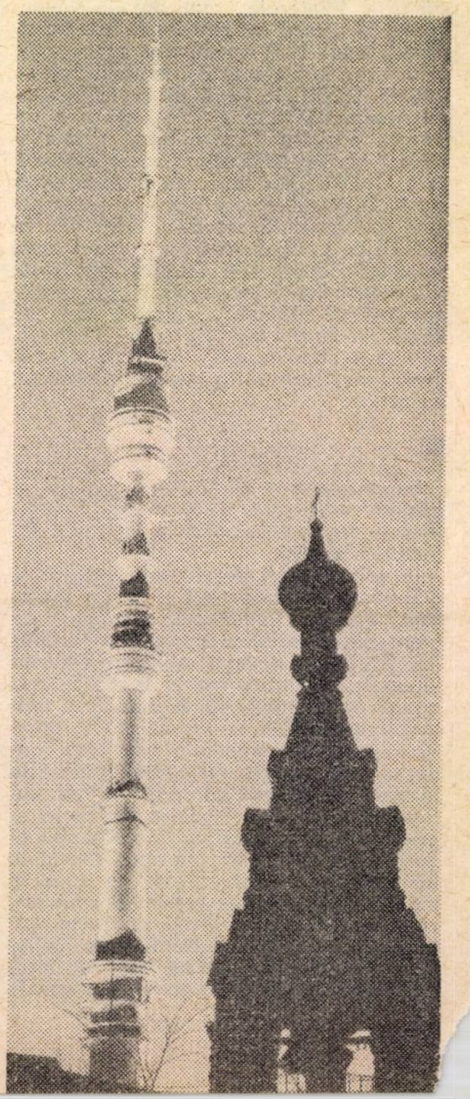

Interferențele cu știința ale itinerarului unui gazetar care călătorește în Uniunea Sovietică sînt inevitabile. Aproape că nu este nevoie să-ți propui anticipat să iei contact cu realizările științifice deoarece, pe parcursul călătoriei, ele îți vor apărea în drum.

Aflat în U.R.S.S. în preajma semicentenarului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, am ținut să solicit o convorbire președintelui Academiei de Științe a U.R.S.S., Mstislav Keldîș, care a fost în acest an oaspetele țării noastre. La Leningrad, în scurtul răgaz al unei sesiuni jubiliare, am înregistrat declarațiile academicianului Keldîș, care a subliniat că atenția acordată în Uniunea Sovietică cercetării științifice — teoretice și aplicate — decurge din locul de frunte pe care-l ocupă știința în societatea contemporană în general, în societatea socialistă în special. Acest loc e determinat direct de contribuția științei la progresul economiei naționale, la accelerarea îndeplinirii programului dezvoltării continue a Țării Sovietice pe calea comunismului, la prezența ei, prin tot mai variate implicații, în viața de fiecare zi a omului. Se poate afirma că statul sovietic nu precupețește eforturile cînd este vorba despre dezvoltarea științei. O mică întîmplare este, cred, semnificativă. Era la puține luni după Revoluția din Octombrie. Cunoscutul savant A. Joffe venise la Comisariatul Poporului pentru Educație pentru a cere alocarea fondurilor necesare construirii unui institut de fizică optică. Omul de știință — care avea să devină peste puțin timp conducătorul Institutului de fizică tehnică din Leningrad — se pregătea să desfășoare o bogată argumentație în sprijinul cererii sale. A fost extrem de surprins cînd, în vreme ce explica de ce sînt necesare sume atît de mari pentru acest institut, ministrul l-a întrerupt. «Nu mai este nevoie să continuați». Și, în vreme ce își pregătea răspunsul, ministrul i-a întins un cec completat pentru întreaga sumă pe care o solicitase Joffe, precum și ordinul prin care un ostaș din Armata Roșie era însărcinat să-l păzească în drumul de la bancă la domiciliul său.

Corelînd un asemenea pilduitor episod despre grija arătată științei, încă din primele zile ale Puterii Sovietice, cu datele privind frontul larg pe care se dezvoltă astăzi cercetarea științifică în U.R.S.S., capeți imaginea unei uriașe ascensiuni în spirală. Iată cum arată tabloul actualității științifice sovietice : 20 de academii, 4 650 de institute științifice, aproape 700 000 de cercetători științifici, dintre care 13 500 academicieni și profesori, 52 700 docenți, 16 600 doctori în științe, 152 300 candidați în științe. Din totalul cercetătorilor științifici, jumătate au sub 30 de ani, iar 255 000 sînt femei. În Uniunea Sovietică lucrează o pătrime din totalul cercetătorilor științifici din lumea întreagă. În spatele datelor de ansamblu pot fi descoperite miile de capitole ale activității științifice, de la Akademgorodok — localitate unicat mondial, construită exclusiv pentru oamenii de știință — pînă la mica academie de la Simferopol, care grupează tineri „cercetători amatori", între 12—19 ani ; de la uriașa muncă de explorare a spațiilor extraterestre pînă la realizările încununate în repetate rînduri cu premii Nobel pentru știință și cu numeroase alte distincții internaționale.

Datele amănunțite despre organizarea cercetării la Academia de Științe a U.R.S.S., relatările de la celebrul Observator din Pulkovo sau de la cel nu mai puțin vestit de la Biuracan, pe culmile Caucazului, precum și cele din multe alte întîlniri avute la fața locului cu savanții sovietici, ar necesita un spațiu considerabil mai larg decît cele cîteva coloane de care dispunem. Așadar, ne mărginim la a împărtăși cititorilor cîteva din preocupările academicianului Eduard Jakubaitis (R.S.S. Letonă), directorul Institutului de tehnica calculelor și electronică din Riga, și ale acad. prof. dr. docent A. Starikovici, președintele secției de energetică a Academiei de Științe a U.R.S.S.

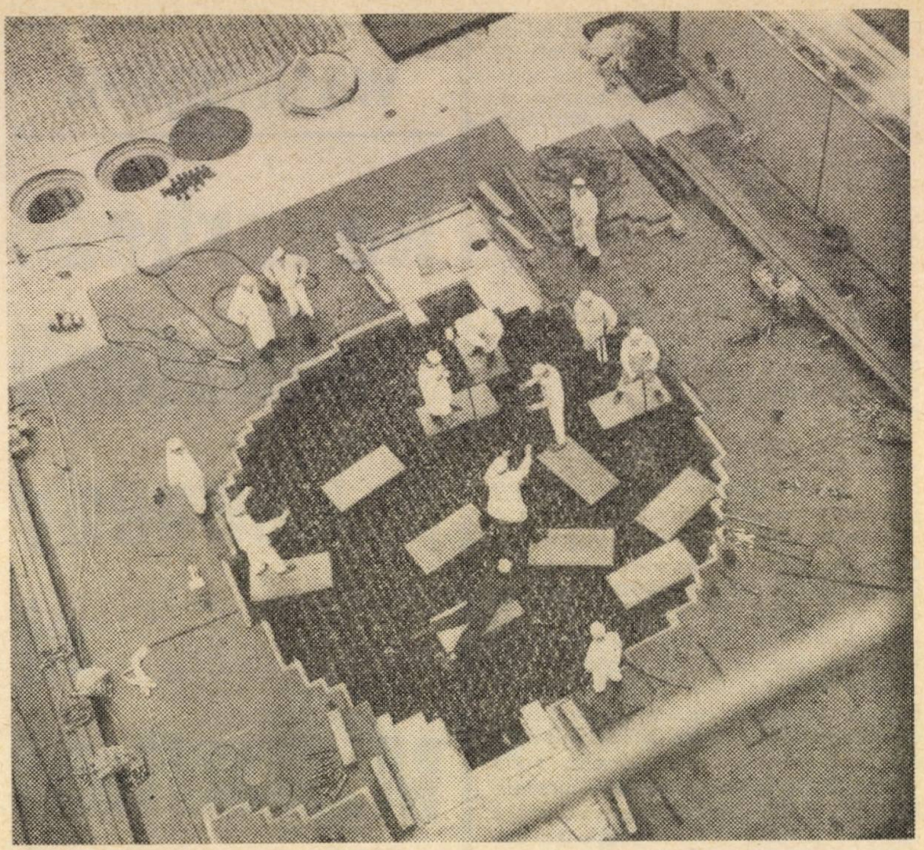

Noul reactor al centralei electrice atomice din Beloiarsk (U.R.S.S.) este pregătit pentru intrarea în funcțiune.

„Minsk 23", „Ural 11", „Ural 14", „Vod", „Puisk", „Maks", „M.P. 16—1", „Mir", „Kazdal", „Nairi", „Besm-6" — sînt doar cîteva dintre calculatoarele electronice sovietice pe care le-am privit alături de omul de știință leton. Eduard Jakubaitis a avut amabilitatea de a mă iniția asupra noilor realizări sovietice în acest domeniu, care cunoaște o extindere din ce în ce mai mare. Nu poate fi vorba despre descrierea aparatajului electronic — ar fi nevoie de o mașină cibernetică pentru a o face — ci de cîteva din „noutățile" intrate în cercetare sau chiar în cotidian. „Cercetătorii din Riga își consacră energia unei probleme de o mare valoare practică — ne spune prof. Jakubaitis. Am în vedere automatizarea a însăși cercetării științifice. Pînă acum, pe baza celor două sisteme de limbaj electronic — ALGOL, pentru cercetările avînd un caracter de calcul, și LAPAS, pentru probleme logice — , Institutul din Riga a soluționat o serie de lucrări complicate din domeniul logicii matematice, lingvisticii, biologiei, teoriei automatelor.

Ceea ce constituie elementul vital al activității noastre actuale este construirea modelelor matematice ale cercetării științifice. Unul din proiectele asupra căruia se concentrează în prezent cercetătorii Institutului din Riga este crearea sistemului de automatizare a noilor tehnici pentru construirea echipamentelor necesare trenurilor electrice. Rezolvarea acestei probleme va aduce foloase directe economiei naționale și, totodată, va face să progreseze cercetarea noastră în domeniul automatizării generale. Numai pe baza unor modele matematice de mare complexitate se pot obține rezultate rapide și certe în automatizarea lucrărilor de cercetare științifică".

În strînsă legătură cu aceasta, la Moscova mi s-a vorbit despre interesantele experiențe făcute de prof. Kogan, șeful catedrei de fiziologie la Universitatea din Rostov, împreună cu un grup de cibernetic ieni. Este vorba de așa-numitul model al creierului viu, cea mai ambițioasă și temerară năzuință a oamenilor de știință. În declarația pe care am cerut-o profesorului Kogan pentru revista „Lumea", ni s-au comunicat o serie de date privind cercetările sale. Crearea unui model cibernetic al creierului uman este poate cea mai revoluționară dintre sarcinile noii științe, care se dezvoltă vertiginos în ultimele două-trei decenii. Creierele electronice construite pînă în prezent ating un înalt grad de perfecțiune, ele sînt capabile să înmagazineze o cantitate enormă de informații, cu o rapiditate și o precizie inaccesibile sistemului nostru nervos. Ele ajută de pe acum, în mod hotărîtor, munca omului în cele mai temerare acțiuni — comanda zborurilor spațiale și cosmice sau procesele complicate ale pilelor atomice. Pentru a obține însă rezolvarea celor mai complicate și dificile probleme este nevoie de o inventivitate spontană, proprie pînă acum doar creierului omenesc. Pentru ca neuronii electronici care imită celulele nervoase cerebrale să poată fi construiți, ei trebuie să fie de milioane de ori mai mari ca dimensiuni, greutate și ca energie consumată. În aceste condiții, modelul unui creier omenesc — care posedă peste

→

15 000 000 000 de celule — va fi la fel de mare ca un zgîrie-nori, cu o greutate de peste 1 000 000 de tone și consumînd energia mai multor centrale de puterea hidrocentralei de la Bratsk, cea mai mare din lume.

S-au obținut pînă acum o serie de rezultate în domeniul construirii unui model electronic al creierului omenesc, dar cele mai mari greutăți continuă să se afle încă în fața științei. Atunci cînd — ne-a declarat în încheiere prof. Kogan — precizia și viteza mașinii electronice vor fi aliate cu suplețea și inventivitatea gîndirii creierului omenesc, o nouă ființă uluitoare va apare pe planeta noastră : robotul inteligent.

Întîlnirea cu acad. A. Starikovici a constituit un prilej deosebit de interesant pentru o incursiune retrospectivă asupra energeticii sovietice precum și pentru o discuție în ceea ce privește perspectivele ei. Acad. Starikovici ne-a vorbit pe larg despre problemele atomo-energeticii. Se știe că în U.R.S.S. a fost dată în funcțiune prima centrală atomo-electrică din lume, la Obninsk, lîngă Moscova. De atunci (1954) și pînă acum, puterea instalată a centralelor nucleare sovietice a ajuns aproape de 1 000 000 de kilowați. Acad. Starikovici ne-a descris noile sisteme de reactoare care vor fi montate la marile centrale atomo-electrice (în faze înaintate de construcții) din regiunea Donului, în Urali, în Siberia, precum și o serie de instalații nuclearo-electrice speciale, cum este grupul electrogen portabil „T.E.S—3" sau instalația experimentală „Romanița", pentru transformarea directă a energiei calorice în energie electrică.

Nu este departe ziua — ne-a spus acad. Starikovici — cînd vom obține uraniu din apa mărilor și oceanelor. Cu toate că minereul de uraniu se găsește aici într-o foarte slabă concentrație (3 mg la un litru de apă), rezervele depășesc de 100 de ori toate zăcămintele de pe suprafața planetei noastre. Trebuie să recunoaștem că este o sursă uriașă pentru dezvoltarea energeticii. Cu atît mai mult cu cît se anunță relativ apropiat momentul punerii la punct a procedeelor moderne de extracție a uraniului marin sau oceanic. Se estimează la 50 de ani acest răstimp, dar eu personal — a subliniat zîmbind interlocutorul nostru — am motive să cred că termenul va fi mult mai scurt, să zicem 20 sau chiar 10 ani.

„Avîntul și succesele ei tot mai cuprinzătoare situează realitatea științifică pe primele planuri ale vieții sovietice — ne-a spus acad. Starikovici. Nu am avea însă o imagine veridică a cercetării științifice dacă ne-am închipui că ascensiunea seamănă cu o plimbare pe o autostradă spațioasă. Hotărît nu. Drumurile științei nu au nimic comun cu magistralele. Adevărul despre suișul pe cărările abrupte, întortocheate și istovitoare spre vîrful muntelui rămîne valabil. Cu o singură precizare : muntele științei este din ce în ce mai înalt. Cu atît mai stăruitoare trebuie să fie tenacitatea, cu atît mai înaripată fantezia savantului. Cu răsplata deplinei satisfacții că, de pe culmile muntelui, el va putea scruta perspective mereu mai vaste, în folosul vieții și al mersului înainte al omenirii."

Cristian POPIȘTEANU

washington

Ne vorbesc senatorii E. Kennedy și M. Hatfield

A încerca în zilele dinaintea vacanței de iarnă și de închiderea primei sesiuni a celui de-al 90-lea Congres al S.U.A. să abordezi pentru o discuție vreun senator american pare o tentativă cel puțin temerară oricui cunoaște ritmul și stilul de muncă al acestei perioade, la Washington. Pentru un ziarist venit dintr-o altă țară, într-o scurtă escală în capitala S.U.A., și care nu e la curent cu toate aceste aspecte, situația nu poate constitui o piedică. Așa că ceea ce părea irealizabil, chiar și unor colegi americani lipsiți de timiditate, a devenit posibil. Răspunsul acordat solicitării noastre, în numele unei reviste românești de politică externă, „Lumea", a fost prompt și pozitiv : senatorii Edward Kennedy și Mark Hatfield vă stau la dispoziție.

Bineînțeles, programarea respectivă a ținut cont de scurtele întreruperi ale ședințelor senatoriale, care în comisii și în plen au aspectul unui adevărat maraton al voturilor pentru lichidarea problemelor stocate, spre nemulțumirea Administrației, din motive de filibusterism sau pur și simplu din cauza insuficientului interes pentru rezolvarea lor. Cum se poate citi regulat în presa americană a acestor zile, Casa Albă dorește — cel puțin la capitolul problemele interne — un bilanț legislativ care să asigure un debut mai lin anului electoral 1968, insistînd, prin intermediul președinților celor două Camere ale Congresului și al liderilor democrați, pentru o intensificare a ritmului de lucru.

În ciuda eforturilor Administrației, cea mai importantă problemă a sesiunii Congresului, după aprecierea lui „New York Times", și anume „creșterea cu 10 la sută a impozitului în vederea împiedicării inflației, pentru stabilizarea sistemului monetar internațional și reducerea deficitului bugetar al S.U.A., n-a reușit să fie adusă la vot". În același timp, ziarul semnalează că „nici alte legi considerate importante, ca aceea a prevenirii crimelor, legea drepturilor civile, îmbunătățirea sistemului de educație în universități, protejarea drumurilor publice și altele n-au putut fi abordate în acest an".

Străbătînd coridoarele clădirilor unde sînt plasate birourile celor o sută de senatori și ale aparatului respectiv, chiar dacă nu știi exact ce probleme anume se discută peste drum, în aripa din stînga a clădirii Congresului (sediul activității oficiale a Senatului), sunetul strident și aproape continuu al apelurilor electrice care cheamă la vot îți sugerează destul de convingător atmosfera. Cele două întîlniri au avut loc separat. Pentru sistematizarea expunerii, problemele discutate fiind în mare măsură aceleași, voi folosi metoda prezentării succesive a opiniilor, sintetizînd astfel cele două dialoguri separate și evitînd unele repetări inutile.

[illegible]ARD KENNEDY, mezinul cunoscutei familii care exercită o mare influență asupra vieții politice americane (recent, presa a semnalat și antrenarea văduvei fostului președinte în activitatea politică a celor doi frați senatori), reprezintă în Senat, din 1962, statul Massachussetts, din partea partidului democrat. Pentru el, ca și pentru Casa Albă, anul 1968 este un an electoral, fiind ultimul al mandatului senatorial de șase ani. Biroul cu nr. 431, de la etajul al patrulea al vechii clădiri rezervate senatorilor, frapează prin prezentarea sintetică a imaginii familiei Kennedy de la primele activități publice, nu neapărat politice, pînă la o serie de relicve amintind impresionant pe John F. Kennedy. Pe pereți, fotografiile și documentele se înșiră într-o cronologie lipsită de strictețe, dar în colțul care privește spre biroul senatorului, cele două steaguri care au încadrat masa de lucru a fostului președinte dau o anumită gravitate și forță de evocare acestei încăperi, altfel colorată vioi prin contribuțiile artistice amatoare ale titularului și ale copiilor săi.

MARK O. HATFIELD, de formație universitară, este unul dintre cei mai tineri senatori republicani, atît ca vîrstă cît și ca vechime a mandatului. A intrat în Senat în ianuarie 1967, reprezentînd statul Oregon, al cărui guvernator a fost între 1959 și 1966. Biroul său poartă numărul 6327, în anexa recent construită a clădirii senatoriale. Pe pereți nu sînt deocamdată prea multe fotografii de familie, dar încăperea are, în schimb, o înfățișare extrem de colorată datorită alăturării unor obiecte și tablouri de prezentare a producției de tradiție meșteșugărească, silvicolă și piscicolă, care exprimă specificul acestui stat de pe malul Pacificului.

Pentru fiecare dintre interlocutorii mei, cadrul întrevederii, pe care cu deosebită bunăvoință mi-au acordat-o, a fost definit, bineînțeles, cu ușurință de la primele schimburi de cuvinte : anul electoral american 1968, raporturile Est-Vest și perspectivele lor de dezvoltare, relațiile dintre S.U.A. și România. Apartenența politică diferită, dar mai ales opiniile personale ale celor doi senatori, explică și nuanțele deosebite, uneori marcate chiar, ale pozițiilor exprimate.

Atît E. Kennedy cît și M. Hatfield consideră însă că problema războiului din Vietnam va fi una din chestiunile fundamentale ale campaniei electorale din anul viitor.

Este interesant de semnalat că, două zile după întîlnirea cu cei doi senatori, interlocutorii mei, împreună cu alți patru senatori, propuneau în Congres un amendament împotriva acțiunii generalului Hershey de penalizare a celor ce se opun acțiunii de recrutare pentru războiul din Vietnam. Amendamentul propus a fost explicat de Edward Kennedy ca menit să asigure libertatea de exprimare și să evite condamnarea și bruscarea celor ce protestează împotriva războiului, a acțiunilor polițienești în urma cărora au suferit sute de manifestanți cu ocazia demonstrațiilor de la Washington, New

Mark Hatfield

Edward Kennedy

York și din numeroase universități în cursul acestui an.

Pentru senatorul Kennedy, Vietnamul este „*cea mai complexă, mai costisitoare și cu siguranță cea mai dureroasă confruntare din istoria națiunii americane. Este un război care amenință pacea lumii, a provocat frămîntări și adversități, inclusiv în rîndul aliaților S.U.A. Sîntem angajați într-un conflict care a adus pierderea a 15 000 de vieți americane, menține sub arme jumătate de milion de soldați ai S.U.A., a atins 25 miliarde de dolari cheltuieli anuale. Cu toate acestea, riposta pe care o întîlnim la fața locului rămîne neschimbată. Într-un discurs ținut în martie, spuneam că sînt necesare convorbiri pentru pace, că a sosit timpul păcii. Orice s-ar putea face pentru crearea unor condiții preliminarii și pentru o atmosferă mai favorabilă ar putea exercita o influență utilă. Orice ar putea netezi un teren plin de obstacole ar fi salutar*".

Senatorul Kennedy ne expune apoi o serie de probleme care preocupă Administrația pe plan intern și apreciază că „*anul 1968 va confrunta Statele Unite cu serioase probleme fiscale și monetare, cu eforturile de a îndeplini programe mult rămase în urmă în domeniul economic și social. Ca membru în comisiile senatoriale care se ocupă cu rezolvarea unor aspecte juridice și materiale ale unor categorii de cetățeni mai puțin favorizați, preocuparea mea pentru aceste probleme este și mai mare*".

Senatorul republican Mark Hatfield este considerat drept unul din „porumbeii" cei mai activi din Congres. El are față de războiul din Vietnam o poziție mai puțin reticentă, mai categorică decît E. Kennedy. În acest sens, Hatfield se întîlnește pe o platformă comună cu colegul său democrat din statul Oregon, Wayne Morse, una din curiozitățile — și nu singura — în ceea ce privește diferențele sau similitudinile care intervin de la caz la caz în exprimarea poziției politice a reprezentanților celor două partide „adverse". „*Războiul din Vietnam este o problemă esențială care confruntă poporul american. Fie că e vorba de inflație sau de puterea dolarului, de educație sau asistență socială, de ajutoare de bătrînețe sau alte aspecte ale programelor locale și federale împotriva sărăciei — totul depinde de rezolvarea acestei situații care consumă peste două miliarde de dolari pe lună. Mai mult chiar, subliniază Hatfield, eu consider că și problemele rasiale, inclusiv aspectele lor de violență, își găsesc o sursă de încordare în aceeași problemă. O politică de război generează brutalitate în toate domeniile, inclusiv în propria-ți casă. Totul gravitează în această orbită*".

Apreciind acest război ca „imoral", senatorul William Fulbright amintea și el, în aceleași zile, despre „legătura strînsă dintre creșterea influenței complexului militar-industrial-academic și creșterea sărăciei în țară, ca și relațiile dintre aceste probleme și cea centrală, amestecul în Vietnam". Despre aceeași problemă, doi ziariști americani dintre cei mai influenți scriau la 2 decembrie în ziarul „New York Post" : Drew Pearson — „Continuarea războiului afectează toate problemele interne și amenință poporul american cu tiranie și dezastru". Walter Lippmann — „Există în conștiința americanului un sentiment crescînd de revoltă și rușine, de vinovăție. Tot mai puțini sînt cei care se mai împacă cu ideea antrenării lor într-un asemenea rol necivilizat, necavaleresc, inuman. Este cel mai impopular război din istoria Americii". (Cuvinte asemănătoare cu cele ale lui Edward Kennedy).

Întrucît interlocutorul nostru reprezintă partidul de opoziție și consideră Vietnamul chestiunea-cheie a campaniei electorale, îl întrebăm ce opinie are despre candidații prezumptivi ai partidului republican. „*Din nefericire, unii încearcă să caute alternative, dar nu le găsesc — Romney ; alții văd alternativa dar nu au forța s-o aplice — Percy ; și, în sfîrșit, alții, care ar avea calitățile ce lipsesc celorlalți, ca de pildă Rockefeller, susțin deocamdată — poate ca o mișcare tactică — nehotărîrea în a-și pune ferm candidatura. În tot acest proces de fixare a pozițiilor, reiese că între recunoașterea în vorbe a alternativelor și curajul de a acționa este un drum lung, complicat, care exprimă, în același timp, și dificultatea procesului de educație și pregătire a poporului american. Știu că nu exprim încă o poziție majoritară, dar istoria merge în acest sens*".

Două luni trăite în America nu pot decît să confirme, de visu, știrile care se succed și care exprimă, toate, creșterea opoziției, după cuvintele lui Mark Hatfield — „*sensul în care merge istoria*". La New York, săptămîna trecută, sala aplauda în picioare un film despre Vietnamul de nord realizat de cineastul Felix Greene, vărul cunoscutului scriitor englez (probabil că printre spectatori erau și studenții care, fără intervenția masivă a poliției, l-ar fi împiedicat pe Dean Rusk să-și rostească cuvîntarea de la New York, cum au făcut colegii lor din California) ; o expoziție de pictură împotriva crimelor din Vietnam, expoziție care a mobilizat cele mai inspirate peneluri și intitulată sugestiv „Protestă și speranță".

Solicitîndu-le în continuare opiniile asupra unor probleme internaționale de actualitate și asupra căilor de dezvoltare a relațiilor între state, am primit din partea senatorului Kennedy răspunsul că el *urmărește „evoluția evenimentelor din Europa cu mare atenție și salută apropierea care se realizează între țările continentului. Nu cred că Statele Unite au ceva de pierdut din această situație*". Pentru senatorul de Massachussetts, o preocupare specială — a reieșit din discuție — o constituie „*necesitatea luptei unite a țărilor avansate economic împotriva sărăciei și a subdezvoltării. Vechiul slogan al luptei împotriva pătrunderii comunismului în țările slab dezvoltate trebuie abandonat în favoarea frontului comun al țărilor din Est și Vest, pentru o acțiune împotriva foametei și mizeriei. O rezolvare pozitivă ar permite în și mai mare măsură îndeplinirea datoriei țărilor mai bogate față de cele în nevoie*".

Mark Hatfield consideră însă că și la capitolul relațiilor dintre state „*totul depinde de soluționarea războiului din Vietnam, care împiedică procesul destinderii*". El ne vorbește despre concluziile ce i-au fost comunicate de un apropiat colaborator al său care a călătorit recent într-o serie de țări est-europene și a constatat posibilitățile și interesul pentru dezvoltarea relațiilor, în special economice. „*Eu sînt partizanul unor relații ale S.U.A. cu toate țările, cu avantaje pentru toți. Consider că ridicarea nivelului de viață trebuie să ajute pretutindeni la dezvoltarea relațiilor economice, să favorizeze depășirea barierelor care mai există între noi. Personal, nu cred de loc în exportul de capitaluri și nici în alt fel de export de această natură. Dimpotrivă, consider că ființele umane au numai motive să se înțeleagă și să se ajute... Mi-ar face o mare plăcere să pot vedea într-un viitor oarecare Europa de răsărit*". Cu aceasta, senatorul a pătruns din proprie inițiativă pe terenul pe care îl pregătisem pentru a treia serie de întrebări : „*Statul Oregon are ieșire la Ocean, iar prin Portland, unul din marile porturi americane, comunică prin intermediul comerțului cu numeroase țări*. (Senatorul află cu interes că și cîteva vase românești au ancorat într-un trecut recent în rada din Portland). *Sîntem un stat de oameni primitori, cred că avem multe similitudini de decor natural și ocupații. Am cunoscut la New York pe ministrul dumneavoastră de externe și am toată aprecierea pentru domnia-sa. Urmăresc cu mult interes politica dumneavoastră care, în ultimul timp, e mai bine cunoscută și înțeleasă aici*".

Pentru senatorul Kennedy, „*alegerea ministrului de externe al României ca președinte al Adunării Generale a O.N.U. este un fapt interesant și semnificativ. Urmărim progresele înregistrate de țara dumneavoastră și am fi satisfăcuți dacă am asista la o dezvoltare și mai mare a relațiilor în viitor*", subliniază Edward Kennedy și, reluînd în încheierea convorbirii cîteva din ideile expuse la început, evocă „*încercările Administrației Kennedy de a insufla un nou spirit și o nouă atitudine poporului american*". El își exprimă „*speranța că această orientare va putea fi cultivată și dezvoltată și în viitor*".

Asemenea discuții interesante și cuprinzătoare, cu două personalități importante ale vieții politice americane, pot aduce desigur clarificări utile asupra modului cum sînt văzute de către unele cercuri politice americane problemele actualității.

Cornel RĂDUCANU

pekin

Roadele pămîntului

Pentru că știu să scoată două și chiar trei recolte pe an în condiții de climă nu deosebit de favorabile unei asemenea performanțe, țăranii chinezi reușesc ca, de pe o suprafață arabilă mică în raport cu populația țării, să obțină alimente în cantități suficiente pentru toți. Care este secretul succesului ?

Străbătînd cu avionul China centrală și de nord-est, zbori tot timpul deasupra unui covor cu complicate motive geometrice lineare. Pe zeci de mii de hectare, semănăturile se întind ogor lîngă ogor, despărțite de dungi drepte, perfect paralele. Drumurile care le taie uneori de-a curmezișul le împart în mari triunghiuri și romburi. Singurele sinuozități sînt cele ale numeroaselor și bogatelor cursuri de apă. Văzut de aproape, pe pămînt, covorul este des ca peria și în împrejurimile Pekinului, și în jurul orașului Harbin, capitala provinciei Heiluntzian, și pe lîngă Tzinan, capitala provinciei Șendun, și în zona Șanhaiului. Îți dai seama că striurile observate sînt nu haturi, ci canale de irigație. Fiecare plantă agricolă în parte este îngrijită ca o floare de grădină.

Anul acesta, am aflat la Harbin, că provincia Heiluntzian va avea o recoltă cu 30 la sută mai bogată decît cea de anul trecut. Condițiile climaterice — ni s-a spus și aici și în celelalte regiuni vizitate — au fost în general bune. Într-adevăr, în nici una dintre provinciile amintite agricultura nu a trebuit să facă față unor calamități naturale — secetă sau inundații de mari proporții. Ploaia a căzut îndeobște la vreme, soarele a încălzit cum trebuie. Semnificativ este însă altceva și anume că nici în locurile unde vremea a fost mai nefavorabilă agriculturii recoltele nu au avut de suferit. Munca pricepută și hărnicia țăranului chinez au compensat pretutindeni capriciile naturii. În comuna populară „Prietenia chino-română", de pildă, situată în apropiere de Pekin, care produce mai ales legume (dar și cereale), recolta este simțitor mai mare decît anul trecut. Aflăm însă de la vicepreședintele Consiliului de conducere că, în două rînduri, a căzut o grindină cît oul de găină. Firește, semănăturile au fost în parte distruse. Oamenii au luat totul de la capăt de două ori și acum, această comună fruntașă, care obține trei pînă la șase recolte de legume anual, se poate lăuda cu deosebita fertilitate a ogoarelor sale ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Orașul va primi 100 de milioane de kilograme de legume din producția totală de 260 de milioane iar cele 9 100 de familii care formează comuna (42 000 de persoane între care 40 la sută copii sub zece ani) vor avea satisfacția datoriei împlinite.

Lîngă Tzindao, pe litoralul Mării Galbene (care, dezmințindu-și numele, este tot timpul de un albastru viu), am vizitat satul „Bătrînul Muntelui de Piatră" situat la poalele unui munte crestat aidoma profilului unui moșneag. Pe malul mării, apa dulce e un lucru de preț. Pentru că în vara aceasta n-a plouat suficient, țăranii au cărat cantități enorme de apă de la o distanță de 50 km, au irigat 25 de hectare, semănate cu grîu, și recolta a crescut de la 1 300 la 2 000 kg pe hectar. A fost o soluție de moment. Pentru a birui însă seceta în mod definitiv au făcut un lucru pe care generațiile precedente îl socoteau cu neputință : au săpat piatra dură a dealurilor pînă au dat de apă și și-au construit 22 de fîntîni.

Crearea unui regim hidrologic optim este privită ca prima condiție de realizat pentru a se obține două recolte pe an, iar mai la sud chiar trei recolte. La Harbin, un monument sugestiv evocă zăgăzuirea definitivă a apelor fluviului Dragonului care, înainte, provoca periodic inundații catastrofale. Zburînd în linie dreaptă spre sud, de la Tzindao la Șanhai, am văzut că apele Fluviului Albastru (pe atît de galbene și miloase pe cît de albastre sînt cele ale Mării Galbene) au fost dirijate prin mii de canale pentru a suplini, pe suprafețe imense, ploaia atunci cînd e nevoie. Nu departe de Șanhai, comuna populară Ma Lu a obținut rezultate de seamă în sporirea rodniciei pămîntului. Pe vremea cînd în cele 191 de sate de pe cuprinsul ei fiecare lucra pe pămîntul său și chiar mai tîrziu, prin 1956, cînd existau șase cooperative agricole de producție, condițiile naturale vitrege nu puteau fi schimbate. Prin comună curge un riu destul de mare, dar atîta timp cît fiecare unitate agricolă controla doar o porțiune din el nu era posibil să fie zăgăzuit și nici irigat. În afară de aceasta, irigarea presupune un teren plat, nivelat, iar satele erau așezate pe un pămînt denivelat, numai hîrtoape. Acum, cele 2 261 de hectare ale comunei reprezintă o suprafață plană continuă, brăzdată de canalele unui sistem de irigație mecanizat și electrificat. Nici inundațiile, nici seceta nu-i mai pot lovi pe locuitorii din Ma Lu. Recolta de bumbac e aproape de 19 ori mai mare decît în 1949 (57 kg pe mu acum față de 6,5 kg atunci), iar cea de grîu de trei ori mai mare (257 kg pe mu în 1948, 776 kg în 1966). Orezul, pomii fructiferi și plantele oleaginoase, culturi cu o pondere mai mică în economia comunei, au urmat grafice asemănătoare.

Astăzi, munca e mai ușoară (toate satele comunei Ma Lu sînt electrificate, 70 la sută din pămînt este lucrat cu tractoarele, se folosesc mari cantități de îngrășăminte chimice și insecto-fungicide), dar nu mai puțin intensă. Mereu dornic să producă mai mult, mai bun, țăranii din Ma Lu au ajuns la concluzia că, la nivelul înzestrării și al pregătirii lor actuale, ar putea încerca să obțină trei recolte anual în loc de două. Acesta este obiectivul pentru care luptă acum.

Practicarea pe o scară atît de largă a agriculturii intensive, introducerea celor mai productive metode de muncă și, mai presus de toate, stăruința și străduința celor ce lucrează pămîntul explică abundența de produse alimentare pe care am constatat-o pretutindeni. Pîinea și orezul, legumele (componentă foarte importantă a alimentației chineze) și fructele, carnea de porc și peștele (prins de-a lungul celor 25 000 km de litoral maritim și în nenumăratele fluvii și rîuri) se găsesc din belșug, la prețuri accesibile tuturor. Țăranul chinez trăiește mai înlesnit, se bucură de asistență medicală (5 policlinici deservite de 90 de persoane între care 40 de medici în comuna „Prietenia chino-română"), de posibilitatea de a studia (la Ma Lu sînt 30 de școli de diverse grade cu 5 930 de elevi) și de a-și schimba chiar calificarea, deprinzînd meserii „orășenești".

În cele 6 ateliere industriale de la Ma Lu, țăranii au devenit fierari, mecanici, dulgheri, specialiști în prelucrarea alimentară a soiei etc. Aici, însă, ca și pretutindeni, înnoirile au lăsat neatinse tradițiile de ospitalitate, umorul și sfătoșenia tipic țărănești. Gazdele noastre aveau atîtea de povestit, ceaiul pe care ni-l ofereau, ceașcă după ceașcă, era atît de îmbietor încît fiecare vizită se prelungea neprevăzut de mult. Am învățat, cu acest prilej, zicale și vorbe de duh asemănătoare uneori cu ale noastre. Noi spunem că un om e „bun ca pîinea caldă". Ei spun că pămîntul e „bun ca pîinea". În comuna populară „Prietenia chino-română" care întreține firești și strînse legături cu cooperativa agricolă de producție din țara noastră „Prietenia româno-chineză" ni s-a vorbit cu căldură și multă considerație despre roadele acestei colaborări. Așteptau, într-una din zilele următoare, vizita vicepreședintelui cooperativei românești, prilej pentru a comunica și asculta impresii despre rezultatele schimbului de experiență dintre cele două gospodării.

Felicia ANTIP

Canalele de irigație, element nelipsit al întinselor orezării

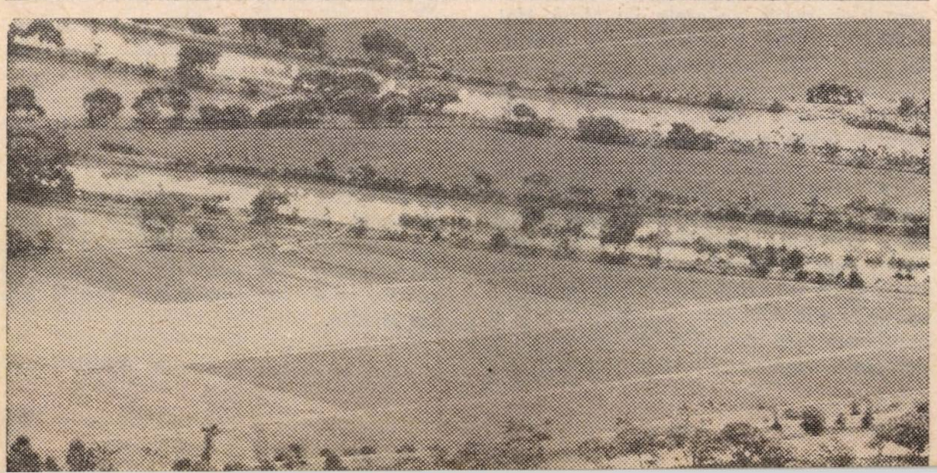

caracas

America Latină:

Adevărate și false probleme comune

La Caracas, ca și în alte două capitale latino-americane vizitate anterior, ziarele au început mult mai devreme ca de obicei publicarea tradiționalelor articole despre activul și pasivul anului și despre perspectiva care rezultă din acest raport. Apariția prematură a unor asemenea comentarii a fost determinată de șocul pe care l-au provocat, în toată America Latină, proiectele depuse în Senatul S.U.A. cu privire la limitarea importurilor nord-americane. Firește, o asemenea măsură, care ar afecta grav exporturile latino-americane, a prilejuit studii și bilanțuri economice, dezbateri parlamentare extraordinare și largi confruntări de opinii în presă.

În oglinda acestor evenimente au apărut contururi mai vechi și mai noi ale problemelor latino-americane.

■

Care au fost, în 1967, coordonatele principale ale evenimentelor din țările Americii Latine, ce semnificații majore degajă bilanțul lor? Nu este ușor de răspuns la o asemenea întrebare. În primul rînd, America Latină nu trebuie privită ca o entitate, ale cărei probleme pot fi considerate global, căci — cu excepția situării pe același continent și a puternicelor afinități de limbă și cultură — fiecare din aceste țări are tradițiile și particularitățile dezvoltării sale economice, politice și sociale, din care decurg poziții diferențiate și, deseori contrarii, chiar și în chestiuni care privesc relațiile interamericane. Țările latino-americane au însă și *probleme comune*. Ele decurg, mai ales, din confruntarea cu fenomenele subdezvoltării, care — deși de dimensiuni diferite de la o țară la alta, — constituie numitorul comun al unor preocupări de ordin general.

În cadrul Organizației Statelor Americane (O.S.A.) care grupează 21 de țări latino-americane și S.U.A., s-au manifestat și tendințe de a impune atenției continentului *false* probleme comune, care, în fond, reprezintă interese unilaterale ale unui singur stat. Campania pentru constituirea unor forțe militare inter-americane — inspirată de diplomația nord-americană — a încercat să acrediteze ideea că problema centrală a continentului ar fi constituirea unui organism militar suprastatal cu o misiune asemănătoare celeia pe care a avut-o intervenția nord-americană în Republica Dominicană. Dar, în 1967, chiar și pe planul activității O.S.A., pretinsa necesitate a înființării unei armate cu caracter supranațional a trebuit să dea înapoi în fața necesităților reale ale dezvoltării economice. La toate reuniunile și consultările O.S.A., care au culminat cu conferința șefilor de state, imperativele progresului economic au scos, treptat, de pe ordinea de zi, chestiunea forțelor interamericane, înlocuind-o cu dezbaterea posibilităților de reducere a decalajului grav față de țările lumii cu economii dezvoltate, competitive pe piața internațională. Efortul pentru învingerea decalajelor economice s-a impus ca o trăsătură principală a anului 1967, în țările Americii Latine. Bineînțeles, acțiunile practice în această direcție au fost în strînsă legătură cu politica fiecărui stat, cu concepția acesteia asupra problemei în sine. Fapt este însă că, în toate țările, politica oficială se raportează — fie și numai declarativ (Bolivia, Nicaragua) — la nevoile stringente ale creșterii ritmului de dezvoltare economică.

Cu prilejul călătoriei în Brazilia, Chile și Venezuela, am avut posibilitatea să vin în contact cu manifestări importante ale acestor preocupări. Una din problemele actuale cele mai stringente ale acestor țări (și nu numai ale lor) este *asigurarea unor schimburi comerciale mai avantajoase*, obținerea unor prețuri ferme la produsele tradiționale de export (cafeaua pentru Brazilia, Columbia, Ecuador, petrolul pentru Venezuela, carnea și lina pentru Uruguay etc.). Or, principala piață pentru aceste produse fiind cea nord-americană, problemele exportului pe această piață au determinat poziții comune ale majorității țărilor latino-americane.

Proiectele prezentate în Congresul S.U.A. cu privire la amplificarea restricțiilor pentru importuri au stîrnit proteste vehemente în cercurile politice și economice din America Latină. Eram la Caracas, cînd Congresul Venezuelei și-a formulat poziția în fața restricțiilor care afectează exporturile de petrol ale țării. Citez din documentul adoptat de Congres : „Congresul Republicii Venezuela, luînd în considerare că — în Congresul Statelor Unite ale Americii, s-au înaintat diferite proiecte de lege pentru stabilirea și mărirea restricțiilor cantitative și de alt ordin privind importul diferitelor produse, inclusiv petrolul ; considerînd că măsurile de restricție conținute în asemenea proiecte de lege ar prejudicia grav interesele economice și posibilitățile de dezvoltare ale națiunilor latino-americane și din alte părți ale lumii și ar avea incidențe foarte defavorabile asupra produsului care ocupă un loc preponderent în comerțul exterior venezuelez ; ...Hotărăște : 1) Să sprijine categoric demersurile făcute de Venezuela împotriva aprobării măsurilor restrictioniste care afectează economia țărilor latino-americane și să ceară Guvernului Național să exprime Statelor Unite ale Americii protestul tuturor sectoarelor țării față de noua amenințare restrictionistă care plutește asupra petrolului venezuelez..."

Faptul că restricțiile preconizate amenință grav posibilitățile de dezvoltare latino-americane apare pe prim plan în editorialele ziarelor, în diferitele luări de poziție ale cercurilor economice. Reacție într-o totul explicabilă, căci valorificarea, pe piețe sigure, și, în condițiile unui schimb echitabil, a produselor de export tradiționale constituie, deocamdată, principala sursă de venituri, de care depinde finanțarea unor programe de diversificare a economiei.

Fără îndoială, căutarea soluțiilor pentru o dezvoltare economică multilaterală s-a impus, în 1967, ca un obiectiv pe care și l-au fixat multe state latino-americane. S-a manifestat, în acest sens, o mai mare aplecare asupra unor programe și proiecte, care — deși modeste în unele cazuri — reflectă preocuparea în direcția unei orientări mai complexe a economiilor naționale, tendința spre înființarea sau dezvoltarea unor sectoare în care se creează valori superioare și care pot asigura creșterea independenței economice.

Transformarea actualelor structuri economice — dominate, încă, de monoproducție și monocultură — condiționează și schimbările revendicate de masele populare în structurile sociale, în nivelul lor de trai. Tocmai de aceea, orientarea economică în direcția împlinirii aspirațiilor naționale reprezintă unul din obiectivele principale ale activității politice pe care o desfășoară partidele comuniste și muncitorești, forțele democratice și progresiste.

■

Diversificarea economiei și a comerțului, în primul rînd, pe temelia industriei moderne, a devenit o problemă centrală a vieții politice din numeroase țări latino-americane. Industria metalurgică, industria construcțiilor de mașini, industria de prelucrare a materiilor prime — sînt privite ca pîrghii principale ale afirmării unor economii care să meargă pe picioare proprii. Deși un sector al industriei latino-americane atît de important

→

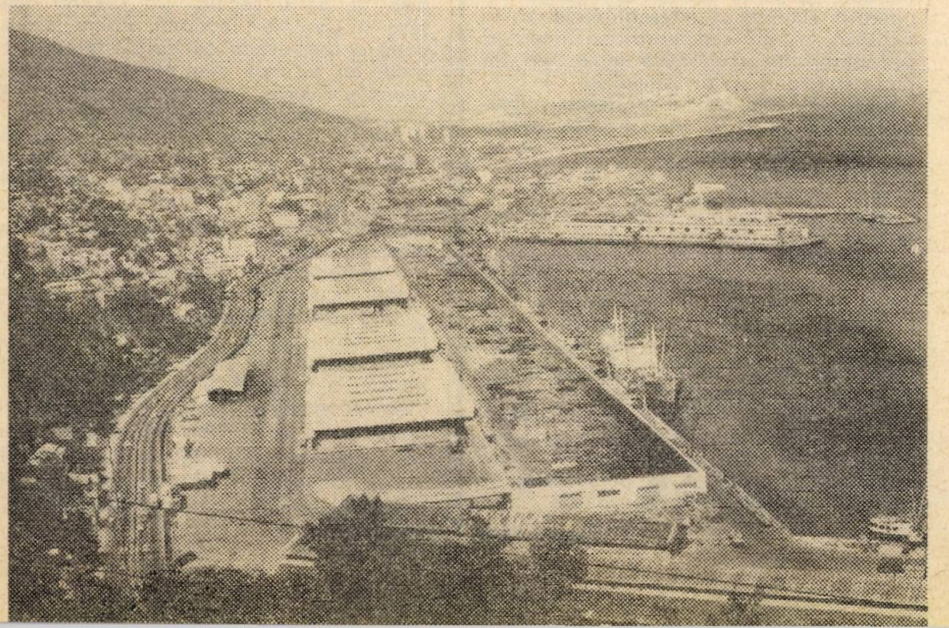

Guaira, principalul port comercial al Venezuelei

ca industria siderurgică are o pondere foarte mică în producția mondială a acestei ramuri, totuși, în ultimii ani, în cîteva țări (Mexic, Brazilia, Argentina, Chile) s-au înregistrat creșteri sensibile. În Chile, producția de oțel a crescut de la 502 406 tone, în 1964, la 574 000 tone în 1966. La uzinele siderurgice din Huachipato, — considerate cu mîndrie ca o „fortăreață" a industriei chiliene, — am primit explicații amănunțite asupra lucrărilor care se efectuează pentru creșterea capacităților de producție la oțel și fontă. Anul acesta, în Brazilia a fost adoptat un program în vederea construirii unor noi complexe hidroenergetice. Programul prevede, printre altele, ca actualul potențial (termocentrale și hidrocentrale), de circa 7,5 milioane kW să crească, în 1970, la 10,4 milioane kW.

Evoluția programelor de politică economică înregistrează tendințe spre o dezvoltare jalonată de planuri de perspectivă, care să cointereseze, în primul rînd, capitalul național în creșterea ramurilor considerate de cea mai mare importanță pentru obținerea progresului economic. În unele țări latino-americane au fost înființate și acționează organe de stat cu împuterniciri largi în această privință. „Comitetul de Planificare și Coordonare" în Venezuela ; „Junta de planificare" în Ecuador ; „Corporația Progresului" în Chile etc. Aceste organe de stat, — „supraministere", cum sînt denumite, uneori, în presă — au, ca obiectiv principal, impulsionarea procesului de așezare a unor noi structuri economice. Activitatea organelor de planificare — chiar dacă, în condițiile existente este limitată, avînd mai ales un caracter de recomandare principială — reflectă totuși evoluția unui fenomen semnificativ : creșterea participării statului în elaborarea și controlul activităților economice. Situarea problemelor dezvoltării în sfera centrală a unor preocupări guvernamentale este o manifestare semnificativă a primatului pe care îl dobîndesc în viața politică problemele de ordin economic.

În condițiile unor economii în interiorul cărora acționează grupări industriale și financiare cu orientări politice eterogene (unele din ele fiind interesate în schimbări structurale care să ducă la lărgirea posibilităților de acțiune ale capitalului național, altele prosperînd în umbra monopolurilor străine și opunîndu-se, astfel, reformelor ce le lezează pozițiile), rolul statului în dirijarea unor procese economice dobîndește forme și formule diferite care, în ultimă instanță, depind de raportul dintre forțele politice din fiecare țară. În mai multe țări latino-americane există o căutare a unor asemenea formule. Naționalizarea unor întreprinderi petrolifere din Peru și Columbia, exproprierile de latifundii în Chile — ilustrează, cu cîteva exemple semnificative din 1967, evoluția acestui proces. Într-o convorbire cu ministrul industriei și dezvoltării din Chile, dl Edmundo Perez Zujovic, domnia-sa ne-a expus doctrina economică a guvernului, potrivit căreia influențarea de către stat a direcțiilor de dezvoltare a economiei se concepe prin societățile mixte, cu capital de stat și particular, ca în cazul industriei cuprului. Tendința este aceea — ne spunea dl Zujovic — de a dezvolta și întări sectorul de stat din economie.

Multitudinea inițiativelor și preocupărilor care vizează dezvoltarea economică au dus la anumite rezultate, dar, în confruntarea cu ritmurile obținute în alte zone ale lumii, aceste realizări dobîndesc, de multe ori, doar valori relative, insuficiente pe ansamblul continentului. Firește, lichidarea, chiar parțială, a unor rămîneri în urmă necesită, în mod obiectiv, o perioadă de timp mai îndelungată. Dar, totodată, în economia multor țări latino-americane acționează factori care frînează progresul lor. „Ajutorul" financiar nord-american constituie, în realitate, o piedică în calea dezvoltării economiilor naționale pe făgașul intereselor reale ale popoarelor. Pe de o parte, „ajutorul" este dirijat deseori spre ramuri care interesează, în primul rînd, monopolurile ; pe de altă parte, profiturile realizate de companiile străine nu se convertesc, de obicei, în noi investiții ; în afară de aceasta, prin scoaterea din America Latină a unor considerabile mijloace financiare, se anemiază posibilitățile de creștere a investițiilor tocmai în sectoarele care ar putea asigura diversificarea, atît de mult năzuită, a economiilor naționale. Efectele negative ale dominației capitalului străin au fost consemnate în raportul secretarului executiv al C.E.P.A.L., Carlos Quintana, la sesiunea din acest an a Comisiei : „Cîștigurile întreprinderilor străine, care reprezentau cu ceva mai mult de 900 de milioane de dolari în 1960, se apropie, în 1966, de 1 600 milioane de dolari, iar sumele datorate ca dobînzi pentru împrumuturi externe s-au ridicat, în aceeași perioadă, de la 280 la 570 milioane de dolari. Faptele semnalate — remarca Quintana — solicită o reflexie asupra contribuției financiare externe. Este neîndoios că afluența brută a împrumuturilor externe a crescut în mod apreciabil, în ultimii ani, pînă la punctul la care, numai datoria publică a Americii Latine a crescut de la 6 100 milioane de dolari, în 1960, la mai mult de 12 000 milioane în 1966 ; în același timp — date fiind condițiile de achitare a amortizărilor și a diferite tipuri de dobînzi, ce se adaugă la achitarea cîștigurilor de pe urma investițiilor directe — dinamica procesului (al „ajutorului" extern — n.n.) s-a tradus în *scăderea persistentă* (subl. ns.) a contribuției nete date de finanțarea externă".

În consecință, una din problemele esențiale pentru emanciparea economiilor latino-americane continuă să rămînă și în acest an „foamea" de investiții, căutarea febrilă a modalităților de sporire a capitalului național — condiție primordială a accelerării ritmului de dezvoltare. Se conturează preocuparea pentru multiplicarea direcțiilor comerțului exterior, pentru inițierea și dezvoltarea schimburilor economice cu un număr mai mare de țări din diferite zone ale lumii. În acest cadru are loc și procesul de îmbunătățire a relațiilor comerciale cu țările socialiste. După aprecierile guvernului columbian, deosebirile de sistem politic nu trebuie să împiedice cooperarea internațională. În Peru și Ecuador se manifestă interes pentru legături economice normale cu țările socialiste. Agenda cooperării economice internaționale a înregistrat, în 1967, semnarea unor acorduri de colaborare economică între țări latino-americane și țări socialiste.

Măsurile luate pentru creșterea veniturilor naționale de pe urma marilor resurse naturale proprii, tendința spre orientarea relațiilor interamericane pe făgașul colaborării economice și comerciale reciproc avantajoase, pozițiile comune formulate în fața presiunilor economice ale S.U.A., „deschiderile" comerciale în multiple direcții — toate acestea sînt elemente ale procesului pe care un economist chilian l-a numit „încadrarea latino-americanilor în ritmul secolului nostru". Nu sînt cunoscute, încă, datele statistice despre indicii dezvoltării din acest an. Se pare că nu sînt de așteptat rezultate spectaculoase, pe ansamblul continentului, dar cert este, totuși, că, în 1967, s-au afirmat — chiar dacă numai cu efect de perspectivă — noi surse potențiale de dezvoltare.

Eugen POP

paris

Dileme economice vest-europene

Zburasem cîteva ore în șir, trecînd printr-o furtună în zona Alpilor, și aterizasem în plină ceață la Paris. Obosit, cu urechile încă huruind de zgomotul motoarelor, mă străduiam să atipesc. Dar, în mod insistent, parcă în ciuda eforturilor mele, la cîțiva pași de hotel, un glas strident și insistent, printr-o repetare febrilă, atrăgea atenția trecătorilor asupra ultimelor știri apărute în jurnale. Perseverența strigătelor mi-a deslușit noutatea esențială a serii : Marea Britanie anunțase devalorizarea lirei sterline ! Titlurile de pe prima pagină a ediției succesive, de seară, ale ziarelor „Le Monde", „France-Soir", „Le Quotidien" ș.a. sintetizau semnificația evenimentului, punîndu-l, pentru o bună perioadă de timp, în centrul atenției opiniei publice franceze, transformîndu-l în subiect al unor interminabile discuții.

Așteptată încă din momentul venirii laburiștilor la putere, cu peste trei ani în urmă, devalorizarea efectuată la 18 noiembrie a fost imediat alăturată și comparată cu celelalte două devalorizări petrecute în ultimii 36 de ani (în septembrie 1931 și septembrie 1949), după ce, timp de patru secole, lira sterlină avusese o paritate imuabilă. Prima observație a fost aceea că devalorizarea actuală nu a avut amploarea celor precedente. Acestei remarci i s-a alăturat o alta, semnificativă din punct de vedere politic, și anume aceea că responsabilitatea pentru devalorizare nu o poartă, în primul rînd, laburiștii (care, de altfel, au fost promotorii tuturor devalorizărilor de pînă acum ale lirei), deoarece ei au moștenit actuala situație de la guvernarea conservatoare. Deficitul cronic al balanței comerciale — care, alături de emigrarea capitalului britanic, determină deficitul cronic al balanței de plăți engleze — nu a apărut în perioada guvernării laburiste, ci cu mult timp înainte ca destinele economiei și politicii britanice să fie preluate de către partidul laburist deși, după părerea multor oameni politici britanici, laburiștii ar fi putut evita unele dificultăți prin reducerea cheltuielilor militare.

Ceea ce i se reproșa premierului Wilson, la Paris, de pildă, în acele zile, era nu faptul că a devalorizat una din monezile-cheie ale sistemului monetar interoccidental, ci faptul că a făcut-o „prea tîrziu", nu numai cu ezitări și nehotărîre dar și însoțind-o de o serie de măsuri aparent suplimentare, dintre care, cel puțin unele, contracarează acțiunea fundamentală. Simptomatic mi se pare faptul că la numai două zile după devalorizare, Bertrand de Jouvenel, directorul girant al influentei publicații ce studiază pentru uzul patronatului francez conjunctura economiei vest-europene, „Chroniques d'actualité. Analyse et Prévision", publica un studiu amplu referitor la implicațiile devalorizării asupra sistemului monetar occidental, în general, și asupra economiei țărilor Pieței comune, în special. Optica generală a studiului este exprimată lapidar prin întrebarea : de ce a fost făcut acest lucru atît de tîrziu și de ce nu a avut o amploare suficientă pentru a putea rezolva cu adevărat situația dificilă a economiei britanice ?

Nehotărîrea guvernului Angliei are o explicație : opinia publică engleză, judecînd după punctele de vedere exprimate în presa britanică, era împărțită în două tabere — una dorea menținerea cu orice preț a vechii paități (și, deci, aprecia devalorizarea ca un eșec al guvernării laburiste), cealaltă — dorea o devalorizare de aproximativ 30 la sută, socotind că numai o asemenea proporție este suficientă pentru repliere și apărare a pozițiilor lirei ca monedă internațională. Devalorizarea, după cum se știe, a fost de 14,3 la sută, ceea ce a nemulțumit chiar tabăra celor ce solicitau micșorarea parității în aur a lirei. Or, numeroși experți financiari occidentali au arătat că devalorizarea britanică a constituit căderea primei linii de apărare a dolarului (deoarece angajamentele de plată americane pe termen scurt și sprijinul american dat lirei au șubrezit pozițiile dolarului însuși) și că o deflație mai puternică ar fi pus sub semnul întrebării și paritatea actuală a dolarului.

După cum se poate deduce, implicațiile devalorizării lirei nu se limitează la economia engleză. Aceasta și explică interesul cu care a fost ea primită în Europa occidentală și, îndeosebi, în țările Pieței comune. Interpretată, de către unii observatori din aceste state, ca un semn al dorinței guvernului laburist de a se apropia de Piața comună, devalorizarea pune într-o lumină nouă relațiile dintre posibilii parteneri ai Comunității Economice Europene. Cînd generalul de Gaulle s-a referit la „incompatibilitatea" actuală dintre Anglia și C.E.E., el a enumerat, alături de alte argumente, pe acela al instabilității lirei, datorată enormelor creanțe exterioare care o grevează, apreciind că devalorizarea nu a fost de natură să redea lumii încrederea în rolul lirei ca monedă internațională. Președintele Franței considera că o Anglie — partener al celor șase țări ale C.E.E. solicită modificări profunde, „transformări radicale", adăugînd imediat : „evident, aceasta din punct de vedere politic".

„Pentru ca Europa (este vorba de Europa occidentală — n.n.), spunea președintele de Gaulle, să poată echilibra imensa putere a Statelor Unite, trebuie nu numai să nu slăbească, ci, dimpotrivă, să strîngă relațiile și să respecte regulile Comunității". S-ar părea, deci, că, în momentul de față, generalul de Gaulle are în vedere folosirea Pieței comune — ale cărei trăsături „neatlantice" ar urma să se accentueze — ca mijloc de a contracara hegemonia americană în economia și politica vest-europeană.

Tocmai în legătură cu asemenea estimări se poate descifra opoziția înverșunată a președintelui Franței față de aderarea Angliei la Piața comună. Să fie oare o simplă întîmplare faptul că unele ziare franceze se referă la Marea Britanie ca la un „cal troian" în cazul aderării sale la C.E.E. ? Nu este, oare, îndreptățită concluzia, afirmă aceste ziare, că o Anglie — membră a Comunității ar schimba raporturile de forță în interiorul Pieței comune silind Franța să împartă influența asupra acesteia cu o țară fidelă, datorită „relațiilor sale speciale cu S.U.A.", politicii atlantice ?

Între momentul în care s-a produs devalorizarea și cel în care scriu aceste rînduri au fost anunțate rezultatele reuniunii de la Bruxelles a Consiliului ministerial al Pieței comune (din 18—19 decembrie) dedicate examinării propunerilor Comisiei C.E.E. privind negocierile cu Anglia. Așadar, „cei cinci" s-au opus încă o dată poziției franceze, separînd astfel Consiliul în două tabere : o majoritate hotărîtă să înceapă imediat tratativele cu Anglia, pe de o parte, și o țară dispusă să facă totul pentru a le amîna, pe de altă parte.

Faptele arată că, în ciuda trăsăturilor de închistare și discriminare caracteristice Pieței comune, în relațiile internaționale își fac loc tendințe tot mai puternice în direcția lărgirii schimburilor comerciale cu toate țările. În acest sens este semnificativ faptul că, în ultima vreme, țările Pieței comune, fără excepție, și-au lărgit relațiile economice cu celelalte state europene, o dinamică deosebit de accelerată înregistrînd schimburile comerciale dintre țările socialiste și statele membre ale C.E.E. Franța, Italia, Republica Federală a Germaniei se înscriu printre partenerii comerciali principali ai țărilor socialiste din Europa, ceea ce dovedește că procesul obiectiv al circuitelor internaționale de bunuri materiale și spirituale își croiește drum, înlăturînd treptat opreliștile și barierele nefirești.

Numeroase personalități economice și politice din Europa occidentală încep, în momentul de față, să reflecteze asupra faptului dacă soluționarea reală a problemelor dezvoltării relațiilor comerciale poate fi asigurată pe calea „lărgirii" grupării închise a Pieței comune, prin aderarea unor noi membri, sau pe calea promițătoare — singura corespunzătoare cerințelor obiective ale circuitului mondial de valori — sporirii schimburilor și cooperării economice între toate țările continentului, indiferent de orînduirea lor socială, în condițiile dezvoltării independente a economiei fiecărui stat în parte. În sensul celei de-a doua căi pledează, de pildă, măsurile de liberalizare a comerțului cu țările socialiste luate în acest an în Italia, discuțiile din Germania federală, Franța, Italia în legătură cu prelungirea duratei creditelor folosite în comerțul cu țările socialiste și garantarea lor de către statele respective etc.

Referindu-se la liberalizarea de către Italia a comerțului cu țările socialiste, Giusto Tolloy, ministrul italian al comerțului exterior, preciza că „adoptarea măsurii corespunde exigențelor noastre de țară importatoare, consumatoare și exportatoare". Ziarul american „The Christian Science Monitor" constata, de altfel, că în ultima vreme „controlul exercitat (în Occident — n.n.) de către guverne asupra comerțului dintre Est și Vest este relaxat în permanență", iar Joseph A. Kronsten, cunoscut economist și consultant britanic în probleme de export, scria într-un articol publicat în „International Affairs" : „comerțul Est-Vest a început să fie acceptat în țările occidentale ca un lucru de dorit".

În același timp, nu puțini sînt oamenii politici și economiștii din Occident care

Agenții de bursă aleargă: s-a anunțat ridicarea taxei de scont la Banca Angliei

...în timp ce la Bursa din Paris domnește calmul

observă că soluția reală a problemelor cu care este confruntată Europa occidentală nu este nicidecum „integrarea", ce contravine intereselor reale ale popoarelor, ci promovarea unei politici de dezvoltare economică independentă, de colaborare cu toate țările pe baza respectului reciproc și a egalității depline în drepturi. Totuși, continuă încă să se mențină măsuri discriminatorii care frînează creșterea relațiilor economice intereuropene pe măsura posibilităților și cerințelor. Pe această linie funcționează încă restricții cantitative, taxe vamale ridicate, ceea ce se reflectă într-o creștere mai înceată a exporturilor din țările socialiste către Europa occidentală decît a importurilor lor din aceste state. În această ordine de idei, este semnificativ însă că oameni de afaceri occidentali încep să preconizeze desființarea acestor bariere. Astfel, contele Zedwitz-Arnim, șeful serviciului de presă al concernului Krupp, spunea recent : „ar trebui să inventăm ceva pentru a înlătura regulamentele C.E.E. și pentru a oferi țărilor socialiste posibilitatea de a exporta mai mult".

Dar semnele unei înțelegeri mai realiste a direcției de dezvoltare a evenimentelor, a necesității obiective de a lărgi continuu relațiile economice cu toate țările se fac tot mai mult simțite în rîndurile opiniei publice vest-europene. Viața confirmă faptul că în condițiile profundei revoluții tehnico-științifice contemporane, intensificarea schimburilor și cooperării economice, reciproc avantajoase, fără discriminări și fără condiții politice, între toate statele, constituie baza trainică a păcii și colaborării internaționale.

Dr. N. S. STĂNESCU

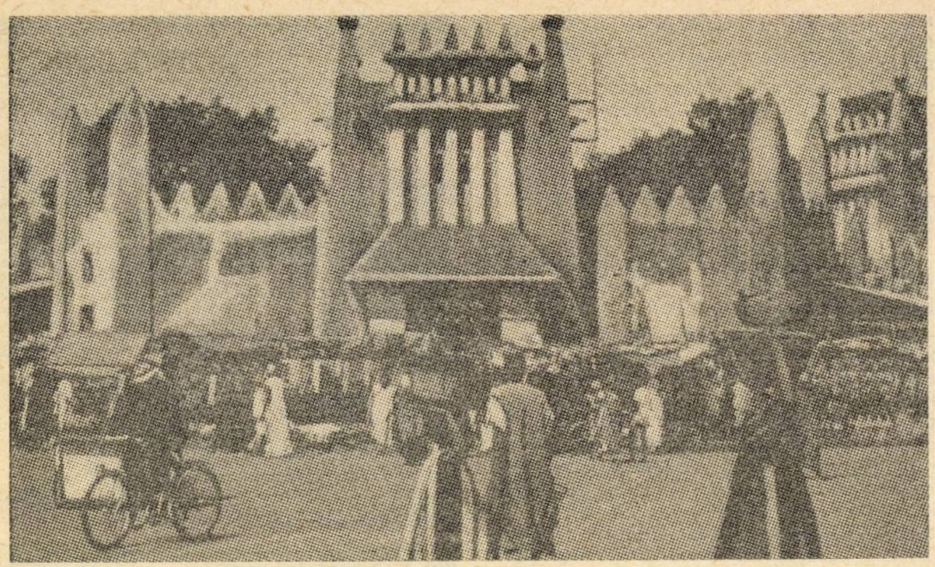

Piața din Bamako

bamako

Africa pe orbita dezvoltării

Peisajul malian uimește prin varietatea de priveliști și culori : întinderi nisipoase de un galben auriu, stînci roșiatice, păduri de un verde compact și calm. Întîlnești orizonturi largi, deschise, în nesfîrșirea cîmpiei, zone păduroase unde se revarsă în toată sălbatica ei vigoare vegetația luxuriantă, șesuri încrețite pe alocuri de dealuri joase, năpădite de tufișuri verzi și dese și, în sfîrșit, savana cu arbori tot mai puțini, cu ierburi din ce în ce mai rare. Toate se întretaie și se îmbină ca să înfățișeze imaginea caldă a unui imens mozaic multicolor.

Aceeași varietate poate fi găsită și în pitoreasca geografie umană a țării, ca și în tipurile de așezări : păstorii Peulh, alături de Dogoni, ce trec drept urmași ai primilor locuitori de pe malurile Nigerului, populațiile Bozo și Somono, pescari prin tradiție, alături de misterioșii oameni ai deșertului — Tuaregii. Și totuși, această mare diversitate este sudată de o unitate profundă — greu de definit, dar pregnantă. Ea este chintesența unor trăsături generale ale malienilor, a puternicei lor legături cu trecutul, a unui patriotism izvorît dintr-un înalt spirit de independență, din conștiința necesității unor mutații pe linia emancipării economice și sociale.

La Bamako, persoanele competente cu care am stat de vorbă mi-au prezentat problemele dezvoltării Maliului pe deplin convinși de necesitatea unei realiste evaluări a posibilităților de care dispune țara. „Deocamdată, țara noastră este esențialmente agricolă ; majoritatea populației trăiește din agricultură. De aceea, în condițiile noastre, trecerea agriculturii la un stadiu modern reprezintă primul pas spre un progres real", ne-a declarat Seydou Badian, membru al Biroului Politic al Partidului Uniunea Sudaneză. Atît în satele din delta Nigerului, ca și în cooperativele model pentru creșterea vitelor din împrejurimile Bamako-ului, în orezăriile „Oficiului național al Nigerului", ca și în alte regiuni cerealiere pînă în îndepărtatul Tombuctu, peste tot am văzut oameni însuflețiți de dorința de a schimba fața locurilor, am fost martori ai dîrzeniei și hărniciei cu care se muncește pentru a transforma vechea înfățișare a țării. În agricultură s-a introdus treptat — în afara sectorului agricol de stat — sistemul cooperativelor, de aprovizionare, întîi, și, apoi, de producție și ajutor reciproc. Fiecare membru al cooperativei trebuie să lucreze un anumit număr de ore, iar venitul obținut este distribuit potrivit hotărîrilor Consiliului sătesc. Am vizitat, de pildă, orezăriile din cîmpia Tamani, la nord-est de Bamako. Create în 1958, ele se întind azi pe o suprafață de 12 000 hectare, înglobînd 60 de sate și 3 500 de familii. Fiecărei familii i s-au atribuit loturi între două și zece hectare. Producția anuală atinge cifra de 16 000 tone, ceea ce reprezintă un randament mediu.

Dacă primul plan național, întocmit pe o perioadă de cinci ani, a dat prioritate agriculturii și creșterii vitelor — principalele bogății ale țării — el a rezervat o parte însemnată și industrializării. Centrala electrică de la Bamako, uzina de uleiuri de la Koulikoro, atelierele de la Markala, unde se fabrică materiale agricole, barajul de la Sotuba, abatoarele frigorifice, fabricile de conserve, de tutun și chibrituri construite în centrele mai importante ale țării sînt cîteva din realizările deja vizibile. Este un început modest, dar care reprezintă o schimbare esențială față de epoca anterioară, caracterizată printr-o agricultură primitivă de subzistență, prin inexistența unei industrii și o lipsă acută de cadre și capital.

Multe din obiectivele consolidării independenței naționale, ale creării și dezvoltării unei economii naționale cu care este confruntat statul malian, sînt în mare parte specifice și celorlalte țări africane.

Confruntat cu realitățile continentului african, ești înainte de toate surprins de extrema lui diversitate ; este o primă impresie care apoi capătă confirmare. În același timp, se impune pregnant concomitența unor transformări care, de la nord la sud și de la est la vest, au antrenat un ansamblu de 300 de milioane de locuitori într-o mișcare ce capătă, bineînțeles, aspecte particulare, dar care păstrează, în esență, un caracter general. Toate statele continentului au în fața lor sarcina uriașă de a-și transforma economia din temelii, de a-și extinde și diversifica agricultura, de a-și crea o industrie proprie. În acest sens, o serie de state africane au și adoptat unele măsuri importante, obținînd succese care trebuie privite nu atît sub raportul cantitativ, cît, în special, sub raportul transformărilor calitative pe care le implică.

Necesitatea de a se efectua transformări radicale se face simțită la toate nivelurile societății africane, încercîndu-se găsirea mijloacelor prin care să se realizeze trecerea de la subdezvoltare la un stadiu avansat de dezvoltare. Așa se explică faptul că diferitele guverne au ales căi și metode diverse de propășire economică, începînd cu efectuarea de reforme agrare, naționalizări ale întreprinderilor străine, pe linia consolidării și extinderii sectorului de stat, și terminînd cu elaborarea de planuri de dezvoltare a unei industrii proprii.

Asemenea Maliului, majoritatea guvernelor africane și-au elaborat, sau sînt pe cale de a-și elabora, planuri de dezvoltare ale căror programe, deși diferite prin mijloacele pe care le preconizează, cuprind în general aceleași obiective urgente : reforma agrară, folosirea și distribuirea eficace a resurselor naturale, crearea unei industrii, în mare parte de prelucrare a bogățiilor țării, calificarea mîinii de lucru etc. În prim plan stau obiectivele destinate exploatării resurselor naturale. În unele țări este vorba de simple industrii extractive sau întreprinderi de prelucrare a materiilor prime agricole : de fier și cupru în Mauritania, de bauxită și alumină în Guineea, de petrol și gaze în Algeria, Libia, R.A.U., Nigeria. În altele încep să apară întreprinderi siderurgice, de construcții, chimice ca și obiective energetice cum ar fi în Congo (Kinshasa), Algeria, Guineea, Tunisia, Tanzania.

Numeroase planuri africane prevăd înfăptuirea de reforme agrare și dezvoltarea unor noi ramuri ale agriculturii, creșterea intensivă a producției alimentare și un progres al creșterii vitelor și al pescuitului care să permită îmbunătățirea rației alimentare a populației. Sînt preconizate, în același timp, diverse măsuri pentru lărgirea producției culturilor de export și a celor care pot alimenta industriile locale, pentru a încerca modificarea tendinței din ultimii ani, în cursul cărora partea țărilor africane în ansamblul schimburilor mondiale a scăzut, încasările de pe urma exporturilor crescînd mai încet decît cheltuielile lor pentru produsele importate. Este o problemă care preocupă tot mai acut guvernele africane — ca de altfel toate statele cu o economie în curs de dezvoltare — în scopul depistării mijloacelor pentru suprimarea sau măcar atenuarea deteriorării termenilor de schimb, al mobilizării mai depline și mai eficace a resurselor interne.

În această lumină, trebuie privite și eforturile depuse de statul malian pentru punerea în valoare a bogățiilor țării în folosul național. Și, deși potențialul atît economic cît și uman nu este încă folosit din plin, esențialul este că în această țară se constată — după cum mi-am putut da seama în timpul scurtei mele vizite — începutul unor schimbări care prefigurează amploarea viitoarelor mutații ale continentului.

Rodica GEORGESCU

„Spațiale"...

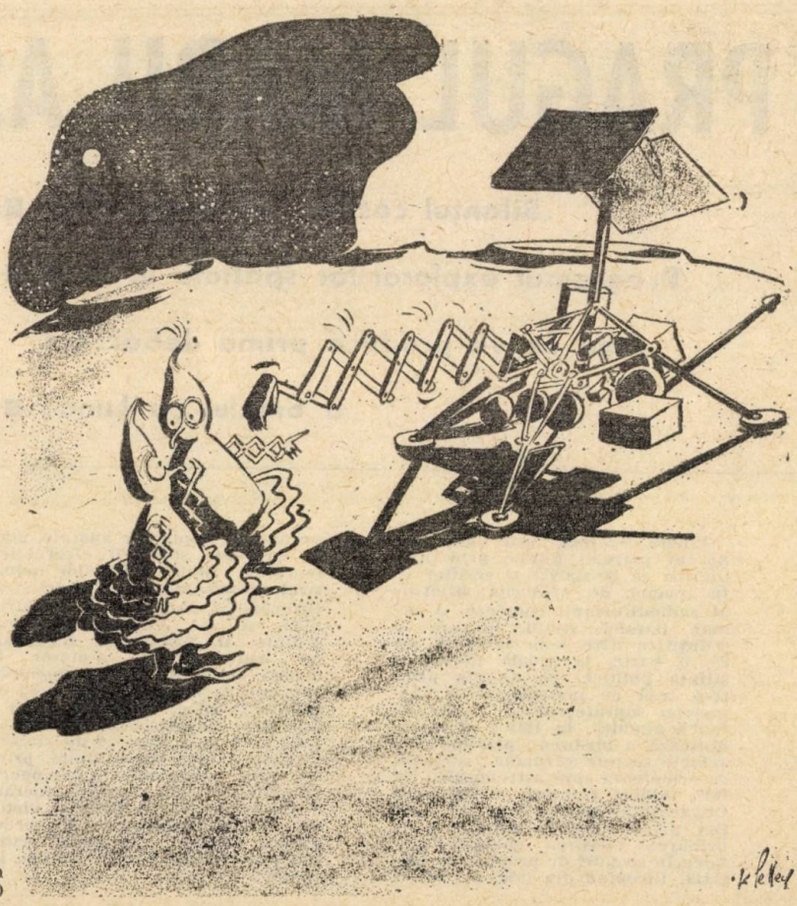

— *Cred că vrea să ne strîngă mîna...*

(Din **The Christian Science Monitor**)

Trei cosmonauți se antrenează în condiții temporare de imponderabilitate, într-un avion special. Un aspect al antrenamentului: ei învață să absoarbă hrana din mici tuburi de material plastic.

articol scris pentru „Lumea" de
ALBERT DUCROCQ

ÎN PRAGUL MARII ASTRONAUTICI

„Bilanțul cosmic" al anului 1967 ■

Programul explorărilor spațiale în 1968 ■

Cînd se va produce prima debarcare a omului pe Lună? ■

Albert Ducrocq este bine cunoscut marelui public prin activitatea sa de ziarist și scriitor și, în special, de cronicar științific al radiodifuziunii franceze. A urmat paralel studii literare și științifice care s-au încheiat, pe de o parte, la școala liberă de științe politice, pe de alta printr-o teză de matematică a geometriei suprafețelor și o teză de fizică atomică. În 1943 i se încredințează o misiune privitoare la armele secrete germane ; ulterior, se orientează spre astronautică. În 1947, Albert Ducrocq a prezentat Congresului internațional al aviației primul proiect prin care se urmărea folosirea energiei atomice în scopuri de propulsare spațială. Începînd din 1950, a realizat un anumit număr de aparate, unele destinate studierii ciberneticii teoretice, altele aplicărilor industriale (informatori electronici etc.). Director al Societății de Electronică și de Cibernetică, președinte al Federației Naționale de Automatizare, profesor la Școala de Înalte Studii Comerciale, apoi la Fundația Națională de Științe Politice, Albert Ducrocq a întemeiat Cosmos-Clubul Franței. Este autorul a circa 20 de lucrări, traduse în mai multe limbi, printre care menționăm „Descoperirile ciberneticii", „Logica generală a sistemelor și efectelor", „Victorie asupra spațiului", „Platformă pentru Cosmos", „Romanul materiei", „Romanul vieții", „Mîine, în spațiu".

Anul 1966 fusese anul marilor speranțe. Primele stații automate ajunseseră pe Lună, dînd la iveală un sol suficient de dur pentru ca aparatele să poată ateriza ; și unii credeau atunci că evenimentele aveau să se desfășoare într-un ritm foarte rapid. Ei așteptau un material nou care, rodat mai întîi în „suburbiile" terestre, să permită apoi cosmonauților călătorii pe distanțe importante, în scopul pregătirii marilor debarcări pe Lună.

Astfel, 1967 ar putea apărea ca un an al deceptiilor, de vreme ce zborurile cu cosmonauți au fost suspendate ca urmare a accidentelor mortale suferite de echipele americană și sovietică. Prima dramă a spațiului a avut loc la Cape Kennedy, la 27 ianuarie 1967. În acea zi, echipajul proceda la o repetiție amănunțită, în vederea unui zbor inaugural al cabinei „Apollo", programat pentru 21 februarie. Or, după 10 minute, un scurt circuit — produs după cît se pare în apropierea scaunului comandantului de bord — incendia cabina care, în numai 16 secunde, a fost cuprinsă de flăcări : Virgil Grissom, Edward White și Roger Chaffee au pierit carbonizați. Ei fuseseră în imposibilitate de a se degaja, căci deblocarea din cabină ar fi necesitat 90 de secunde.

După cum era normal, catastrofa a provocat o emoție considerabilă. Americanii au hotărît să transforme capsula „Apollo", pentru a face imposibilă repeta-

rea unei asemenea tragedii. Noua lor cabină dispune de un dispozitiv automat care, în caz de urgență, asigură în 5 secunde deschiderea ușii. În afară de aceasta, conductele de canalizare pentru oxigen, care erau de aluminiu, vor fi din oțel. Au fost de asemenea suprimate aproximativ 1 300 „anomalii" ale echipamentului electric. În special au fost cu totul înlăturate materialele combustibile, atît în construirea cabinei cît și în confecționarea costumelor, care vor fi întărite cu fibre metalice.

În Uniunea Sovietică, accidentul s-a produs la sfîrșitul operațiunii „Soiuz I" și el a costat viața cosmonautului Vladimir Komarov. Zborul se desfășurase în bune condițiuni și pilotul — veteran al „Voshod"-ului — reușise să experimenteze noua navă la diferite regimuri. Dar la 24 aprilie 1967, la orele 4 și 10, în timp ce revenea pe pămînt după 18 rotații, parașuta s-a deschis incomplet și cabina s-a prăbușit, atingînd pămîntul cu o viteză de 150 de metri pe secundă, la o distanță de 885 km de Bai-Konur, și aprinzîndu-se imediat.

Patru luni după moartea lui Komarov a fost experimentat cu succes un nou sistem de parașută, dar specialiștii sovietici au hotărît să nu reia zborurile decît după ce vor fi echipat navele lor cosmice cu noi sisteme de securitate.

Pînă la urmă, întregul an s-a scurs fără să înregistrăm întoarceri triumfale ale cosmonauților din îndepărtatele lor expediții.

Dar ar fi nedrept să rezumăm bilanțul anului 1967 la aceste nenorociri. Nu numai că ele nu au pus în cauză programele spațiale, ci s-ar putea ca, dimpotrivă, datorită lor, mîine dezvoltarea să fie mai rapidă, căci cosmonauții vor dispune acum de un material mai bun.

Astfel, la activul anului 1967 trebuie să înscriem mai multe experiențe deosebit de importante : știm astăzi că marea astronautică va putea dispune de mijloacele care îi erau necesare. Pe timpul în care omul se rezuma să se învîrtească la mică distanță în jurul Pămîntului, era suficient să se pună pe orbită sateliți de cîteva tone. Operațiunile lunare vor impune însă o activitate la scara sutelor de tone, căci cabina ar urma să devină capul unui „tren spațial" ale cărui vagoane vor fi sau rezervoare de combustibil sau vehicule concepute pentru anumite faze ale călătoriei. De exemplu, programul american „Apollo" a fost conceput plasîndu-se inițial pe o orbită terestră joasă un satelit de 130 de tone, format dintr-un etaj de propulsare avînd pe bord 70 de tone de combustibil (masă necesară unei lansări spre Lună), un creier electronic (instrument unic de 2,4 tone), un vehicul „Apollo" conținînd o turelă de salvare (3,8 tone), o cabină (5,8 tone), un modul de serviciu (22,5 tone) și un modul lunar (14,5 tone) cu carenajul său (1,7 tone).

Aceasta fiind situația, sînt de conceput două formule pentru punerea pe orbită a sateliților uriași : sau trebuie să se dispună de rachete foarte mari, sau să se realizeze asamblajul pe orbită. Încă mai favorabil ar fi să se poată conta pe ambele tehnici. Anul 1967 va rămîne deci important în analele spațiale în măsura în care, pe ambele aceste planuri, s-au înregistrat succese spectaculoase.

La 9 noiembrie, americanii au experimentat într-adevăr racheta lor „Saturn 5", concepută tocmai pentru a pune pe orbită aproximativ 130 de tone. Această operațiune a reprezentat un succes deosebit. Lansatorul uriaș, înalt de 111 m, cu un diametru de 10 m, cîntărind 2 767 de tone la decolare, s-a comportat exact cum fusese prevăzut : primul etaj era alimentat cu lichidele tradiționale (kerosen și oxigen), iar cele două etaje superioare au fost înzestrate cu motoare cu hidrogen. Această rachetă mare va intra în activitate încă din 1968.

Pe de altă parte, generalul Kamanin a anunțat că, la momentul potrivit, cosmonauții sovietici vor dispune de o rachetă „și mai puternică decît Saturn 5". După cum arată americanii care au urmărit cu atenție toate încercările făcute cu rachetele sovietice în Pacific, această rachetă, experimentată în mai multe rînduri, pare să aibă o forță propulsoare de 7 000 de tone față de 3 400 tone cît are „Saturn 5".

Cu zece zile înainte de experimentarea rachetei „Saturn 5", am asistat la realizarea primei întîlniri spațiale automate. Lansat de la Tyuratam la 30 octombrie, „Cosmos 188" s-a întîlnit, înainte de terminarea primei sale rotații, cu „Cosmos 186", care fusese lansat cu trei zile înainte și care efectuase întreaga manevră de apropiere sub conducerea mașinilor de bord. (Această întîlnire a avut loc în afara cîmpului de vizibilitate existent de pe teritoriul sovietic). Încă din 1965 s-a reușit realizarea unei întîlniri în spațiu de către americani, în cadrul programului „Gemini", dar atunci a fost vorba de o întîlnire efectuată manual. Întîlnirea automată este însă mai sigură și în special mai economică, deoarece se poate realiza în condiții optime : înțelegem prin aceasta că i se asigură minimul necesar de combustibil pentru executarea acțiunii respective, în timp ce, pentru zborurile „Gemini", excesul de consum a depășit uneori cifra de 200 la sută. Operațiunea de la 30 octombrie capătă întreaga sa valoare dacă se ține seama de faptul că, sub numele de „Cosmos 186" și „Cosmos 188" au fost trimise în spațiu structuri ale lui „Soiuz". Trebuie menționat de asemenea că, tot în 1967, o sondă s-a plasat lin pe solul unei planete. La 18 octombrie, racheta sovietică „Venus 4", pătrunzînd în straturile dense ale atmosferei venusiene, a dat drumul unei sonde sferice cu un diametru de 1 metru, cîntărind 383 kg și care fusese concepută pentru o frînare aerodinamică rapidă (ea suportă o dezaccelerare de 300 g*, masele atmosferice în care pătrundea sonda ajungînd la o temperatură de 10 000 grade-centigrade). Racheta și-a redus întîi viteza de la 10 700 la 300 m/s, iar la 25 de km de solul planetei Venus s-a deschis o parașută care reducea această viteză la 10 m/s. Atunci a început o coborîre lentă, iar în cele 96 de minute care s-au scurs pînă la contactul cu solul (contactul a avut loc cu o viteză de 3 m/s), capsula respectivă a transmis informații despre atmosfera venusiană. Am aflat astfel că aceasta din

→

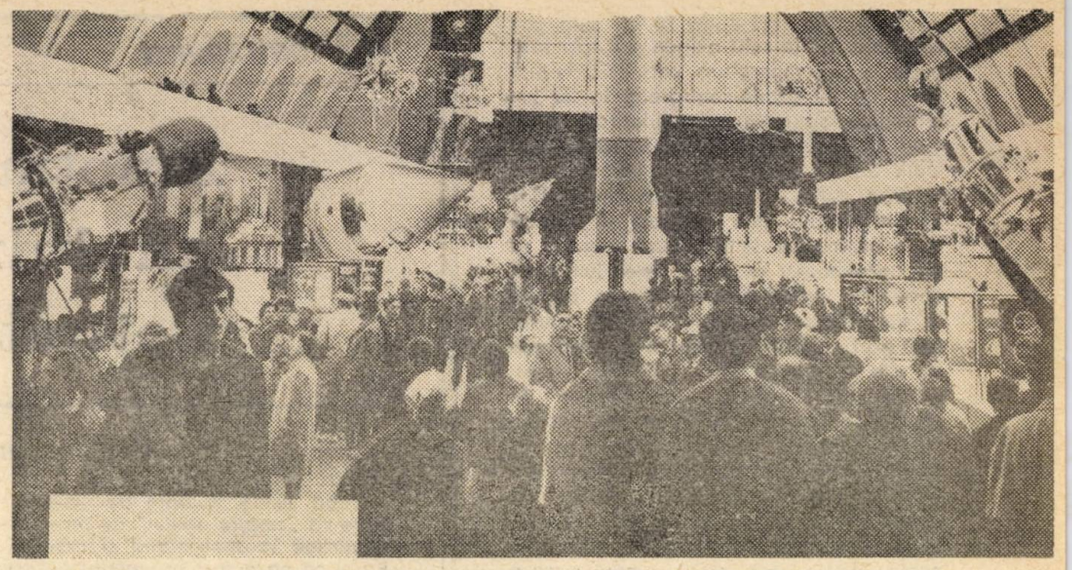

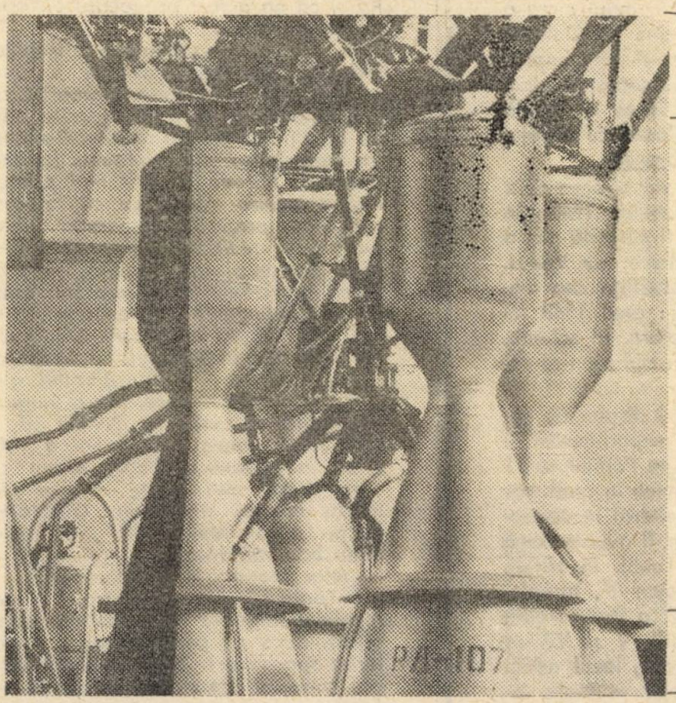

Aparate care călătoresc în Cosmos văzute de aproape (expoziția „Cosmos" la Moscova)

Grup de reactoare ale rachetei cosmice „Vostok"

* g = accelerația gravitației celeste.

urmă conține cel puțin 90 la sută gaz carbonic, 1,6 la sută oxigen și 0,4 la sută vapori ; că temperatura, care este de mai puțin de 40 grade-centigrade la 25 km altitudine, sporește cu regularitate, atingînd 280 grade-centigrade la nivelul solului. Sonda sovietică s-a plasat într-o regiune cufundată în obscuritate. Dar specialiștii au toate motivele să creadă că o asemenea temperatură trebuie să fie aproximativ aceea a feței luminate, deoarece vînturi foarte violente bîntuie în atmosfera venusiană, această atmosferă părînd să se învîrtească în numai patru zile în timp ce rotația planetei Venus, retrogradă, necesită 246 de zile. În plus, puternica densitate a acestei atmosfere — „Venus 4" a înregistrat la nivelul solului o presiune de 22 de atm. — are drept consecință o difracție considerabilă, razele luminoase făcînd pur și simplu înconjurul astrului. În afară de faptul că, pentru prima oară, omul a putut avea o imagine a planetei vecine pămîntului, reușita „operațiunii Venus 4" este importantă deoarece dovedește calitatea electronicii sovietice și lasă să se întrevadă operațiuni de mare amploare cu prilejul viitoarelor „ferestre" planetare.

Dar asemenea ferestre vor apărea abia în primul trimestru al anului 1969 ; în cursul anului 1968 nu va fi posibilă nici o operațiune în direcția Marte sau Venus. Aceasta va fi desigur trăsătura cea mai importantă a noului an : anul 1968 nu va permite lansări planetare. În schimb, Luna ar urma să fie pe primul plan al actualității.

De pe acum, americanii dispun de racheta lor lunară. Ei au experimentat și condițiile revenirii navei pe Pămînt cu 11 km pe secundă (la 9 noiembrie anul trecut, cabina „Apollo" a reintrat în atmosferă cu viteza pe care ar fi avut-o dacă ar fi fost readusă din Lună). În sfîrșit, după succesul lui „Surveyor I", înregistrat în iunie 1966, în 1967 a fost sarcina a trei noi „Surveyori" (III, V și VI) să caute, lîngă ecuatorul lunar, locul adecvat pentru sosirea primelor vehicule locuite. Pentru a porni programul „Apollo", americanii mai au nevoie doar de noua lor cabină. Se așteaptă ca livrarea acesteia să aibă loc în luna martie, urmînd ca ea să fie încercată imediat, goală, cu o rachetă „Saturn 5". Apoi, programul american pe 1968 prevede două „zboruri" pilotate, respectiv cu un „Saturn 1 B" și cu un „Saturn 5", preludiu al celor cinci zboruri din 1969, ultimul din acestea urmînd să marcheze debarcarea pe Lună. În pragul anului 1968, în Statele Unite există într-adevăr convingerea că această mare operațiune este realizabilă înainte de sfîrșitul deceniului.

Cît despre specialiștii sovietici, ei sînt foarte discreți cu privire la intențiile lor. Este de presupus că vor dori să nu li se ia înainte și că vor căuta să reediteze succesul din 1961 : ei au reușit atunci să trimită un om în spațiu cu trei săptămîni înainte de lansarea lui Shepard. Contînd pe experiența dobîndită de pe urma programelor lor Cosmos, sovieticii par într-adevăr să dispună de toate mijloacele pentru a dezvolta grabnic un amplu program pe planul astronauticii și ne putem aștepta desigur din partea lor la un zbor pe deasupra Lunii, încă din 1968, ca pregătire pentru sosirea lor pe acest astru în 1969.

contrapunct

Emoția anului: Detroit

Ion Jercan

După unele sondaje de opinie, se pare că „emoția anului" au încercat-o generalul Westmoreland și mareșalul Ky și că ea a fost provocată de operațiunea Detroit.

În angajarea escaladată a trupelor federale americane asupra orașului american Detroit, Westmoreland a văzut reducerea certă a șanselor sale de a primi surplusuri de efective pentru agresiunea din Vietnam. Șansele reducerii păreau cu atît mai primejdioase pentru Westy cu cît tulburările luau proporții, escalada aeropurtată se răsfrîngea și asupra orașelor Boston și Los Angeles, ceea ce făcea previzibilă chemarea sub arme a noi contingente de rezerviști, promiși pînă atunci lui Westy. Dar motivul prioritar al emoției lui Westmoreland era bravura consilierului special Cyrus Vance care, într-o singură dimineață, a reușit la Detroit să ucidă 35 de oameni, să rănească 3 000 și să ia prizonieri 2 000, bilanț pe care Westy nu-l poate realiza nici măcar în trei anotimpuri secetoase dacă, la capitolul „morți", nu includem bombardarea din greșeală a trupelor marionetă sud-coreene.

Se pare că „emoția Detroit" a mareșalului saigonez Ky a fost mai complexă, dacă nu contradictorie. Angajarea sporită a trupelor federale asupra orașelor americane rebele îl neliniștea profund, prin faptul că ajutorul în trupe americane era pus sub semnul îndoielii. Pe de altă parte, însă, operațiunile „Detroit", „Boston" etc. îi ofereau posibilitatea unui gest de reciprocitate politică. El ar fi putut prevedea, de pildă, trimiterea la Detroit a unui batalion saigonez simbolic care, luptînd pentru menținerea ordinii în S.U.A., i-ar fi conferit un avantaj previzibil. Nu era exclus ca mareșalul Ky să fi sugerat, în acest caz, internaționalizarea intervenției la Detroit spre a nu contraria autoritățile din cincimea de teritoriu pe care o păstrează încă, potrivit anuarului statistic de acum doi ani. Se vorbea insistent chiar de o întrunire de urgență pe insula Samoa unde președinții Coreei de sud, Vietnamului de sud, Statelor Unite, Australiei și Filipinelor să studieze alternativa unei riposte colective la insurecția din Detroit, cu eventuale angajamente suplimentare pentru rezolvarea situației la Boston, Los Angeles și New York. Citîndu-se surse informate, era lansat zvonul că mareșalul Ky pregătise pentru reuniunea din Samoa un proiect de pacificare activă a Statelor Unite, Detroitul și Harlemul newyorkez ocupînd poziții prioritare, proiect care prevedea crearea unor cartiere strategice după modelul satelor strategice instituite de americani în Vietnamul de sud. În virtutea gesturilor de reciprocitate s-a spus că Ky pregătise și oferta unui ajutor simbolic către partea americană, constînd în patru infirmiere și 125 de polițiști, dintre care 23 de ofițeri specializați în interogatorii de combatere a infiltrației subversive. În caz că oferta ar fi fost acceptată, un consilier personal al lui Ky, fost arhitect al lagărului de la Phu Loi, ar fi fost desemnat drept consilier special al guvernatorului Romney. În caz de urgență, ministrul de război al Saigonului s-ar fi deplasat la Detroit pentru a studia personal, la fața locului, situația gravă creată și a propune reuniunii din Samoa măsuri drastice corespunzătoare, el urmînd să stea la Detroit doar patru ore spre a nu fi destituit în acest timp. În orice caz, era exclusă posibilitatea avansată de unii congresmeni de a fi retrase unele unități din Vietnamul de sud spre a fi aruncate împotriva negrilor din Statele Unite.

În sfîrșit, la Saigon era proiectată o ședință solemnă a parlamentului în care Ky urma să declare că trimiterea unui batalion sud-vietnamez asupra Detroitului era absolut necesară întrucît securitatea Vietnamului de sud nu putea fi mai eficient apărată decît la Detroit și Boston. După părerea lui, pacificarea activă a orașelor americane ar fi creat condiții pentru solicitarea urgentă a unui ajutor suplimentar în dolari. Se pare că „emoția Detroit" a mareșalului Ky a fost evaporată de doi factori : 1) trupele federale aeropurtate s-au dovedit a fi la înălțimea misiunii lor la Detroit ; 2) batalionul ales de Ky pentru a interveni energic la Detroit a căzut într-o ambuscadă în Ben Tre. Se pare că toate speranțele mareșalului Ky se îndreaptă acum spre Chicago !

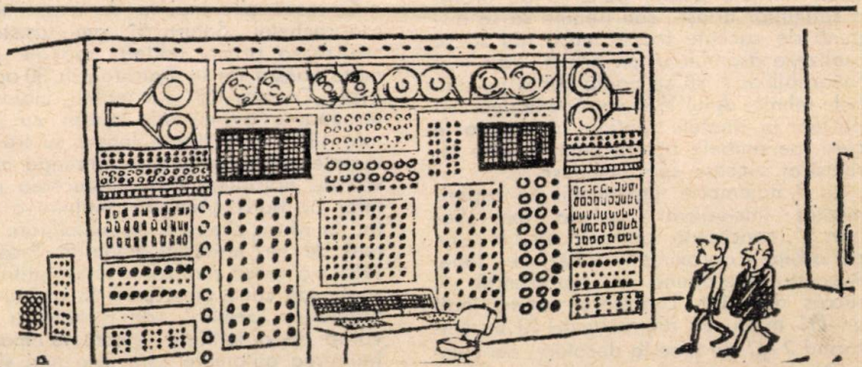

— Pe asta am concediat o. A calculat că nu mai e nevoie de consiliul de administrație

(Din **Die Weltwoche**)

Anul 2000 și după

Sub ochii noștri dezvoltarea impetuoasă a științei și tehnicii lărgește sfera cunoștințelor curente ale oamenilor, generează mijloace și metode de producție noi, transformă însăși condiția și deprinderile de viață ale locuitorilor pămîntului. Și cum ritmul în care toate acestea se desfășoară, se accelerează mereu, întrebarea „cum va fi viitorul?" este la ordinea zilei. Echipe de cercetători încearcă să răspundă pe baze științifice. Tabelul alăturat, reprodus după revista „Le Nouvel Observateur", a fost întocmit pe baza unei anchete efectuate de compania specializată „Rand", în cooperare cu 20 de experți de diferite specialități.

Cîteva indicații pentru a înlesni descifrarea lui : lungimea fiecărei bare este determinată de „foarfeca" dintre evaluările experților ; vîrful barei indică data în jurul căreia majoritatea situează realizarea descoperirii sau invenției respective. De exemplu : la punctul 1 — desalinizarea ieftină a apei de mare — cei mai mulți consideră că va fi fapt împlinit în 1970 ; o parte din cei consultați apreciază însă că termenul va fi mai scurt, o altă parte că va dura pînă în 1980. La ultimul punct — folosirea telepatiei în comunicații — opinia dominantă este că nu se va realiza niciodată, dar există și păreri care situează soluționarea practică a acestei probleme după primele două decenii ale mileniului următor. Cele 31 de puncte care figurează în tabel reprezintă un bogat evantai al problemelor pe care, în toate domeniile, omul și le pune astăzi pentru a cunoaște fizionomia vieții cotidiene de mîine.

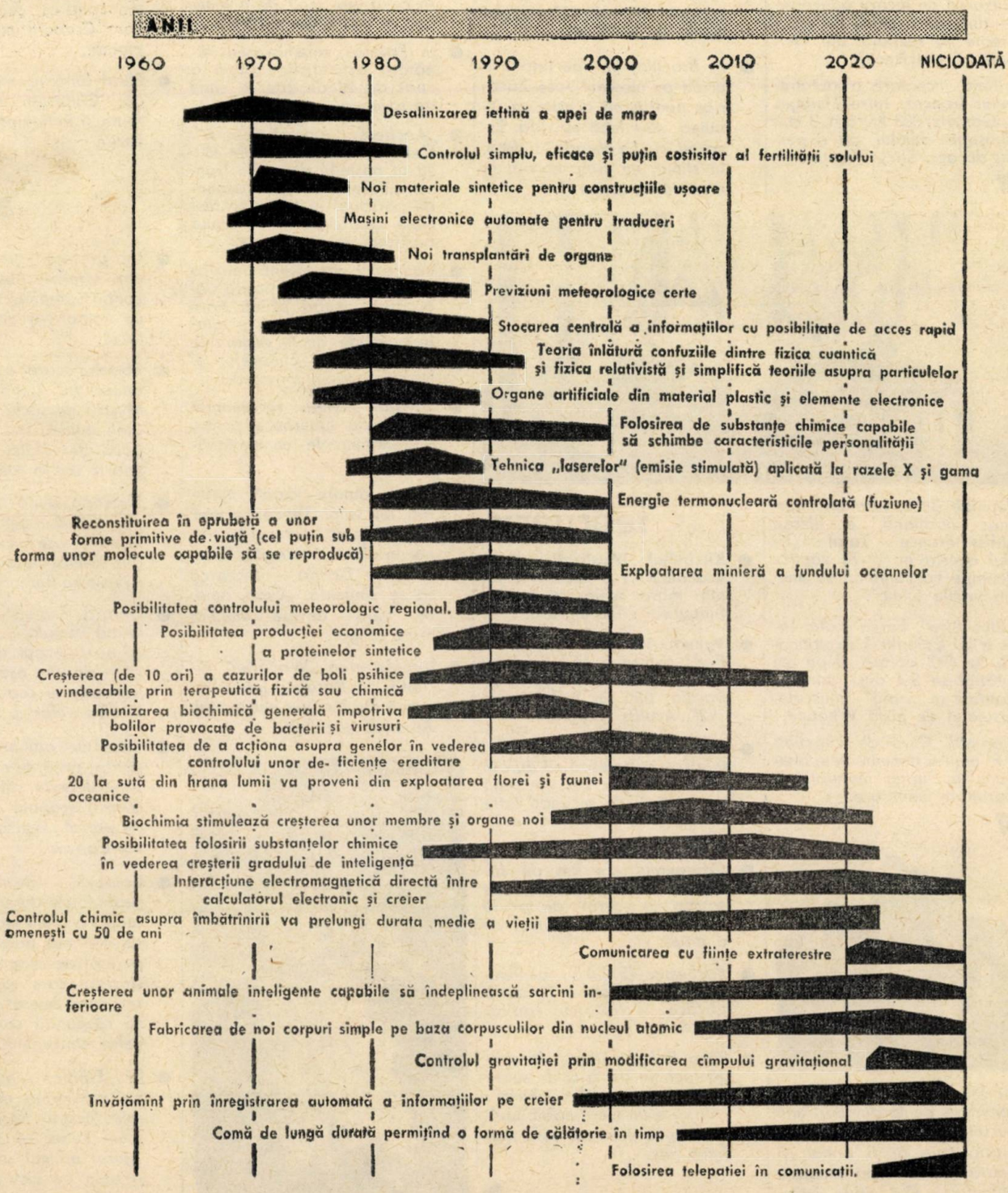

DIN CRONICA SECUNDARĂ a anului 1967

Jurnal de actualităţi

montat de Radu Cosaşu

ianuarie

- La Washington se înregistrează o scădere sensibilă în vînzarea de jucării belicoase — din cauza stării de spirit create de războiul din Vietnam, se precizează.
- Ultima încercare a autotrenului francez, între Limoges şi Gometz, 303 km/oră, 3 mm deasupra solului, pe o pernă de aer. Sfîrşitul roţii ?

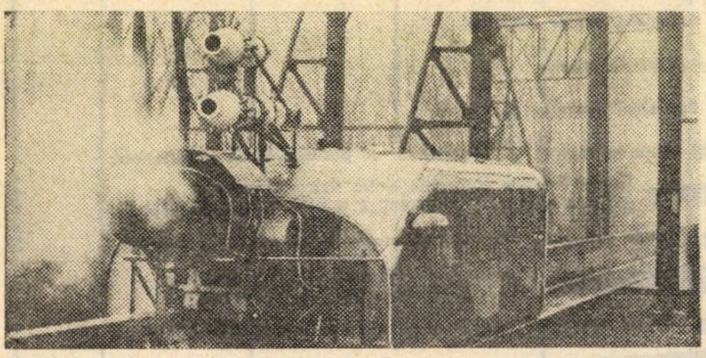

- Jeanine Beck, fata unui fermier normand, e aleasă „Miss France". Tatăl : „Titlul acesta nu o va zăpăci. Jeanine va continua să mulgă vacile zilnic".
- „Blue Bird", barca motorizată a lui Campbell, explodează la 490 km/oră, după ce străbătuse 3/4 din parcurs. Rămîne în „viaţă" mascota, ursuleţul de pîslă Whoppit.
- Florenţa. Cură de vitamine P.P. pentru documentele avariate în urma inundaţiilor. Rezultate uimitoare.

- Sir Stanley Unwin, editor, îl convinge pe lordul Bertrand Russell să publice autobiografia care ar fi urmat să apară numai după moartea filozofului. Cei cîţiva intimi care au citit manuscrisul pun scrierea lîngă „Confesiunile" lui Rousseau.
- Segovia : „Ştiţi că doar în Japonia sînt 600 000 de chitarişti declaraţi ?"
- În Brazilia, un spectator îl ucide pe clownul Jose Zacarias pentru că acesta nu izbutea să-l facă să rîdă. Escarpit în „Le Monde" : „Iată, în sfîrşit, un critic care-şi ia meseria în serios !".

februarie

- Kitzbuhel (Austria) : Jean-Claude Killy e consacrat cel mai mare schior al tuturor timpurilor : 130 km/oră.
- Yehudi Menuhin soseşte la Paris pentru a sărbători cei 40 de ani de la prima sa apariţie, aici, la 6 februarie 1927. Acelaşi program.
- Astronomul sovietic V. Kotelnikov calculează că durata zilelor terestre s-a prelungit cu 6 sutimi de secundă între martie 1963 şi sfîrşitul anului 1965.
- Carnavalul din Rio de Janeiro. Defilarea şcolilor de samba a durat de la 10 noaptea pînă la prînzul de a doua zi.
- Rochester (S.U.A.) : penicilina se dovedeşte a fi foarte eficace în tratarea cariilor dentare.
- Paco Rabane (Paris) lansează rochiile de zi şi de seară confecţionate din hîrtie : „Hîrtia e un lucru nobil. Guttenberg a priceput asta înaintea mea".

martie

- Judecătorul Garrisson, la New Orleans ; „Adevărul ? În ceva mai mult de o lună, dar în mai puţin de un an".
- În Polonia, ameliorarea sănătăţii astmaticilor după o cură de 24 de zile în mine de sare.
- „Anchetă revoluţionară". Creierul electronic IBM-360-20 al postului de radio francez „Europa 1" „vă răspunde personal în toate problemele amoroase şi vă caută bărbatul la care visaţi".
- Vaticanul condamnă muzica yéyé în slujba religioasă dar acceptă pentru prima oară folosirea în biserică a altor instrumente decît orga. Nimic împotriva chitarelor electrice.
- Savanţii sovietici recomandă starea de hibernare pentru antrenamentele cosmonauţilor.
- „Ciao, amore, ciao", melodia lui Luigi Tenco, „cade" la San Remo. Autorul îşi trage un glonte în tîmplă. Interpreta — Dalida — încearcă să se sinucidă. „Ciao, amore, ciao" devine imediat mare şlagăr.
- Înregistrarea „Walkiriei" dirijată de Karajan într-o biserică din Berlinul occidental. Acustică perfectă.

- Societatea engleză Valliant-Cronshaw invită pentru Paşti amatorii de mistere la un „fantom-party" în castelul din Salisbury Holl. Plecarea din Londra, seara. Ghid : Tom Corbett, mediu cu diplomă.
- Părul lung nu mai e la modă. Cîntăreţii francezi Antoine şi Pollnareff aleargă la frizer.

aprilie

- Un profesor suedez : „Mîncaţi vanilie, beţi cacao ; conţin catehină, foarte eficace împotriva cariilor dentare".
- Robotul care suferă, Simulateur nr. 1, 98 kg, 1,86 m. Muşchi de sticlă, schelet de oţel. Inimă cu tic-tac. Capabil de infarct şi vomitări. Foarte util în spitale.
- Simenon, după 150 de romane : „Încă n-am scris cartea la care visez. Există un singur scriitor în locul căruia aş fi vrut să fiu : Faulkner".
- Gerard Verhelst, avocat din Gand (Belgia) : „E imposibil să nu fii şocat de asemănările dintre asasinarea lui Kennedy şi cea a lui Henri IV (Ravaillac şi Oswald)".
- Case de odihnă în Anglia pentru păsările mării (cormorani, lebede sălbatice, pescăruşi) scăpate din valurile de petrol revărsate din „Torrey-Canyon".
- Colocviu internaţional în problemele durerii. Două noutăţi : o nouă morfină, de 40 de ori mai puternică, fără pericol de drogare. Un anesteziant care suprimă durerea celui operat şi îi permite să răspundă conştient ordinelor chirurgului.
- În „Editura gîndirii moderne" : „Cartea albă a umorului negru". O mostră : Samuel Butler — „omul e singurul animal care poate fi prieten cu victimele pe care-şi propune să le mănînce".

● *28 aprilie. Montreal, focuri de artificii, lovituri de tun, rachete, jeturi de apă — inaugurarea Expoziției universale „Pămînt al oamenilor".*

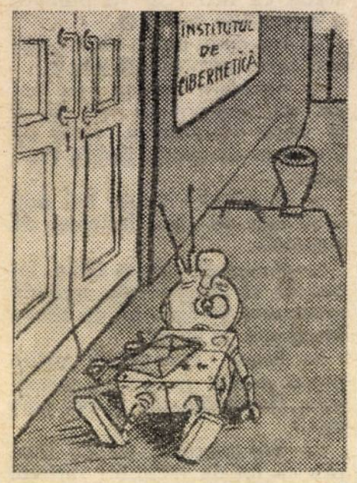

Copil abandonat
(din **Krokodil**)

mai

● *Viena : 100 de ani de cînd Johann Strauss a compus „Dunărea albastră". Disc gratuit al valsului pentru turiști.*

● *Spania : Arenă demontabilă în 2 zile. 3 500 de locuri. Pentru turneele toreadorilor celebri.*

● *Japonia : Seismografe cuplate la motoarele electrice ale viitorului rapid Tokio-Osaka. În caz de cutremur, seismograful taie imediat curentul.*

● *Noua „nebunie" californiană : cursele de struți pe struțodrom. Fără frîu, fără șa. Recordul : 65 km/oră.*

● *Ghidul alpin Serge Santi cade în masivul Mont Blanc, în timpul unei coborîri cu schiurile. Altitudine : 3 600 de metri. Agonie de 7 ore.*

● *În Uniunea Sovietică, propuneri pentru un program de detectare a civilizațiilor extraterestre.*

● *În Basilica Sfîntul Petru, Papa primește 3 500 de invitați din lumea artei și spectacolului. Vedetele evenimentului : Sophia Loren și Claudia Cardinale. „În fața d-voastră resimt o instructivă timiditate omenească", declară Paul VI.*

● *29 mai — timbru comemorativ J. F. Kennedy. Ar ti împlinit 50 de ani.*

● *29 mai — primirea triumfală la Plymouth a lui Sir Francis Chichester. După 50 000 km pe mare îl așteaptă 500 000 de oameni. Plymouth-Sydney : 107 zile. Sydney-Plymouth : 119 zile. „E cel mai mare marinar englez de la Nelson încoace".*

iunie

● *Canada. Un studiu tulburător al dr. Elisabeth Simpson : 36 la sută din cei 185 000 pui de focă uciși anual în golful Saint-Laurent sînt jupuiți de vii, în ciuda legislației.*

● *Pentru prima oară, Oistrah cîntă împreună cu Richter, la un festival în Touraine.*

● *Aparat japonez pentru corijarea daltonismului.*

● *Dialog Beleaev-Collins pe aeroportul din Paris.*
Beleaev : E adevărat că în timpul zborului spațial ți-ai pierdut aparatul de filmat ?
Collins : Fii drăguț, dacă-l mai vezi, ia-l cu tine și dă-mi filmele. N.A.S.A. m-a săpunit urît de tot.

● *Jacques Brel ar vrea să monteze un „Don Quijotte" cîntat.*

● *Moare boxerul englez Bombardier Wells, omul care lovea gongul în genericul filmelor produse de Casa Rank.*

● *Se anunță, pentru iarna '67, o ofensivă a maxijupe-lor.*

iulie

● *Operația „Venus". Oameni-broaște, tehnicieni, operatori tele, se îmbarcă la Pireu pentru insula Milo. Obiectiv : descoperirea brațelor celebrei statui.*

● *Cambridge : se încheie al 2-lea Congres al femeilor-oameni de știință. Problema nr. 1 : foamea în lume.*

● *Artistul-croitor Courrèges : „O rochie se face cu veselie, cu bucurie, cu soare, cu viață" (în volumul „Moda, fenomen uman").*

● *Moartea ciclistului englez Tom Simpson în turul Franței — omul care a forțat severul „Times" să consacre cîteva rînduri ciclismului.*

▼

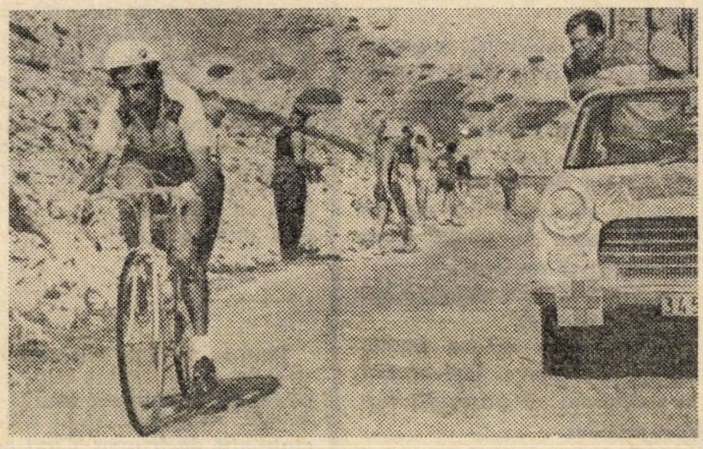

● *Chimistul finlandez Virtanen (premiul Nobel) a crescut o vacă hrănind-o cu lemn în loc de iarbă. Producția de lapte — normală.*

● *O fabrică sovietică îi trimite în dar lui Chaplin un covor avînd ca motiv melonul și bastonul lui.*

● *Belgia : al 500 000-lea mesaj împotriva infectării apelor e pus într-o sticlă și aruncat în mare de către prințesa Paola.*

● *Doi oceanografi americani descoperă pe insula Tira din Marea Egee vestigiile unei civilizații surprinzător de avansate. S-ar putea să fie Atlantida evocată de Platon ?*

● *Robotul sovietic „Emik" — 55 de emoții diverse, de la veselie la furie.*

● *Richard Speek, 24 de ani, „marinarul din Chicago" care a ucis în mai puțin de o oră 8 femei : „Ce s-a întîmplat ? Nu știu mai mult decît dv. Dar dacă toată lumea zice că eu am făcut asta, așa o fi".*

august

● *Festivaluri muzicale (Salzburg, Bayreuth, Edinburgh etc.) și flux de concedii în toată lumea. Vremea vacanțelor. Plajele planetei sînt suprapopulate. Reflux și al istoriei secundare.*

septembrie

● *„Izvestia" — după consultarea unor savanți și a ordinatoarelor Academiei de Științe — consacră o pagină secolului 21. 350 de milioane locuitori în U.R.S.S. Ploaie la voința savanților. Rochiile — mini. Mașini conduse prin unde radio la 400 km/oră. Laboratoare în adîncul oceanelor, în formă de balene. Atleții vor parcurge 100 m în 9,7 secunde și vor sări în înălțime 2,40 m.*

● *În Suedia se trece la circulația auto pe dreapta. Nici un mort, nici un cataclism.*

● *Marele Larousse '67 — în trei volume. 8 rînduri lui Eugen Ionescu, 14 lui Sagan, 16 lui Boulez ; figurează ciclistul Coppi (Anquetil — nu !) ; cineaștii Bunuel, Bresson, Fellini.*

● *Farmaciștii din Portland lansează țigările numite Cancer. Alte propuneri de titluri : Emfizem, Sufocantele și Plămînii.*

● *Turcia : 42 de morți și 600 de răniți pentru un gol contestat în meciul Kayseri-Siraz, respectiv a 11-a și a 14-a clasată în divizia a doua a campionatului.*

● *Fiica d-lui Dean Rusk se căsătorește cu studentul de culoare Gibson Smith : „E foarte simplu, îl iubesc !"*

● *Surveyor V : Solul lunar pe care s-a așezat sonda e format din bazalt.*

▼

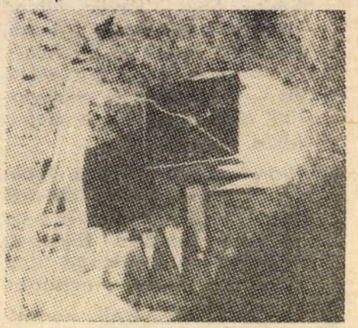

octombrie

● *Profesorul White, primul chirurg care a reușit să izoleze un creier (de maimuță) de restul corpului, fără să „ucidă" organul : „Pentru a conserva un creier viu, nu e nevoie decît de sînge, pur și simplu de sînge, sînge normal, al unui alt individ perfect sănătos. Dar ai dreptul să te servești de o ființă perfect sănătoasă pentru a menține în viață un creier, fie el și cel al lui Einstein ? Nu știu".*

● *Salvador Dali anunță că desenează primul său joc de cărți. Argument : Și Michelangelo a făcut odată așa ceva.*

● *Opt oameni veghează la bijuteriile cu care Elisabeth Taylor apare la opera din Paris pentru a asista la premiera „Scorpiei îmblînzite", ultimul ei film.*

● *Deși a auzit o voce care-i spune noaptea : „Renunță la coride", El Cordobez semnează 80 de contracte pentru 1968.*

● *Stația sovietică Venus-4 realizează prima legătură interplanetară.*

● *„Antimemoriile" lui Malraux — 60 000 de exemplare vîndute în 6 zile. Mașina electronică a editurii „Hachette", mașină care reglează automat comenzile, se defectează.*

● *Un dicționar al „Insultelor între oamenii de afaceri". Editor : Paul Sulitzer, 21 de ani, cel care a lansat moda colecționării portcheilor.*

● *Moare prințul Iusupov, asasinul celebrului Rasputin.*

● *Belgianul Ferdinand Bracke e primul ciclist care străbate într-o oră mai mult de 48 kilometri pe un velodrom. Bracke e astmatic.*

noiembrie

● *„Le Nouvel Observateur" din 1 noiembrie dă noi amănunte despre ordinatorul marital I.B.M. 360—20 (vezi martie), folosit de I.O.N. (Institutul de Orientare Nup-*
→

ţială). Dintr-o grupă de 1 000 cupluri căsătorite în ultimii 10 ani cu ajutorul lui, nu s-au înregistrat decît 5 divorţuri. Fişa unui cuplu „înfiripat" recent : El — arhitect, plăcîndu-i Boulez, Sartre, Alain, bărcile, vrînd să fie Picasso sau Le Corbusier. Ea — medic, iubind nataţia, yachtingul, Vivaldi, Anouilh, Lorca şi Brâncuşi. El — pesimist şi introvertit, ea — optimistă şi extravertită. Mariaj posibil — a spus I.B.M.

- *Hidrologii sovietici au reperat o imensă pînză de apă sub Siberia răsăriteană, ceea ce face posibilă folosirea apei pentru încălzirea oraşelor din nordul îndepărtat.*
- *Pentru bicentenarul naşterii lui Napoleon : editarea „Operelor literare şi scrierilor militare 1786—1818" ; un roman, „Clisson şi Eugénie" ; notele de lectură literară. „Un tînăr dotat cu un remarcabil spirit critic", declară îngrijitorul ediţiei, referindu-se la Napoleon.*
- *Nepotul lui Churchill, Winston, 27 de ani, pierde alegerile într-o circumscripţie de lîngă Manchester, la o diferenţă de 577 voturi. „Acum 70 de ani şi bunicul a fost învins..."*
- *Clem Thomas, antrenorul rugbiştilor galezi, către jucătorii săi, înaintea meciului cu „All Blacks" din Noua Zeelandă : „Pregătiţi-vă să luptaţi cum n-aţi mai luptat. Obişnuiţi-vă cu o anume idee despre moarte..."*
- *În Statele Unite, după turneul lui Bécaud — 60 de interpretări diferite ale melodiei „Et maintenant ?"*
- *Valentina Tereşkova e înălţată la gradul de locotenent-colonel.*

decembrie

- *Stomac şi plămîni artificiali. Viaţă sintetică. Climă controlată. Imunitate la toate maladiile infecţioase. Maşini pentru ameliorarea inteligenţei. Dispare şcoala, învăţămîntul se face în clinici, prin inocularea cunoştinţelor în creier. Oricine îşi poate prelungi viaţa cu 50 de ani. În magazinele de jucării cu sistem electronic, cumpărăturile se fac fără vorbe, prin curent telepatic. Se greftează inima unei fete moarte pe inima unui bolnav viu ; omul a trăit două săptămîni cu inima altuia. Jack Dempsey, campionul lumii la box între 1919—1926, îl pune de 4 ori k.o. pe Joe Louis, campion al lumii între 1937—1949. Meci prin calculatorul electronic N.C.R.-315. Am reprodus cîteva ştiri din presa anului 1967 şi cîteva ipoteze emise de creierul „Delphi" pentru anii 1980, 1990, 2000, 2010, 2020, 2024. Problemă de Anul Nou : vi se pare vreuna fantezistă ?*

Alabama în campanie prezidenţială

Art BUCHWALD

Întreaga administraţie a statului Alabama se află în deplasare în afara statului şi activează pentru a obţine desemnarea fostului guvernator George Wallace drept candidat prezidenţial. Cine se îngrijeşte între timp de treburile statului ? Nu se prea ştie. Probabil că locuitorii Alabamei se pot guverna şi singuri. Există însă oricînd posibilitatea să apară o situaţie excepţională şi să fie nevoie să se apeleze la o persoană cu autoritate. Să presupunem de exemplu că se produce o răscoală în Bull Whip County (districtul Biciul Taurului) şi că şeriful Axhandle (Coadă de Topor) telefonează în capitala statului pentru a cere ajutor.

— Aş dori să vorbesc cu doamna guvernator.

— Nu-i aici. A plecat la San Diego să-l ajute pe soţul ei George.

— Dar el ce face ?

— E la Sacramento şi încearcă să obţină semnarea unei petiţii.

— Mă rog, atunci vreau să vorbesc cu adjunctul doamnei guvernator.

— Nici el nu-i aici. A plecat în Alaska, la o întrunire a eschimoşilor albi pentru Wallace.

— Afurisită treabă. La mine s-au produs nişte tulburări şi am nevoie de trupe.

— Nu au mai rămas nici un fel de trupe. Au plecat toate să-l păzească pe George.

— Voi fi obligat atunci să iau garda naţională.

— Nici asta nu se poate. Garda naţională a fost trimisă în California să păzească trupele statului.

— Trebuie să vorbesc totuşi cu cineva. Pot lua legătura cu comisarul pentru siguranţa publică ?

— A plecat şi el la New Mexico pentru a-i deschide drum lui Wallace. Mă îndoiesc că ai putea intra în legătură cu el.

— În cazul ăsta doresc să vorbesc cu preşedintele Camerei.

— După cum se vede, nu prea ştii cum stau lucrurile pe aici. Preşedintele Camerei s-a mutat pînă după alegeri în Oklahoma.

— Ascultă-mă, omule, la noi e stare de urgenţă, am nevoie cît mai grabnic de cîţiva cîini poliţişti.

— Toţi cîinii poliţişti au fost trimişi în Wisconsin. George crede că acolo se va produce o încăierare serioasă.

— Nu mi-ai putea obţine măcar cîţiva păzitori de vite ?

— Senatorii statului i-au luat pe toţi păzitorii de vite cu ei, în New Hampshire, unde au plecat în campanie pentru Wallace.

— E ridicol ! Poate îmi poţi face rost de nişte furtunuri de incendiu.

— Pompierii sînt la Ohio. Încearcă să stingă nişte incendii provocate de George cu cîteva săptămîni în urmă.

— Totuşi, trebuie să existe acolo măcar un om cu autoritate. Dumneata, de pildă, cine eşti ?

— Sînt portarul, şefule. Despre ce fel de tulburări spuneai că e vorba ?

(Din **International Herald Tribune**)

Vreţi să străluciţi în societate?

„Cum să străluceşti în societate" („Comment briller en société"), de Paul Giannoli şi Pascal Thomas, o carte recent apărută la Paris, conţine o înşiruire pe 205 pagini a cuvintelor considerate „paşapoarte pentru a fi admis într-o conversaţie modernă". „Acest ghid de conversaţie — avertizează autorii — nu este un ghid al snobismului sau un dicţionar de gaguri. El conţine majoritatea cuvintelor şi a numelor care deschid porţile către conversaţia modernă". Cîteva exemple de cuvinte pe care cel ce vrea să cucerească societatea trebuie să le strecoare neapărat : informatica, structuralism, supraîncălzire (în economie). „A refuza aceste cuvinte, spun Giannoli şi Thomas, înseamnă să refuzi progresul tehnic şi social, să închizi uşa evoluţiei culturale, să fii surd la sunetele noi".

„Nu mai este printre noi..."

Dacă Sherlock Holmes ar fi fost un om în carne şi oase, nu un produs al imaginaţiei lui Conan Doyle, ar fi avut acum venerabila vîrstă de 113 ani. Scrisorile pe care i le trimit admiratorii la vechea adresă — str. Baker nr. 221 B, Londra — au început să se rărească : abia dacă mai vine cîte una pe săptămînă. Cum pe strada Baker nu există un imobil care să poarte numărul 221 B, scrisorile sînt predate la nr. 221, unde îşi are sediul întreprinderea de construcţii „Abbey National Building Society". În ultima vreme, respectiva societate trimite tuturor corespondenţilor lui Sherlock Holmes un răspuns tip, începînd cu cuvintele : „Avem penibila îndatorire de a vă aduce la cunoştinţă trista veste că dl Holmes nu mai este printre noi..."

Colindători moderni

Dennis Sarjant din oraşul Shrewsbury (Marea Britanie) şi soţia sa au închis televizorul pentru a asculta, fermecaţi, pe cei doi colindători care cîntau la uşa lor străvechiul „Silent Night". Niciodată, şi-au spus, n-am auzit pe cineva care să cînte atît de frumos. Cînd au ieşit pentru a le oferi colindătorilor tradiţionalul dar, au descoperit că nu cei doi băieţi cîntaseră, ci magnetofonul cu tranzistori pe care îl aveau cu ei.

Motivul interdicţiei

Un grup de tineri adversari ai războiului din Vietnam se pregătea pentru o demonstraţie originală şi pitorească : deghizaţi ca Moş Gerilă şi purtînd măşti, urmau să staţioneze în faţa staţiei de metro Grand Central Terminal din New York, unde să dea drumul la un mare număr de porumbei şi să împartă păpuşi copiilor. Demonstraţia a fost interzisă de poliţie. Motivul : este ilegal să umbli prin New York deghizat sau mascat...

H. MONTGOMERY HYDE

camera 3603

(3)

MISTERIOSUL CANARIS

Serviciul de spionaj german, cunoscut sub numele de Abwehr, era condus de un ofiţer naval în retragere, amiralul Wilhelm Canaris. În jurul lui Canaris a existat întotdeauna o anumită atmosferă de mister şi s-a sugerat că de fapt el ar fi lucrat pentru englezi încă de la începutul războiului. Realitatea este că el era un monarhist din convingere şi, în consecinţă, se opunea lui Hitler şi naziştilor de frunte, şi în special şefului Gestapoului, Himmler, care ulterior a obţinut arestarea şi executarea lui Canaris, după ce a fost torturat într-un lagăr de concentrare. În orice caz, el a condus Abwehr-ul cu îndemînare şi hotărîre, în ciuda amestecului persistent al naziştilor din posturile înalte.

Organizaţia Abwehr era împărţită în trei secţii care se ocupau cu spionajul, sabotajul şi contraspionajul. Şeful secţiei II (sabotaj) era un austriac, colonelul Erwin Lahousen, care condusese în trecut spionajul austriac şi lucrase cu Canaris împotriva cehilor. Din documentele Abwehr-ului, care au fost capturate, se ştie acum că, la începutul războiului, Canaris şi Lahousen au întocmit planuri de sabotaje care prevedeau, între altele, introducerea frauduloasă de explozivi pe vasele britanice ancorate în porturi americane. Se pare însă că Hitler s-a opus aplicării acestor planuri şi a altora similare, fiind de părere că avantajul material obţinut ar fi fost depăşit de dezavantajul politic, ţinîndu-se seama de neutralitatea Statelor Unite. În aprilie 1940, el i-a ordonat lui Canaris să lase America în pace ; în luna următoare, ordinul a fost repetat şi în acelaşi timp s-au dat instrucţiuni pentru rechemarea singurului agent experimentat şi demn de încredere în materie de sabotaje de care dispunea în acea vreme Abwehr-ul în Statele Unite.

Germanii aveau într-adevăr un agent cu o reputaţie îndoielnică. Se numea Rekowski şi acţiona din Mexic, la adăpostul unei firme comerciale. După votarea legii de împrumut-închiriere a pretins că a aruncat în aer mai multe vase „datoriă legăturilor înalte de care dispunea" şi că a incendiat un depozit de cauciuc la Ohio. La sfîrşitul lunii aprilie 1941, el a fost expulzat din Mexic. Activităţile sale relativ reduse alarmaseră într-o asemenea măsură ministerul de externe german — care era de părere că noi acte de sabotaj ar putea provoca intrarea Statelor Unite în război — încît Canaris a fost somat din nou să se astîmpere, de data aceasta de către Ribbentrop.

Singura încercare de sabotaj activ săvîrşită de germani după intrarea Americii în război a fost un fiasco total. La începutul anului 1942, Canaris a primit instrucţiuni de la Hitler să saboteze producţia americană de aluminiu. Deoarece în acea perioadă nu exista în America o organizaţie de sabotaj, agenţii au trebuit să fie recrutaţi în Germania. Se pare că nici Canaris, nici Lahousen nu aveau prea mare încredere în această operaţie. Totuşi, ordinele führerului trebuiau executate şi, în consecinţă, la 28 mai 1942, opt agenţi au fost debarcaţi de un submarin, în grupe de cîte patru, în două puncte diferite, pe coasta răsăriteană a Americii. Doi dintre sabotorii în perspectivă i-au trădat de îndată pe camarazii lor F.B.I.-ului, salvîndu-şi astfel propria piele, în timp ce ceilalţi au fost prinşi în scurtă vreme şi după aceea trimişi pe scaunul electric. „A fost eşecul cel mai mare înregistrat de secţia condusă de mine", şi-a reamintit oftînd generalul Lahousen, după terminarea războiului.

UN AGENT HITLERIST ÎN LUMEA BUSINESS-ULUI

După cum se va vedea mai departe, germanii au înregistrat unele succese în domeniul spionajului şi, într-o măsură mai mare, în alte activităţi subversive, în special în propaganda lor menită să lipsească Anglia de proiectatul ajutor american şi să menţină Statele Unite în afara războiului. Unele din aceste activităţi au fost organizate sub paravanul ambasadei germane de la Washington, de către agenţi superiori, special acreditaţi, ca exemplu dr. Gerhard Alois Westrick, care a sosit la New York venind din Japonia, în primăvara anului 1940, cam în acelaşi timp cu Stephenson. Westrick avea rangul diplomatic de consilier comercial al ambasadei şi era înregistrat în această calitate la Departamentul de Stat. El locuia într-o casă foarte luxoasă, închiriată la Long Island (New York), unde primea importanţi oameni de afaceri americani, în special din industria petrolieră. Stephenson, care a început să-i cerceteze activităţile în iunie 1940, a descoperit că Westrick era vizitat şi de un număr de tineri americani relativ obscuri, de origine germană, care erau folosiţi în uzinele de armament. Westrick poseda interese într-o serie de concerne comerciale, inclusiv „International Telephone and Telegraph", iar într-unele din acestea îl avea drept asociat pe Heinrich Albert, care fusese, în cursul primului război mondial, un propagandist german activ în America.

Una din principalele legături ale lui Westrick era preşedintele unei societăţi petroliere, bănuit că aproviziona „axa" cu petrol, trecînd prin blocada engleză. E semnificativ faptul că Westrick declara că el însuşi se numără printre salariaţii acestei societăţi şi, cînd a cerut un permis de conducere, a indicat drept adresă comercială biroul acestei societăţi. La un banchet dat în onoarea lui Westrick pentru sărbătorirea prăbuşirii Franţei, preşedintele societăţii a fost şi el prezent. Era evident că Westrick urmărea să-i convingă pe marii oameni de afaceri americani că războiul a şi fost cîştigat de Germania şi să obţină sprijinul lor pentru campania izolaţionistă. Aceşti industriaşi urmau să fie răsplătiţi cu acordarea unor privilegii comerciale în Europa dominată de „axă".

Aceste fapte au fost comunicate de Stephenson, printr-un intermediar, ziarului „New York Herald Tribune", unde au constituit un material de primă importanţă, fiind folosite într-o serie de articole speciale. La rîndul lor, aceste articole au dus la publicarea în întreaga ţară a numeroase editoriale despre pericolele unei coloane a V-a secrete.

Repercusiunile acestor dezvăluiri s-au dovedit a fi prompte. Westrick a fost asaltat de scrisori şi telefoane injurioase. O mulţime ostilă s-a adunat în jurul casei sale şi, cu toate că a reuşit să o liniştească punînd patefonul să cînte „Dumnezeu să binecuvînteze America" şi „Drapelul Înstelat", a fost necesar ca F.B.I.-ul să-i asigure o pază permanentă. În cele din urmă, proprietarul său i-a cerut să se mute. Permisul de conducere i-a fost anulat, deoarece în formularul de cerere scrisese că nu are nici o infirmitate, în timp ce „New York Herald Tribune" subliniase că-i lipsea un picior. În cele din urmă, Departamentul de Stat, la recomandarea F.B.I.-ului, îndemnat de Stephenson, a cerut guvernului german să-l recheme pe Westrick, învinuit de activităţi neprietenoase la adresa Statelor Unite ; în consecinţă, la sfîrşitul lunii august 1940, el se afla în drum spre Germania pe un vas japonez.

Ziarul „New York Herald Tribune" a fost felicitat călduros pentru meritul de a fi provocat plecarea unui periculos emisar al lui Adolf Hitler. S-a propus chiar ca pentru contribuţia sa, ziarul să primească premiul Pulitzer. Între timp, acţiunile societăţii petroliere au scăzut în mod masiv şi preşedintele acesteia, temîndu-se pentru propriul său viitor, a asigurat presa că atitudinea sa era cu totul probritanică. El a fost totuşi obligat să demisioneze din postul pe care-l ocupa, după o furtunoasă întrunire a acţionarilor ; şi, cu toate că a continuat să rămînă activ în domeniul petrolului, nu a mai prezentat ulterior nici o problemă pentru spionajul britanic.

COLOANA A V-A ŞI „AMERICA FIRST"

Încă de la 16 mai 1940, în momentul prăbuşirii Franţei, preşedintele Roosevelt avertizase Congresul despre existenţa Coloanei a V-a, arătînd că „persoane presupuse a fi cetăţeni paşnici erau de fapt o parte a trupelor inamice de ocupaţie" ; zece zile mai tîrziu el a reluat acest avertisment cu prilejul unei „discuţii la gura sobei", transmisă prin radio, în care le-a explicat ascultătorilor săi americani că securitatea ţării nu era ameninţată numai de arme. „Cunoaştem noi metode de atac — a spus el — Calul Troian, Coloana a V-a, care trădează o naţiune nepregătită să facă faţă trădării. În această nouă tra- →

gedie, actorii sînt spionii, sabotorii și trădătorii".

Avertismentele președintelui au fost în mare parte nesocotite, și în întreaga țară au apărut „societăți patriotice" destinate în mod ostentativ să servească interesele „americanismului". Cel mai important a devenit bogatul și puternicul Comitet „America First". Zeci de asemenea organizații izolaționiste, legate una de alta, țineau întruniri de masă, publicau broșuri și răspîndeau manifeste, pregăteau oratori publici și organizau întruniri cu caracter „educativ" sub auspiciile cluburilor existente. La Detroit, lordul Halifax a fost bombardat cu ouă și pătlăgele roșii aruncate cu o precizie uluitoare de femei izolaționiste. („În Anglia nu posedăm asemenea surplusuri", a declarat ambasadorul cu dispreț, făcînd o grimasă specific englezească). „Anglia este dușmana libertății mărilor", a susținut un senator izolaționist în fața unui auditoriu de 3 000 de persoane întrunite la Brooklyn, în timp ce un membru al Congresului, cu păreri similare, declara în fața unui auditoriu la fel de important că „actualul război fusese impus celui de-al treilea Reich de către Anglia și Franța". Numai cu cîteva luni înainte de Pearl Harbor, colonelul Lindbergh, unul dintre membrii cei mai proeminenți ai organizației „America First" (care avea un milion de aderenți), a declarat în mod public că „în America există doar trei categorii de oameni care doresc ca America să intre în război și anume englezii, evreii și Administrația Roosevelt".

Stephenson s-a hotărît să se concentreze asupra organizației „America First" și, în acest scop, și-a asigurat sprijinul societăților antinaziste, ca de exemplu Comitetul de luptă pentru libertate și Grupul Century. Aceasta din urmă, care a adus servicii excelente, mobilizînd opinia publică americană influentă în favoarea acordului de cedare a distrugătoarelor în schimbul bazelor și care s-a plasat cu entuziasm de partea intervenției, era condusă de un membru al Congresului statului Virginia, colonelul Francis P. Miller, prieten apropiat al colonelului Donovan. Între timp, Stephenson a trimis agenți care să participe la întrunirile organizației „America First", în diferite părți ale țării, și să-i urmărească pe noii membri. Unul din agenți s-a împrietenit cu o femeie care conducea biroul de lectură al lui „America First", la New York, și și-a procurat de la ea o serie de informații privind temele de propagandă, sursele de finanțare și sprijinitorii organizației, în special sprijinitorii germani ai organizației, ca de exemplu Ulrich von Gienanth, de la ambasada germană, și Gunther Hansen-Sturm. Acesta din urmă îi plătise un cec lui Hamilton Fish, membru al Congresului ; Stephenson a reușit să obțină o copie a acestui cec, pe care a transmis-o presei. Cînd Fish a ținut un discurs la o întrunire a lui „America First", la Milwaukee, Stephenson i-a convins pe unii membri ai Comitetului de luptă pentru libertate să participe la întrunire. Puțin înainte ca Fish să-și încheie cuvîntarea, unul dintre aceștia i-a înmînat un carton pe care scria „Führerul vă mulțumește pentru lealitatea dv.". În același moment, un fotograf a fotografiat scena. Imaginea respectivă, cu mesajul lui Hitler citat în titlu, a reprezentat un material excelent pentru ziare.

Numai o dată a dat greș planul de hărțuire a societății „America First". Acest lucru s-a întîmplat la Madison Square Garden, la 30 octombrie 1941, cînd urma ca Lindbergh să se adreseze unei mulțimi uriașe. Stephenson a dispus tipărirea unor dubluri ale biletelor, care au fost distribuite gratuit membrilor diferitelor societăți probritanice. Planul prevedea ca unii dintre deținătorii acestor bilete false să se prezinte devreme și să-și ocupe locurile înainte de apariția adevăraților posesori, în timp ce alții trebuiau să sosească tîrziu și să provoace gălăgie, cerînd pe un ton ridicat locurile la care erau îndreptățiți de bilete. Existau deci, după toate aparențele, șanse ca întrunirea să fie tulburată. Din nefericire însă, din motive inexplicabile, s-au prezentat foarte puține persoane cu bilete autentice, mult mai puține decît anticipaseră organizatorii. S-a observat curînd existența biletelor duble și ușierii n-au avut altceva de făcut decît să-i plaseze pe scandalagiii potențiali pe numeroasele locuri libere. Rezultatul a fost că Lindbergh și-a ținut cuvîntarea în fața unui auditoriu mult mai numeros decît ar fi avut dacă nu s-ar fi produs intervenția lui Stephenson.

Campania dirijată de Stephenson împotriva societății „America First" în cursul anului 1941 nu a dus la dezintegrarea acesteia, dar a redus în mod considerabil posibilitatea folosirii ei de către germani într-un moment foarte critic pentru Hitler și a pregătit calea pentru proasta reputație pe care avea să și-o cîștige peste puțin timp. La ultimul ei mare miting ținut duminică 7 decembrie 1941, a luat cuvîntul un important senator izolaționist. Pe neașteptate, președintele mitingului l-a întrerupt pentru a comunica faptul că japonezii au atacat flota americană la Pearl Harbor. „Este exact ceea ce ne-au pregătit englezii !" a observat senatorul, fără un moment de ezitare. Cîteva zile mai tîrziu, Statele Unite se aflau în război de partea Angliei, iar „America First" era doar o amintire urîtă.

INTRAREA ÎN SCENĂ A ALTEȚEI SALE PRINȚESA STEPHANIE SCHILLINGSFURST

În aprilie 1940, consulul general britanic la San Francisco a informat Ambasada britanică de la Washington că o cunoștință a consulului general german i-a comunicat că acesta din urmă dorea să stabilească legături, pe o bază secretă și confidențială, cu un reprezentant de răspundere al guvernului britanic. Consulul general german era pe atunci căpitanul Fritz Weidemann, care fusese superiorul lui Hitler în primul război mondial, pe vremea cînd „führerul" era caporal. Cîtăva vreme, Weidemann fusese foarte apropiat de Hitler, care îl folosise la început ca adjutant personal, iar apoi într-o serie de misiuni confidențiale, ca trimis special, inclusiv pentru o misiune la Londra în vara anului 1938. Se credea că după München el nu mai era în grațiile lui Hitler, impresie confirmată de numirea sa la San Francisco, la începutul anului 1939, deși F.B.I.-ul îl considera ca fiind un paravan pentru conducerea spionajului nazist pe coasta de vest și în America Latină. După cum arătase cunoștința lui Weidemann — un cetățean britanic nu prea demn de încredere — Weidemann se aștepta să fie rechemat în Germania și se temea să se înapoieze din cauza unui conflict cu Ribbentrop ; el făcuse unele aluzii privind posibilitatea de a i se permite să se stabilească în Anglia unde ar fi putut contribui la negocierea păcii cu o monarhie Hohenzollern, după răsturnarea lui Hitler și a regimului nazist.

Lordul Lothian, care era pe atunci ambasador, i-a cerut lui Stephenson să rezolve el problema. Înainte de a adopta vreo măsură, Stephenson s-a consultat cu F.B.I.-ul ; a aflat de la Hoover că Biroul controlase convorbirile telefonice ale lui Weidemann și ajunsese la concluzia că ambasada germană adoptase față de el „o atitudine de patronare". Așadar, ceea ce se spunea despre Weidemann putea să aibă o oarecare bază. Stephenson și Hoover au căzut de acord ca partea britanică să fie cea care va lua legătura cu Weidemann. Stephenson a solicitat colaborarea lui Sir William Wiseman.

În acest moment a intrat în scenă o femeie — o austriacă inteligentă, cu fantezie, care corespundea într-o oarecare măsură imaginii livrești a spioanei pline de strălucire. Fiică a unui avocat vienez, ea se căsătorise în 1914, la Londra, cu un nobil ungur și divorțase de el șase ani mai tîrziu, păstrîndu-și însă numele și titlul, așa că i se spunea tot Alteța Sa prințesa Stephanie Hohenlohe-Waldenberg-Schillingsfurst. Între cele două războaie circulase prin întreaga Europă, locuind uneori la Schloss Leopoldskron, peste drum de vila lui Hitler de la Berchtesgaden, alteori într-un apartament din Mayfair, unde fusese gazda lui Weidemann în timpul vizitei acestuia în Anglia, în vara anului 1938. (Ribbentrop afirmase întotdeauna că ea era amanta lui Weidemann.) Dădea recepții fastuoase dar nimeni nu știa de unde avea banii necesari, pînă cînd un proces intentat ei de magnatul presei engleze, defunctul lord Rothermere, dăduse la iveală faptul că a fost folosită de acesta ca agent pentru relațiile publice cu liderii naziști și că, cel puțin o parte din acești bani, veneau de la el. Ne îndoielnic, restul banilor proveneau din fondurile naziste. Pe biroul din apartamentul ei din Mayfair se afla o fotografie a lui Hitler cu un autograf adresat de el „scumpei mele prințese", împreună cu o scrisoare în care „führerul îi prezenta sincere felicitări pentru marea înțelegere pe care ați arătat-o întotdeauna poporului nostru în general și activității mele în special". Obligată să părăsească Anglia imediat după izbucnirea războiului — fusese caracterizat în Camera Comunelor drept „un membru notoriu al organizației de spionaj a lui Hitler" — ea a apărut puțin timp după aceea la New York, unde a anunțat că a venit „să facă tîrguieli pe Fifth Avenue". S-a observat însă că vechiul ei prieten, Fritz Weidemann, s-a grăbit să sosească și el cu avionul pe coasta de vest, pentru a o întîlni și imediat după aceea s-a aflat că ea era musafirul lui Weidemann și al soției acestuia în casa lor din San Francisco.

Întrucît Sir William Wiseman o cunoscuse pe prințesă la Londra, Stephenson a fost de părere ca mai întîi Wiseman să se întîlnească cu ea ; legătura cu Weidemann — considera Stephenson — putea fi stabilită cel mai bine prin intermediul lui, mai ales că aceasta putea să ducă și la o clarificare asupra poziției prințesei. În consecință, cu știința și aprobarea F.B.I.-ului, Wiseman a invitat-o pe prințesă să se întîlnească cu el la San Francisco. Prima întrevedere a avut loc la 26 noiembrie 1940, în camera 1026 a hotelului Mark Hopkins. Ei au început prin a discuta posibilitatea ca prințesa să plece la Berlin pentru a prezenta lui Hitler și Ribbentrop o propunere de pace, deoarece prințesa era convinsă că „l-ar putea determina pe Hitler să-și dea seama că nu face decît să se lovească cu capul de un zid de piatră și că, la momentul oportun, el ar trebui să se alinieze de partea Angliei pentru a realiza o pace trainică". Wiseman a ascultat-o cu atenție și s-a angajat să prezinte propunerea ei cercurilor autorizate britanice pentru a afla dacă misiunea ei ar putea primi binecuvîntarea neoficială a guvernului britanic.

În seara următoare li s-a alăturat Weidemann și convorbirea a fost reluată. De data aceasta, însă, ideea de a se negocia cu Hitler a fost lăsată pe planul al doilea și nu pare să fi fost reconsiderată în mod serios. În schimb, cei trei au discutat posibilitatea restaurării monarhiei în Germania, cu sprijinul armatei germane. În ziua următoare, Wiseman a revenit la New York și știrile despre „convorbirile de pace" au ajuns la Casa Albă și la Downing Street. După cum era de presupus, ele nu au dus la nici un rezultat, deși lui Wiseman i s-a cerut să reia convorbirile cu Weidemann, de data aceasta singur.

(Va urma)

poșta redacției

GRADE DIPLOMATICE

Teodor Laza, Sibiu : **Ambasadorul este reprezentantul diplomatic cu cel mai înalt rang trimis de un guvern pe lîngă alt guvern. La Congresul de la Viena din 1815 au fost recunoscute trei categorii de reprezentanți diplomatici, iar Congresul de la Aix-la-Chapelle, din 1818, a adăugat o a patra. Ele sînt : 1 — ambasadori, între care se includ și nunții papali, reprezentînd persoana șefului statului lor și avînd dreptul de acces personal la șeful statului pe lîngă care sînt acreditați ; 2 — miniștri plenipotențiari și trimiși extraordinari, între care se includ și internunții papali, care sînt de asemenea acreditați pe lîngă șeful statului dar nu reprezintă persoana șefului propriului lor stat ; 3 — miniștri-rezidenți, care sînt acreditați pe lîngă șeful statului dar au un rang inferior celor menționați mai înainte ; 4 — însărcinați cu afaceri, care sînt acreditați de un ministru de externe pe lîngă un alt ministru de externe și pot fi numiți ad-hoc (pentru un scop determinat) sau ad-interim (temporar). Ambasadorul cu cea mai veche acreditare într-o țară este decanul corpului diplomatic din acea țară și veghează la respectarea privilegiilor și imunităților diplomatice. În ultima vreme există tendința ca toate reprezentanțele diplomatice să fie transformate în ambasade. Personalul diplomatic al ambasadelor este format din atașați (culturali, militari, navali, comerciali etc.), consilieri și secretari de diverse grade.**

TERITORIILE OCUPATE

I. Rusu, Oradea : **Atunci cînd se vorbește despre necesitatea retragerii trupelor izraeliene de pe teritoriile ocupate cu prilejul recentului război din Orientul Apropiat sînt vizate atît sectorul arab al Ierusalimului cît și celelalte teritorii arabe aflate sub ocupație marcate pe harta alăturată.**

SUCCESIUNEA LUI HOLT

Daniel Condrat, Timișoara : **Actualul prim-ministru al Australiei, John McEwen (agrarian), va deține într-adevăr această funcție numai pînă la întrunirea unui congres al partidului liberal, care își va alege un nou lider în locul dispărutului Harold Holt. Noul lider va deveni automat și prim-ministru. Există patru candidați posibili la această dublă funcție și anume (în ordinea șanselor) Alen Fairhall, ministrul apărării ; William McMahon, ministru de finanțe ; Paul Hasluck, ministru de externe ; Leslie Bury, ministrul muncii. Este menționat de asemenea numele liderului majorității din Senat, John Gorton. Sînt foarte puține perspective ca actuala politică externă a Australiei, orientată spre Statele Unite, să se schimbe indiferent care dintre acești oameni politici va fi desemnat ca succesor al lui Holt.**

FAMILIA KENNEDY

Gh. Dumitru, E. Stoian, S. Guțu și I. Bărăscu, Rîmnicu-Sărat : **1) Despre membrii familiei Kennedy și preocupările lor actuale revista noastră a scris în repetate rînduri. Citiți în numărul de față relatarea convorbirii dintre trimisul nostru special și senatorul Edward Kennedy, fratele cel mai tînăr al defunctului președinte. 2) Conferința de la Taşkent, la care au participat primii miniștri și miniștrii de externe ai Indiei și Pakistanului, a avut loc între 3 și 10 ianuarie 1966. Primul ministru al Indiei, Shastri, a murit în urma unui atac de inimă la 11 ianuarie, la cîteva ore după semnarea Declarației de la Taşkent. 3) Ne vom strădui să vă satisfacem dorința „de a citi în paginile revistei despre cît mai multe aspecte din viața cotidiană în principalele orașe ale lumii, însoțite de imagini".**

ACADEMIA GONCOURT

Nicolae Cazanciuc, Ploiești : **1) Academia Goncourt poartă numele cunoscuților scriitori francezi din secolul trecut, Edmond Louis Antoine Huot de Goncourt (1822—1896) și Jules Alfred Huot de Goncourt (1830—1870), care s-au distins ca istorici, critici de artă, romancieri și ziariști. În anul 1882, deci după moartea fratelui său, Louis Goncourt a anunțat că intenționează să-și lase averea pentru înzestrarea unei academii literare. Academia urma să fie compusă din zece scriitori și să acorde anual un premiu în valoare de 5 000 de franci autorului unei opere literare remarcabile. Academia Goncourt s-a constituit în mod oficial în 1903, primul ei președinte fiind J. K. Huysmans. Valoarea bănească a premiului Goncourt este în prezent neînsemnată, dar membrii Academiei se bucură de un prestigiu deosebit iar cei ce obțin premiul Goncourt au asigurat un tiraj neobișnuit de mare pentru cărțile lor. 2) Datele solicitate de dv. despre Luvru și Notre Dame, despre insulele Gilbert și Ellice etc., ar ocupa un spațiu prea mare în cadrul „Poștei redacției". Urmăriți în continuare rubrica noastră „Reportaj pe glob". 3) După cum știți, desigur, Tribunalul militar bolivian l-a condamnat pe Régis Debray la 30 de ani închisoare. Se așteaptă judecarea recursului. 4) În privința viitorului lui Moise Chombe nu a intervenit încă nici o hotărîre nouă. 5) Vom studia propunerile dv.**

CATACOMBELE CAPUCINILOR

Cristian Gălățeanu, București : **Catacombele Capucinilor din Palermo, în care sînt aliniate în cea mai perfectă ordine, de-a lungul mai multor galerii, peste 8 000 de mumii, reprezintă cea mai stranie necropolă cunoscută pînă în prezent. În catacombele din Palermo există numai mumii întregi, prezentate într-o gigantică expoziție, care a devenit în ultima vreme o atracție turistică internațională. Pe lîngă pereții galeriilor sînt aliniate cosciugele, cu capacele ridicate, în ele fiind așezate mumiile în diferite poziții. Sînt în total 21 de galerii. Mumiile femeilor sînt împodobite cu mătăsuri. Nobilii țin în mîini pergamente cu titlurile de noblețe pe care le-au avut. Nicăieri aspectul galeriilor nu amintește de cel al cimitirelor. Începutul necropolei datează din secolul al XVI-lea, în timpul unei epidemii de ciumă. De atunci și pînă în anul 1880, cînd accesul în catacombe a fost oprit, s-au adunat în cele 21 de galerii peste 8 000 de cadavre mumificate.**

CE S-A DISCUTAT LA KAMPALA ?

Vlad Chiriac, Iași : **Întrucît conferința de la Kampala a șefilor de stat din 12 țări ale Africii de est și centrale (Uganda, Congo-Kinshasa, Congo-Brazzaville, Kenya, Etiopia, Ruanda, Sudan, Somalia, Tanzania, Zambia, Republica Africa Centrală și Burundi) a avut un caracter închis, nu se cunosc cu certitudine hotărîrile adoptate. Unii dintre participanți au făcut totuși cunoscute anumite probleme discutate. Astfel, Somalia a anunțat că renunță în favoarea Zambiei la candidatura pentru locul destinat unei țări africane, care va rămîne vacant în Consiliul de Securitate, ceea ce, considerăm observatorii, va contribui la intensificarea presiunilor exercitate de Consiliu asupra Rhodesiei de sud. În schimb, președintele Milton Obote al Ugandei, care a prezidat conferința, a refuzat să răspundă la întrebarea ziariștilor, dacă a fost sau nu discutată problema mercenarilor din Congo. Din faptul că președintele Ruandei, Kayibando, a părăsit mai devreme conferința pentru a se întîlni la Dar-es-Salaam cu președintele Mobutu, acești ziariști au tras totuși concluzia că la Kampala s-a adoptat o hotărîre în problema mercenarilor. Corespondentul agenției „Reuter" afirmă chiar că un comitet special al O.U.A. a hotărît ca cei 121 de mercenari albi aflați în Ruanda să fie trimiși înapoi în Congo pentru a fi judecați. Dacă vor fi găsiți vinovați de crime împotriva poporului congolez, acești mercenari vor fi pasibili de pedeapsa capitală. Comitetul a hotărît însă, de asemenea că, dacă dintr-un motiv sau altul — de pildă o intervenție armată externă — Ruanda nu va putea să procedeze la extrădare, mercenarii să fie trimiși în Sudan.**

ȘEFII PENTAGONULUI

Mihai Babiciu, comuna Sisești, raionul Baia Mare : **Iată lista miniștrilor apărării ai S.U.A. cu începere din 1900, solicitată de dv. (În paranteze anul numirii) : Elihu Root (1899), William H. Taft (1904), Luke E. Wright (1908), Jacob M. Dickinson (1909), Henry L. Stimson (1911), Lindley M. Garrison (1913), Newton D. Baker (1916), John W. Weeks (1921), Dwight F. Davis (1925), James W. Good (1929), Patrick J. Hurley (1929), George H. Dern (1933), Harry H. Woodring (1936), Henry L. Stimson (1940), James Forrestal (1947), Louis A. Johnson (1949), George C. Marshall (1950), Robert A. Lovett (1951), Charles E. Wilson (1953), Neil H. McElroy (1957), Thomas S. Gates jr. (1959), Robert S. McNamara (1961). Într-un viitor articol ne propunem să prezentăm mai detaliat istoricul și structura Pentagonului.**

COMOARA AMIRALULUI SHOVELL

În presa noastră s-a vorbit despre descoperirea comorii amiralului Shovell, pe fundul arhipelagului Sorlingues. Cred că nu ar fi lipsit de interes pentru cititorii „Lumii" să cunoască împrejurările istorice care au dus la scufundarea navei amiralului Shovell, precum și originea acestei așa-numite „comori". Precizez însă că, pînă la eventuala standardizare a denumirilor geografice de către O.N.U., trebuie folosită denumirea engleză de insulele Scilly, fiind vorba de un arhipelag englez, nu aceea de Sorlingues, care e o denumire franceză.

Amiralul Clowdesley Shovell a fost unul dintre principalii comandanți ai flotei anglo-olandeze în timpul războiului spaniol de succesiune (1701—1714). Se făcuse cunoscut din războaiele premergătoare împotriva francezilor, participase la bătălia Gibraltarului (1704) și în anul următor, 1705, primise comanda supremă a flotei.

În acele timpuri, operațiunile navale se purtau numai în anotimpul favorabil, „campaniile" anuale pe mare ținînd de la sfîrșitul primăverii pînă la începutul toamnei. Vasele de linie engleze și olandeze iernau obișnuit în porturile lor din Anglia și

Olanda, dar luptele din Spania le siliseră să petreacă la Lisabona o bună parte din iarna anilor 1706/1707. Pentru campania anului 1707, amiralul Shovell primise din partea ducelui Marlborough — conducătorul militar și politic al Angliei — o importantă misiune secretă : de a ataca și incendia portul Toulon, principala bază navală franceză din Mediterană.

Sprijinind armata prințului Eugeniu de Savoia, care pătrunsese în Provensa, flota lui Shovell începu la 26 iulie să bombardeze Toulonul dar, după o lună de lupte, apărarea bine organizată a francezilor îi sili pe atacatori să se retragă. Shovell mai zăbovi cîtăva vreme la coastele Spaniei pentru escortarea unor transporturi de trupe și se reaprovizionă la Gibraltar de unde, la 10 octombrie, hotărî să se înapoieze în Anglia cu cea mai mare parte a flotei. Sezonul era însă înaintat și furtunile toamnei bîntuiau pe întreaga coastă a Atlanticului.

Escadra engleză, ajunsă pe vreme rea la gura Canalului Mînecii, fu împinsă de vînt, în noaptea de 3 noiembrie 1707, spre stîncile arhipelagului Scilly (Sorlingues). Au naufragiat atunci 4 vase de linie — între care și vasul amiral — împreună cu un vas incendiator și s-au înecat vreo 1 500 de oameni. Amiralul Shovell a izbutit să ajungă pe uscat dar a fost ucis apoi de un bandit — probabil unul din pușcăriașii înrolați cu forța în echipajele flotei — care voia să-i fure inelele de preț.

Din desfășurarea campaniei, redată aproape identic de istoricii navali, nu rezultă deci că flota engleză ar fi făcut vreo captură importantă asemănătoare celei de la Vigo din 1702, unde surprinsese galioanele flotei spaniole „de argint". „Comoara" aflată la bord nu putea fi constituită așadar decît din banii necesari cheltuielilor de aprovizionare și întreținere a flotei, plății soldelor ofițerilor și, eventual, cîștigării de partizani pentru pretendentul austriac la tronul Spaniei. Aceste sume — constituite din guinee engleze de aur din epoca Restaurației — erau plătite anual comandantului flotei de către banca Angliei, pe atunci recent înființată, pe baza aprobării parlamentului. Așa cum ne relatează istoricul William Mac Aulay, la fabricarea monezilor participase însuși fizicianul Isaac Newton. Rămîne de văzut dacă descoperitorii „comorii" vor găsi destule monezi spre a-și acoperi cheltuielile, destul de mari într-o asemenea operație de recuperare submarină.

N. KOSLINSKI
București

QUEBEC ACT

Mircea Juncu, Timișoara : **1) „Quebec Act" este numele unei legi aprobate de regele Angliei la 22 iunie 1774. Această lege extindea limitele Quebec-ului în așa fel încît să includă o mare parte a regiunii dintre Ohio și Mississippi. Locuitorii francezi ai Quebecului dobîndeau libertatea de a profesa „religia Bisericii Romane". Se introducea în Quebec codul civil francez în combinație cu codul penal englez. 2) „Dl Wilson", menționat în stenograma conferinței de la Yalta ca membru al delegației Regatului Unit, nu este actualul prim-ministru Harold Wilson ci sir Archibald Duncan Wilson, diplomat de carieră, numit în 1964 ambasador al Angliei în Iugoslavia.**

CREȘTEREA POPULAȚIEI GLOBULUI

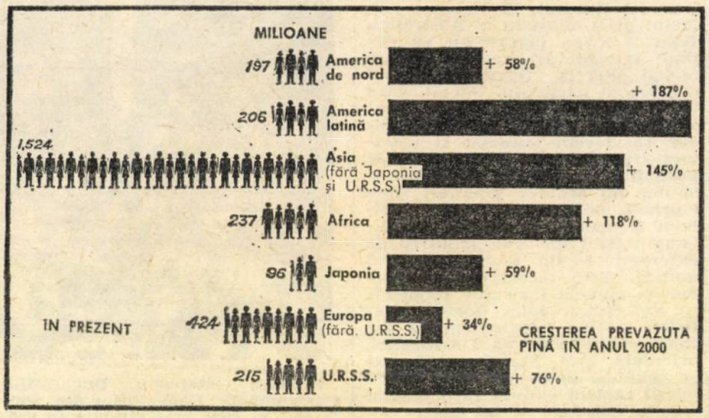

Mircea Bosînceanu, Oradea : **Diversele surse estimează în mod diferit viitoarea creștere a populației globului. Pe baza cifrelor publicate de O.N.U. s-a întocmit graficul alăturat, care prezintă perspectivele de creștere pornind de la cifrele oficiale pe anul 1960.**

RĂSUNETUL REAL

Dr. M. Campianu, Carol Ölvedy și Alexandru Pataky, comuna Remetea : **Ne dăm seama că faceți parte dintre adepții înverșunați ai esperantismului, care ne reproșează că nu ne preocupăm cu precădere de această — după părerea dv. — „problemă majoră a vieții internaționale". E regretabil însă că faceți afirmații străine de adevăr ca aceea că „una din condițiile pentru a fi admis la concursurile olimpice din Mexic și München va fi cunoașterea limbii esperanto". Pentru mai buna dv. informare despre răsunetul real al esperantismului în lume, ne-am gîndit că ar fi util să reproducem din ziarul american „Christian Science Monitor" ceea ce urmează : „Știm că o să atragem asupra capetelor noastre mînia esperantiștilor (o echipă neobișnuit de fanatică și de intolerantă) atunci cînd vom emite opinia că se supraapreciază. Ca toate limbile inventate, esperanto se tîrăște cu disperare din an în an, din deceniu în deceniu nefăcînd de fapt nici un progres vizibil spre obiectivul său de a deveni o limbă internațională folosită pe scară largă".**

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE O.N.U.

Matei Cornescu, Iași : **Programul de dezvoltare O.N.U., creat în anul 1965 prin contopirea Programului de ajutor tehnic cu Fondul special O.N.U., colaborează astăzi cu 150 de țări și teritorii și cu 12 organizații specializate ale O.N.U. În cei doi ani de activitate a realizat peste o sută de proiecte de ajutor în domeniul prospectării bogățiilor subterane (Afganistan, Cambodgia, Birmania, Ceylon, Argentina, Somalia). Proiecte de ameliorări agricole au fost realizate în Kenya, Sudan, Siria și Venezuela. În Tanzania, Camerun și în alte state africane au fost întocmite studii referitoare la resursele forestiere. Cele 20 de institute de învățămînt finanțate de acest Program au dat economiei țărilor din Africa și Asia 31 700 de specialiști. Baza financiară a Programului este alcătuită din donații primite din partea a 112 state. Pentru anul 1967, aceste donații au atins suma de 170 000 000 de dolari. Din 1962 și pînă astăzi, proiectele realizate de Program au însumat 723 000 000 de dolari, dintre care : 257 de milioane au fost cheltuiți pentru agricultură, 184 de milioane pentru industrie, 90 de milioane pentru serviciile publice, 84 de milioane pentru învățămînt. Pe regiuni geografice, repartiția a fost următoarea : Africa — 295 de milioane de dolari ; America Latină — 190 de milioane ; Asia — 90 de milioane.**

NEW YORK — RECORDURI 1967

Gh. Vișan, Brașov : **Atunci cînd istoriografii americani scriu că „prețul de cost" al întemeierii orașului New York a fost de 24 de dolari, ei se referă la suma plătită de coloniștii flamanzi și francezi indienilor care stăpîneau în anul 1924 insula Manhattan. Noul Amsterdam — cum a fost botezat la început — și-a schimbat numele în 1664, devenind New York. Este adevărat că New York-ul a pierdut locul întîi în ce privește numărul populației : are (inclusiv suburbiile) „numai" 17 300 000 de locuitori față de 18 000 000 cît are Tokio, dar a rămas, în continuare, lider la celelalte „discipline" ale competiției. Astfel, continuă să fie „cel mai înalt oraș", ținînd seama de cele 804 000 de imobile de cîte 4—30 de etaje și de cele 143 de imobile zgîrie nori, care au peste 30 de etaje. Este, de asemenea, „cel mai aglomerat oraș". În New York își desfășoară activitatea zilnică 17 000 000 de oameni — locuitorii permanenți și „provincialii" care vin din suburbii și din localitățile învecinate. Aceștia folosesc în deplasările lor 4 000 000 de automobile, 11 000 de taxiuri, 5 000 autobuze (3 000 000 de călători pe zi), metroul (380 de km linii ; 4 500 000 de călători pe zi), aviația (60 000 pe zi) și navigația (10 000 de pasageri pe zi).**

Începînd din anul 1849, New York-ul ocupă locul întîi printre porturile lumii. Pe atunci primea 3 200 de nave pe an. Astăzi portul New York își menține întîietatea, fiind vizitat de 26 000 de vapoare pe an, deci cam 71 pe zi. New York-ul este și „cel mai cosmopolit oraș". Mai mult de un sfert din locuitorii săi sînt născuți în alte țări ; în plus, cel puțin 20 la sută din noii veniți pe lume au părinți de alte naționalități decît cea americană. În New York trăiesc mai mulți irlandezi decît în Dublin, mai mulți negri decît în oricare oraș din Africa, mai mulți italieni decît în Genova, mai mulți evrei decît în Tel Aviv. New York-ul este și „cel mai industrializat oraș" de pe continentul american. Are 42 000 de uzine și fabrici, cu 3 500 000 de lucrători. New York-ul deține și neonorabilul titlu de „capitală mondială a stupefiantelor". Cifre concludente : din 12 tone de marijuana confiscate în ultimele luni în S.U.A., jumătate au trecut prin New York ; din cei peste 100 000 de toxicomani înregistrați oficial în S.U.A., 30 000 locuiesc în New York.

Specialiștii au clasat New York-ul pe locul întîi în lume și în ce privește poluarea atmosferei. S-a calculat că, în fiecare lună, coșurile caselor marelui oraș aruncă în atmosferă 50 de tone de anhidridă sulfuroasă, iar cele 4 000 000 de automobile care circulă în oraș degajă, tot lunar, 130 000 de tone de oxid de carbon. În sfîrșit, New York-ul este și „capitala delicvenței". După o supremație de mai multe decenii, Chicago a trecut acum pe locul doi. Din cei 400 000 de criminali și hoți încarcerați anual în S.U.A., 15 la sută reprezintă partea New York-ului. Se înregistrează 5 crime pe zi ; furturi anuale de valori însumînd 90 000 000 de dolari (între care 200 de automobile pe zi) ; de asemenea, zilnic, 500 de tentative de escrocherii, 20 000 de contravenții la legea circulației și 1 000 de arestări din alte cauze.

„DIN CRONICA DIPLOMAȚIEI"

Ștefan S. Gorovei, Fălticeni : **Revista noastră nu-și propune să aniverseze fiecare dintre bătăliile din trecut. Personalitatea domnitorilor români este prezentată la rubrica „Din cronica diplomației românești", accentul căzînd pe activitatea lor diplomatică.**

lumea

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

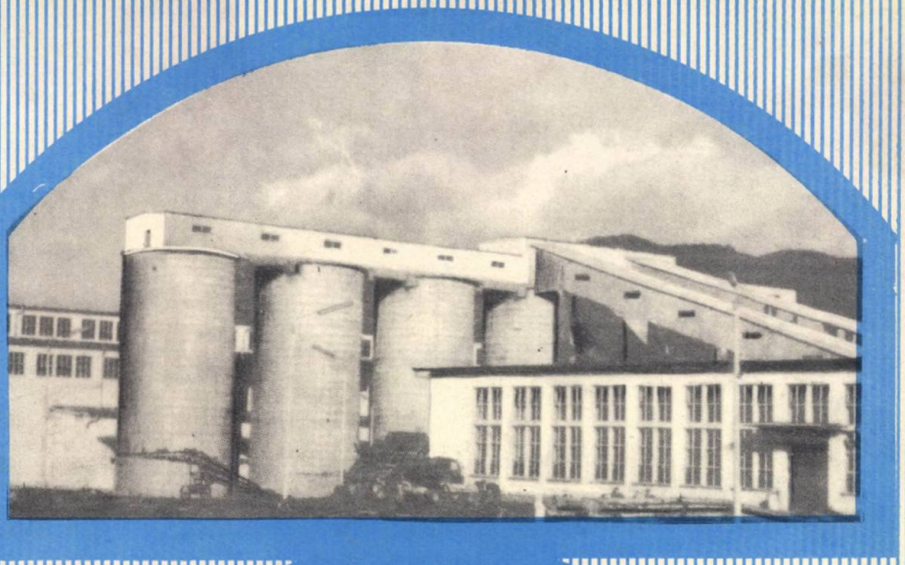

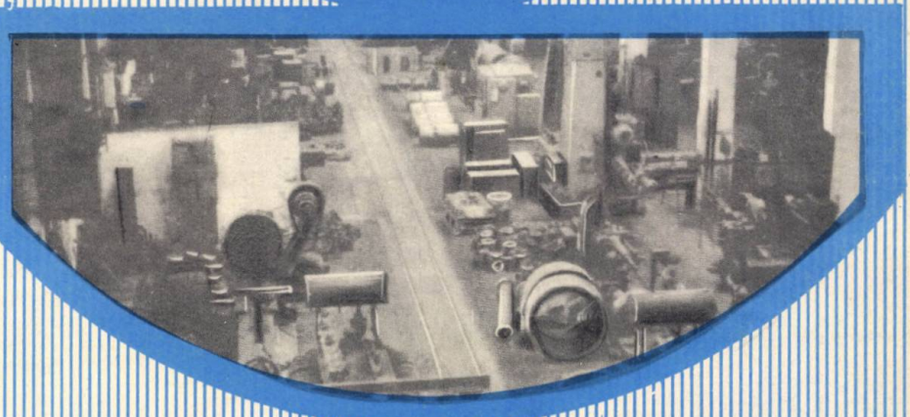

- **Celule de flotare**
- **Agitatoare**
- **Îngroşătoare**
- **Pompă de tulbureală şi antiacide de mînă**
- **Filtre de vid**
- **Colivii de extracţie**
- **Alimentatoare diferite**
- **Ciururi vibratoare**
- **Vagonete de funiculare**
- **Instalaţii de manevrat vagonete la rampa puţului**

UZINA MECANICĂ DE MAŞINI ŞI UTILAJ MINIER — BAIA MARE

Str. Baia Sprie nr. 170 — Telefon 2411

Fabrica de ciment şi azbociment

BICAZ

produce şi livrează fără repartiţii noul produs „Vase ornamentale pentru spaţii verzi de diferite tipuri şi dimensiuni" accesibile pentru interioare cu caracter decorativ, foarte rezistente şi ieftine.

— Filler din calcar, utilizabil la construcţii de drumuri şi tencuieli de faţade la construcţii.

— Plăci ondulate din azbociment — pe bază de repartiţie utilizabile la învelitori construcţii locuinţe şi grajduri în sectorul agricol.

Lei 2

Mesajul politicii externe a României

IMAGINI CUBANEZE

La startul noului an

JOS SE VEDE PĂMÎNTUL

Impresii dintr-un zbor cosmic

2
joi, 4 ianuarie 1968

lumea

Ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii.

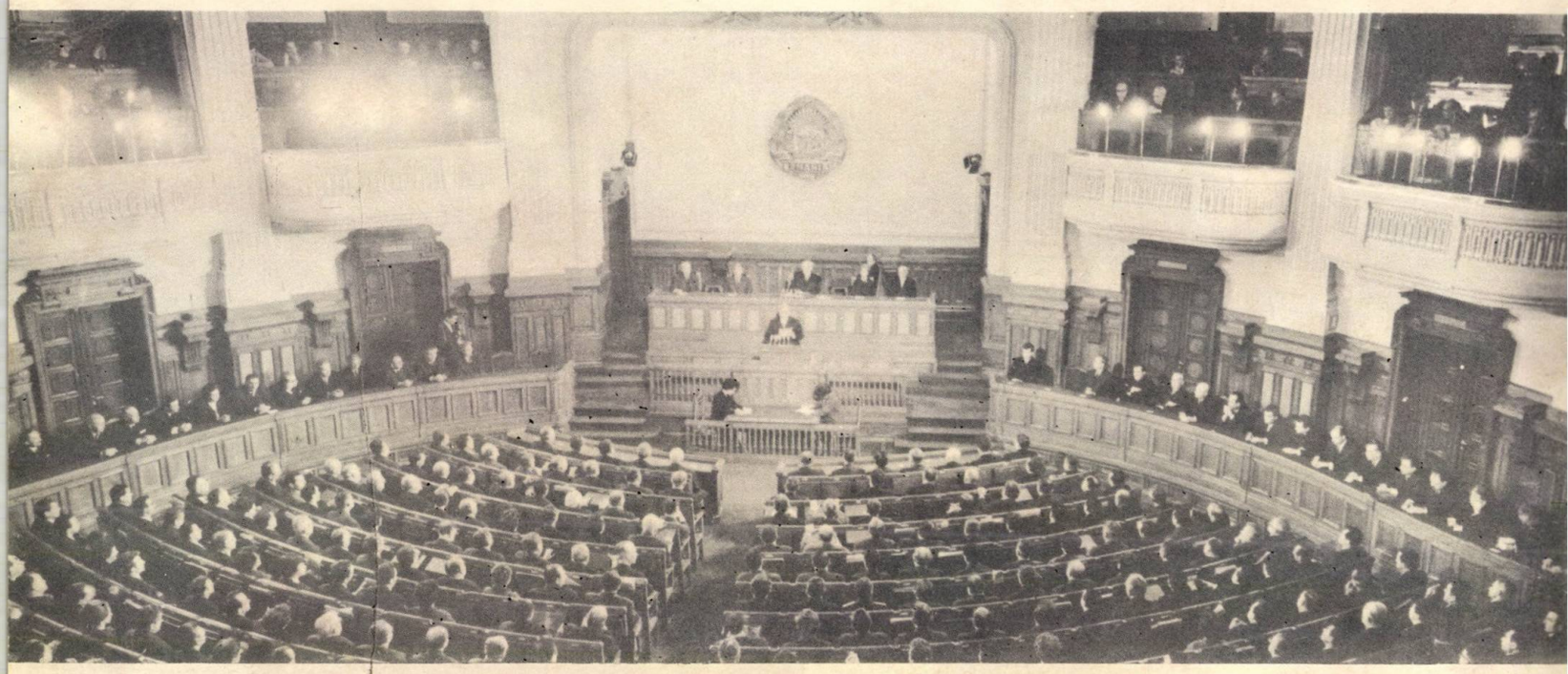

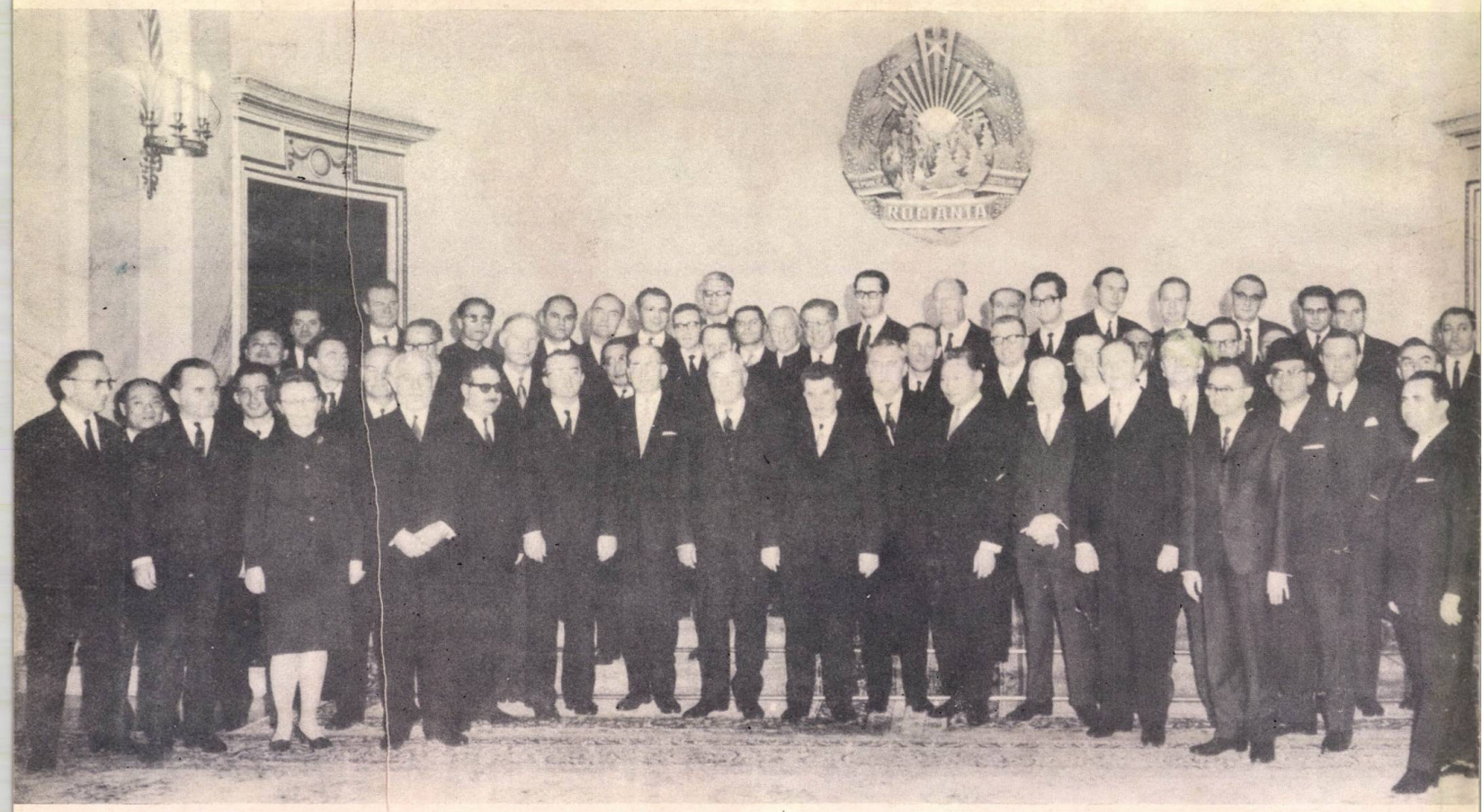

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, împreună cu tovarășii Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, Constanța Crăciun, vicepreședinte al Consiliului de Stat, au primit în ziua de 30 decembrie, la Palatul Consiliului de Stat, pe șefii misiunilor diplomatice acreditați în Republica Socialistă România, care au prezentat felicitări cu prilejul Anului Nou și al celei de-a XX-a aniversări a Republicii.

lumea

Nr. 2 (219) — 4 IANUARIE 1968

sumar

2 Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU rostită la posturile de radio și televiziune cu prilejul Anului Nou

articole, reportaje

3 Mesaje la început de an. *I. Florescu*
6 România și cooperarea internațională. MIRCEA MALIȚA
12 „Orașele" Havanei. *Ion Găleteanu*
14 Jos se vede Pămîntul. *Articol scris pentru „Lumea" de* VALENTINA NIKOLAEVA TEREȘKOVA, *cosmonaut, Erou al Uniunii Sovietice*
18 „Soldații de plumb" ai Congresului 90. *Felicia Antip.*
25 Alternativele britanice față de Rhodesia. *Articol scris pentru „Lumea" de* COLIN LEGUM

5 HABIB BURGHIBA, *președintele Republicii Tunisia* : Urări de fericire și prosperitate

ancheta noastră

9 Puncte de reper în evoluția relațiilor bilaterale. *Răspund șefi ai misiunilor diplomatice române (II)*

reportaj pe glob

16 Londra — port. *Liviu Rodescu*

contrapunct

19 Tutunul vagabond. *Nicolae Minei*
26 Candidatura lui Howard Hughes. *Art Buchwald*

22 Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial : afacerea Roessler. *Sanda Cristian*

puncte de vedere din presa mondială

26—30 The Washington Post, International Herald Tribune, Izvestia, The New York Times, The Observer, Correio da Manha

profil

29 WILLY SPÜHLER, președintele Confederației Elvețiene

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În pagina a 2-a

Cuvîntarea tovarășului

NICOLAE CEAUȘESCU

rostită
la posturile de radio
și televiziune
cu prilejul Anului Nou

„ORAȘELE" HAVANEI

Un reportaj despre realizările poporului cuban

Semnează în acest număr:

HABIB BURGHIBA
președintele Republicii Tunisia

MIRCEA MALIȚA
adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, șeful delegației române la cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

VALENTINA TEREȘKOVA
cosmonaut, Erou al Uniunii Sovietice

COLIN LEGUM
specialist britanic în probleme africane

„Soldații de plumb" ai Congresului 90

Repercusiunile agresiunii americane în Vietnam asupra activității primei sesiuni a actualului Congres al S.U.A.

DIN ISTORIA SECRETĂ A CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Afacerea Roessler

Cum a acționat una din rețelele antihitleriste de contraspionaj

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu

rostită la posturile de radio și televiziune cu prilejul Anului Nou

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

Incheiem încă un an de muncă rodnică, de creație avîntată pentru ridicarea edificiului luminos al socialismului pe pămîntul României. Anul 1967 a fost pentru poporul român un an de mari victorii în toate domeniile vieții sociale : îndeplinindu-se cu succes prevederile planului de stat, forțele de producție ale țării au continuat să sporească, economia națională s-a dezvoltat în ritm susținut, au fost obținute noi realizări remarcabile în știință, cultură și artă, în înflorirea multilaterală a societății noastre socialiste. Toate acestea au creat condiții pentru adoptarea în cursul anului care a trecut a unor noi și importante măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate.

Sărbătorind două decenii de la instaurarea republicii — împlinirea uneia din cele mai arzătoare aspirații ale forțelor progresiste din istoria modernă a României — poporul a făcut bilanțul epocii glorioase a socialismului. Mîndru de ceea ce a înfăptuit cu mintea și cu brațele sale, el privește înainte cu optimism, scrutează cu încredere și entuziasm ziua de mîine, și mai măreață, a patriei noastre socialiste.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român a pus în fața tuturor cetățenilor sarcini de cea mai mare însemnătate pentru progresul orînduirii socialiste, a deschis noi orizonturi operei de construcție socială ce se înfăptuiește în țara noastră. Concretizînd unele din măsurile preconizate de Conferință, Marea Adunare Națională — forul suprem al țării — a adoptat o serie de legi a căror aplicare va exercita o influență deosebit de pozitivă asupra mersului înainte al economiei și culturii țării, va contribui la dezvoltarea și perfecționarea continuă a democrației noastre socialiste. Sîntem convinși că în anul care vine clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, își vor consacra energia și forța creatoare realizării sarcinilor măreț trasate de Conferința Națională, cauzei socialismului în patria noastră, îmbunătățirii continue a vieții materiale și spirituale a întregului popor, asigurării prosperității țării, viitorului fericit al națiunii noastre socialiste.

Anul care a trecut a marcat, de asemenea, noi victorii în lupta forțelor înaintate ale omenirii contemporane pentru socialism, pentru progres social și pace. In același timp, viața internațională a cunoscut noi acte agresive ale imperialismului : continuarea și intensificarea războiului din Vietnam, conflictul militar din Orientul Apropiat, alte focare de încordare și primejdie pentru pacea popoarelor. Pătrunsă de spirit de răspundere față de interesele majore ale omenirii, România a desfășurat în cursul anului 1967 o intensă activitate politică internațională ; ea și-a adus din plin contribuția la lupta împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste, pentru apărarea păcii, pentru promovarea principiilor de încredere și colaborare între popoare, pentru egalitate în drepturi și respect față de independența și suveranitatea fiecărei țări, față de dreptul fiecărei națiuni de a urma nestînjenită calea de dezvoltare pe care o dorește.

Partidul și guvernul, întregul popor român vor milita și în viitor, din toate puterile, pentru înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale politicii noastre externe : întărirea prieteniei și colaborării frățești cu toate țările socialiste, dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale cu toate statele, indiferent de orînduirea socială, consolidarea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale — de care depind forța și coeziunea întregului front antiimperialist. In eforturile pe care le depunem sîntem animați de convingerea că forțele socialismului, democrației și progresului social vor obține noi succese în lupta împotriva imperialismului, a reacțiunii, pentru încetarea războiului din Vietnam, pentru restabilirea păcii în Orientul Apropiat, pentru apărarea păcii în lume.

Ingăduiți-mi, dragi tovarăși, cu prilejul Anului Nou, să vă felicit călduros în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al guvernului și să vă urez din toată inima, dumneavoastră : muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, tuturor cetățenilor Republicii Socialiste România, noi succese în activitatea socială și în viața personală, sănătate, satisfacții și bucurii depline, înfăptuirea tuturor năzuințelor de mai bine.

Să ridicăm paharul pentru prosperitatea patriei, pentru bunăstarea și fericirea poporului român, pentru Partidul Comunist — conducătorul încercat al națiunii noastre socialiste — pentru socialism, pentru pace și prietenie între popoare !

La mulți ani !

Convorbiri româno-iugoslave

Miercuri, 3 ianuarie, au început convorbirile între tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și Iosip Broz Tito, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Din partea română, la convorbiri participă tovarășii Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Andrei Păcuraru, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., Vasile Șandru, adjunct al ministrului afacerilor externe, și Aurel Mălnășan, ambasadorul Republicii Socialiste România la Belgrad.

Din partea iugoslavă participă Edvard Kardeli, membru al Consiliului Federației și al Prezidiului C.C. al U.C.I., Mika Spiliak, președintele Vecei Executive Federale și membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., Mialko Todorovici, secretar al Comitetului Executiv al C.C. al U.C.I., Vladimir Bakarici, președinte al C.C. al U.C. din Croația, membru al Consiliului Federației, Kocea Popovici, membru al Consiliului Federației și al Prezidiului C.C. al U.C.I., Iakov Blajevici, președintele Skupștinei Croației și membru al Consiliului Federației, Vladimir Popovici, membru al Consiliului Federației și al Prezidiului C.C. al U.C.I., Mirko Tepavaț, președintele Comitetului regional al U.C. din Serbia pentru Voivodina, Liubo S. Babici, consilier al secretarului de stat pentru afacerile externe, Iakșa Petrici, ambasadorul R.S.F. Iugoslavia în România.

În cadrul convorbirilor a avut loc un schimb de păreri asupra problemelor internaționale actuale și asupra unor probleme de interes comun.

Mesaje la început de an

Festivitățile tradiționale prin care oamenii întîmpină Anul Nou variază — cu latitudinea planetei, cu temperamentul popoarelor, cu condițiile în care s-au cristalizat obiceiuri multiseculare — de la o țară la alta. Este însă comună tendința de a face bilanțul realizărilor din anul care se încheie și de a încredința celui care începe moștenirea nădejdilor pe care predecesorii săi nu le-au îndeplinit.

La capitolul realizărilor, țările socialiste au satisfacția succeselor multilaterale pe care le-au dobîndit. „Ne despărțim de anul 1967 cu un sentiment de mulțumire, se spune în mesajul Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Prezidiului Sovietului Suprem și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. În memoria poporului, anul 1967 va rămîne pentru totdeauna anul celei de a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — una din paginile cele mai scumpe în calendarul erei comuniste. Anul jubiliar care a trecut a adus noi succese importante în toate ramurile economiei naționale și culturii". În mesajul de felicitări adresat poporului bulgar, Gheorghi Traikov, președintele Prezidiului Adunării Populare, a subliniat „creșterea neîntreruptă și rapidă a avuției publice". Luînd cuvîntul la posturile de radio și televiziune poloneze, Edward Ochab, președintele Consiliului de Stat, a declarat: „Trebuie relevate în mod deosebit rezultatele obținute în industrie și agricultură, care ne îndreptățesc să considerăm că și sarcinile dezvoltării continue a economiei naționale și a culturii naționale în 1968 vor fi îndeplinite în întregime, iar Polonia populară își va întări poziția în familia frățească a țărilor socialiste, în viața internațională".

Tot la capitolul realizărilor înscriu popoarele țărilor socialiste și celelalte forțe ale păcii faptul că îndelungatele lor eforturi au dus, împreună cu realismul unor cercuri tot mai largi și al unui număr crescînd de oameni politici, la înmulțirea contactelor și stabilirea unor bune relații de cooperare între țări cu sisteme diferite. Pe planul intereuropean în primul rînd, unde determină apropieri preocuparea comună pentru securitatea continentului, chiar dacă opiniile sînt diferite în ceea ce privește metodele adecvate spre a o înfăptui. De asemenea, pe planul legăturilor cu țările în curs de dezvoltare, ale căror eforturi de apărare a independenței și de ascensiune economică găsesc la țările socialiste înțelegere și sprijin. Anul care s-a încheiat a fost, de altfel, marcat de prezența vie a acestor țări, și în general a țărilor mijlocii și mici, în arena internațională, de activa lor participare la examinarea marilor probleme ale timpului nostru și la căutarea unor soluții acceptabile pentru toate părțile interesate. Totuși, privirile oamenilor continuă să se îndrepte, preocupate, spre cîteva puncte ale globului: spre Vietnam în primul rînd, împotriva căruia se înverșunează agresiunea americană, spre Orientul Mijlociu, spre Cipru.

Este, de altfel, semnificativ pentru starea de spirit a lumii întregi faptul că războiul din Vietnam apare ca o preocupare de prim ordin în mesajele de Anul Nou ale mai tuturor conducătorilor politici. În mesajul de felicitări deja citat al conducerii de partid și de stat din U.R.S.S., se spune: „Dorim curajosului popor frățesc din Vietnam să dobîndească succese hotărîtoare în lupta sa eroică împotriva agresorilor americani, pentru libertatea și independența patriei sale. Fie ca anul care începe să devină anul unor noi victorii ale forțelor păcii, democrației, independenței naționale și socialismului asupra forțelor reacțiunii și războiului!". În Cehoslovacia, Antonin Novotny, primul secretar al partidului și președinte al republicii, a subliniat primejdia pe care o reprezintă pentru pacea lumii situația din sud-estul asiatic sau aceea din Orientul Mijlociu. În interviul pe care l-a acordat posturilor de radio și televiziune iugoslave, președintele U.C.I. și al R.S.F.I., Iosip Broz Tito, a arătat că el „privește cu o doză de optimism situația, deoarece, în ciuda pericolelor mari care există, ea se deplasează spre mai bine. Există oarecari indicii în această direcție. Opinia publică mondială înfierează tot mai energic agresiunea americană în Vietnam, fapt care se manifestă și în opinia publică din Statele Unite". În legătură cu Orientul Mijlociu, președintele Tito a spus că „țările arabe, și în primul rînd R.A.U., stau ferm pe poziția că conflictul cu Israelul trebuie rezolvat prin mijloace politice și nu prin forță".

La aceste două focare de tensiune s-a referit și generalul de Gaulle, adresîndu-se prin radio și televiziune poporului francez. În alocuțiunea sa, președintele și-a exprimat convingerea că pacea în Vietnam trece prin revenirea la acordurile de la Geneva; în ce privește Orientul Mijlociu, pentru realizarea păcii sînt necesare în primul rînd evacuarea teritoriilor ocupate, încetarea oricărei beligeranțe, recunoașterea reciprocă a fiecărui stat în cauză de către toate celelalte. Președintele de Gaulle și-a reafirmat de asemenea, în termeni generali, concepțiile despre „uniunea europeană", despre Piața comună („cu condiția să tindă către independență, nu către subordonarea vestului continentului nostru") des-

pre sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. În scurta cuvîntare pe care a rostit-o a doua zi, de 1 ianuarie, cu prilejul primirii felicitărilor corpului diplomatic, președintele de Gaulle a condamnat din nou și cu cea mai mare severitate agresiunea împotriva Vietnamului.

Observatorii subliniază că, luni, președintele republicii franceze a evocat războiul din Vietnam referindu-se la recentul mesaj papal. Într-adevăr, la 1 ianuarie, zi căreia credincioșii sînt chemați să-i dea în fiecare an sensul unei „zile a păcii", Paul al VI-lea a rostit în basilica Sf. Petru un discurs care este în primul rînd o chemare la încetarea războiului din Vietnam pentru „a conjura catastrofa de temut a unui război (...) care se amplifică mereu". Stăruința cu care suveranul pontif revine asupra necesității de a se pune capăt războiului din Vietnam a fost explicată de el însuși în apelul prin care lansa la jumătatea lunii trecute ideea unei „zile a păcii" : ea izvorăște din dorința ca, „într-o zi, dumnezeu sau oamenii" să nu-i poată imputa că nu și-a ridicat glasul împotriva unui război apocaliptic. Are fără îndoială mai puțină importanță dacă în aceasta au jucat vreun rol — și cît de mare — criticile posterității față de „tăcerile lui Pius al XII-lea", decît faptul că acțiunile papei Paul răspund sentimentului de profundă neliniște a opiniei publice din întreaga lume — inclusiv Statele Unite — în legătură cu extinderea continuă a agresiunii americane în Vietnam.

Cu toate acestea Washingtonul s-a arătat prea puțin înclinat să dea ascultare chiar și solicitărilor papale. De pildă, cererea lui Paul al VI-lea — ca suspendarea acțiunilor militare cu prilejul Anului Nou, prevăzută inițial de autoritățile americane și sud-vietnameze pentru 24 de ore, să fie prelungită — a fost acceptată „la limita politeței față de suveranul pontif" după o expresie folosită în cercurile diplomatice din Saigon : guvernul sud-vietnamez a anunțat o prelungire cu 12 ore. Chiar cu această prelungire, intervalul de suspendare a ostilităților hotărît de F.N.L. a rămas dublu, notează observatorii, care mai adaugă că atitudinea autorităților americane și sud-vietnameze exprimă „hotărîrea lor de a continua să caute o soluție de forță" (France Presse). O corespondență din Washington publicată de ziarul londonez „The Times" pare să confirme, dintr-un alt unghi, această orientare : „Guvernul Statelor Unite, scrie corespondentul ziarului britanic, s-ar pregăti să execute presiuni asupra Franței și a Marii Britanii spre a obține sprijinul lor pentru politica americană în sud-estul asiatic". (Îndeosebi, administrația americană ar intenționa să amenințe cu revizuirea concepțiilor de pînă acum privitor la obligațiile reciproce în cadrul alianței atlantice).

Fapt este că observatorii care se așteptau ca și președintele Johnson să vorbească despre situația din Vietnam (fie chiar pentru a proclama din nou „dorința de pace" a Administrației sale) au fost dezamăgiți. Președintele a ales ziua de 1 ianuarie pentru a convoca, la ranchul său din Texas, o conferință de presă — dar s-a ocupat exclusiv de probleme economice și financiare. Conferința de presă a fost cadrul în care a făcut cunoscut un plan pentru echilibrarea balanței de plăți a Statelor Unite și pentru apărarea dolarului. Acest plan în cinci puncte prevede : 1) reducerea investițiilor de capitaluri americane în străinătate ; 2) reducerea creditelor acordate în străinătate de către băncile americane ; 3) reducerea deficitului balanței turistice ; 4) reducerea cheltuielilor guvernamentale în străinătate ; 5) trimiterea unei misiuni în Europa (condusă de subsecretarul de stat Nicholas Katzenbach) și a uneia în Extremul Orient (condusă de subsecretarul de stat Eugene Rostow), pentru a discuta problemele pe care le ridică pentru S.U.A. comerțul cu țările din regiunile respective. Firește, nici un punct nu prevede reducerea enormelor cheltuieli prilejuite de războiul din Vietnam, deși deficitul american — peste trei miliarde de dolari — i se datorează în primul rînd.

Grijă de ordin economic au marcat și mesajul pe care Harold Wilson l-a adresat membrilor partidului laburist : anul care începe, a declarat premierul britanic, „va fi un an de prilejuri care vor trebui folosite, un an de privațiuni și de sacrificii". „A devaloriza moneda n-a fost niciodată un panaceu", a mai spus primul ministru, exprimîndu-și însă nădejdea că recenta devalorizare a lirei, asociată cu măsurile pe care guvernul le-a luat sau intenționează să le ia, va putea duce la atingerea obiectivelor urmărite. Faptul că departamentul american al apărării a hotărît să aloce 100 milioane de dolari în plus pentru viitoarele sale comenzi de armament în Marea Britanie, nu pare să fie un ajutor prea substanțial ; cu atît mai puțin cu cît acest sprijin este destinat mai cu seamă să echilibreze cheltuielile pe care Marea Britanie urmează să le efectueze cumpărînd avioane americane și cu cît avioanele contractate, F-111, sînt criticate de mai multe luni în cercurile specialiștilor și parlamentarilor britanici ca avînd în fapt o eficacitate inferioară indicilor inițial prevăzuți. Anthony Peck, subsecretar de stat adjunct la ministerul britanic al apărării, care a condus în S.U.A. o delegație de specialiști însărcinată cu tratarea acestor probleme, a refuzat de altfel, la întoarcere, să comenteze hotărîrea americană. În general, de altfel, experții privesc fără optimism perspectivele economiei occidentale în 1968, considerînd că vor continua să-și exercite influența factorii care au marcat a doua jumătate a anului încheiat, — în primul rînd dificultățile lirei sterline și deficitul balanței americane, conjugat cu tendințe inflaționiste manifeste. Fără îndoială, despovărarea bugetelor de capitolele afectate nu numai războaielor în curs, dar în general cheltuielilor militare, ar constitui un cîștig uriaș pentru toate îndeletnicirile pașnice ale popoarelor : lărgirea cercetării științifice, valorificarea resurselor, dezvoltarea economică, ridicarea nivelului de trai material și spiritual. Numeroasele întîlniri și conferințe internaționale programate pentru lunile ce vin își propun să dezbată aceste probleme legate de pacea și prosperitatea popoarelor. Ar fi o fericită îmbinare ca succese concrete în acest sens să fie dobîndite în anul care începe și care a fost proclamat „anul internațional al drepturilor omului". În mesajul pe care l-a dat publicității în calitate de președinte al celei de a 22-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Corneliu Mănescu spune : „Anul internațional al drepturilor omului subliniază înalta răspundere ce ne revine pentru înfăptuirea integrală, prin eforturi comune, a prevederilor Declarației, pentru triumful demnității omenești, al drepturilor egale și inalienabile ale tuturor (...) Aducînd contribuții sporite la asigurarea primatului legii în relațiile internaționale, toate statele mari sau mici vor contribui la realizarea dreptului pe care popoarele îl au la pace, la viață, la dezvoltarea liberă, la dreptul lor de a se bucura de roadele muncii lor și de a lua parte la progresul economic și social".

I. FLORESCU

reflector

CUM A FOST UCIS GUEVARA

În ultimul număr al revistei „Paris Match" a apărut, sub semnătura ziaristei Michèle Ray, un amplu reportaj bazat pe mărturiile celor care au asistat la moartea lui Che Guevara. Din mărturii reiese în mod clar că Guevara a fost asasinat cu premeditare de militari bolivieni după ce a fost capturat. „După ce mi-am petrecut toată după-amiaza zilei de 8 octombrie în zona luptelor și o parte a serii lîngă răniții noștri — a povestit infirmierul Fernando Sanco ziaristului Jorge Torrico — m-am dus să-l examinez pe Che, care fusese închis într-o încăpere din școala satului. Avea o rană urîtă la picior. Era singura lui rană. Am spălat-o cu apă și cu un dezinfectant". A doua zi, luni dimineața, Guevara a cerut să vorbească cu învățătoarea. Reporterilor care au discutat mai tîrziu cu ea, tînăra învățătoare Julia Cortes, în vîrstă de 22 de ani, le-a povestit : „Mă temeam să mă duc. Mă temeam că voi avea de-a face cu un om brutal. În fața mea se afla însă un om cu înfățișarea plăcută, cu privirea în același timp caldă și batjocoritoare.

Spre prînz, Guevara a rugat din nou să fie chemată învățătoarea. După părerea ei, era conștient că nu mai are decît foarte puțin de trăit : cel mult o oră. Avea poate ceva important să-i comunice ? Iată ce a povestit în această privință Julia Cortes ziaristului Jorge Torrico : „La ora 13, Che s-a ridicat în picioare. Auzise vocile unor oameni care se certau afară.

Ușa s-a deschis și a intrat subofițerul Mario Teran, avînd la șold o carabină M-2.

— Așează-te, i-a spus Teran lui Guevara.

— De ce să mă așez, o dată ce ai venit ca să mă împuști ? i-a răspuns acesta calm.

— Ba nu, așează-te.

Cu ochii în pămînt, evitînd să-și privească prizonierul, Teran s-a prefăcut că pleacă. Deodată se aude o rafală. Che se prăbușește la pămînt. În spatele lui gloanțele au lăsat în perete două găuri însîngerate de mărimea unui pumn. E în agonie. Perez intră în cameră cu un revolver în mînă. Se apropie și îi dă lovitura de grație cu un glonte tras în gît".

DIN NOU ORE DE ÎNCORDARE LA „GROOTE SCHUUR"

La cîte din întrebările pe care le-a ridicat experiența Washkansky va putea răspunde cea de-a doua grefă a inimii efectuată de dr. Barnard în a doua zi a noului an ? Privită astfel, operația de transplantare a inimii efectuată asupra dr. Blaiberg îndeamnă la o serie de comparații. În momentul operației, ambii pacienți se aflau într-o stare generală foarte proastă. Vîrsta, apropiată : Washkansky — 55 de ani, Blaiberg — 58 de ani. Inima transplantată aparținuse în ambele cazuri unor tineri : Denise Darvall — 25 de ani, Clive Haupt — 24 de ani. Fiecare operație a durat în medie cinci ore.

Deosebirile sînt însă mai numeroase. Inima grefată acum aparține tot unui bărbat — vasele sanguine ale donatorului, de un calibru mult mai apropiat, sînt mai ușor de suturat. Inima grefată lui Blaiberg este mai puternică decît cea transplantată lui Washkansky ; ea va fi deci mai bine adaptată eforturilor care i se vor cere.

Potrivit dr. Barnard, problema cea mai importantă rămîne în continuare nu operația propriu-zisă, ci mijloacele de a împiedica organismul să respingă inima grefată. Încercînd o a doua operație, chirurgul de la „Groote Schuur" urmărește să-i combată pe cei care au calificat prima transplantare a inimii drept o operație „prematură și riscată".

Agenția „France Presse" reține și un alt aspect. „Grefa inimii zdruncină apartheidul", transmite agenția franceză, relatînd că tînărul Clive Haupt este metis. Ziarele sud-africane, fără a sublinia în mod deosebit acest lucru, îl marchează în titlurile lor din pagina întîi : „Star" — „Un tînăr metis dă inima sa dentistului Blaiberg" ; „Vaderland" — „Inima unui metis grefată lui Blaiberg".